

Y Cyngor Deintyddol Cyffredinol

Adroddiad

blynyddol a

chyfrifon

2016

Y Cyngor Deintyddol Cyffredinol
Adroddiad blynyddol a chyfrifon 2016

Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol i'r Senedd yn unol ag adran 2B o Ddeddf Deintyddion 1984 fel y'i diwygiwyd gan Orchymyn Gofal Iechyd a Phroffesiynau Cysylltiedig (Diwygiadau Amrywiol a Seicolegwyr Ymarfer) 2009.

Cyflwynwyd yr Adroddiad Blynyddol i Senedd yr Alban yn unol ag adran 2B o Ddeddf Deintyddion 1984 fel y'i diwygiwyd gan Orchymyn Gofal Iechyd a Phroffesiynau Cysylltiedig (Diwygiadau Amrywiol a Seicolegwyr Ymarfer) 2009.

Cyflwynwyd y cyfrifon i'r Senedd yn unol ag adran 2C o Ddeddf Deintyddion 1984 fel y'i diwygiwyd gan Orchymyn (Diwygio) 2005 Deddf Deintyddion 1984, Gorchymyn 2008 Deddf Cwmnïau 2006 (Diwygiadau Canlyniadol ac ati) a Gorchymyn Gofal Iechyd a Phroffesiynau Cysylltiedig (Diwygiadau Amrywiol a Seicolegwyr Ymarfer) 2009.

Cyflwynwyd y cyfrifon i Senedd yr Alban (gan Weinidogion yr Alban) yn unol ag adran 2C o Ddeddf Deintyddion 1984 fel y'i diwygiwyd gan Orchymyn (Diwygio) 2005 Deddf Deintyddion 1984, Gorchymyn 2008 Deddf Cwmnïau 2006 (Diwygiadau Canlyniadol ac ati) a Gorchymyn Gofal Iechyd a Phroffesiynau Cysylltiedig (Diwygiadau Amrywiol a Seicolegwyr Ymarfer) 2009.

Gorchymynnwyd i'w argraffu gan Dŷ'r Cyffredin ar 10 Gorffennaf 2017.

SG/2017/28

HC 166

© Y Cyngor Deintyddol Cyffredinol (2017)

Gellir atgynhyrchu testun y ddogfen hon am ddim (heblaw am logos yr Arfau Brenhinol, lle maent yn bresennol, a logos pob adran ac asiantaeth) mewn unrhyw fformat neu gyfrwng, ar yr amod ei fod yn cael ei atgynhyrchu'n gywir ac nid mewn cyd-destun camarweiniol.

Rhaid cydnabod mai'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol sydd â'r hawlfraint i'r deunydd a dylid nodi teitl y ddogfen. Pan nodir deunydd trydydd parti, rhaid gofyn am ganiatâd y deilydd hawlfraint priodol.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau ynglŷn â'r cyhoeddiad hwn, dylech anfon e-bost i information@gdc-uk.org neu ffonio 020 7167 6000.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael yn <https://www.gov.uk/government/publications>

ISBN argraffu   9781474146371

ISBN y we   9781474146388

Rhif Adnabod   12061709 07/17

Argraffwyd yn y DU gan y Williams Lea Group ar ran Rheolydd Llyfrfa Ei Mawrhydi.

Argraffwyd ar bapur sy'n cynnwys o leiaf 75% o ffibrau wedi'u hailgylchu.

Cynnwys

1. Diben statudol	6
2. Neges gan y Cadeirydd.....	8
3. Neges gan y Prif Weithredwr	Error! Bookmark not defined.
4. Uchafbwyntiau 2015.....	Error! Bookmark not defined.
5. Adolygiad Busnes 2015	Error! Bookmark not defined.
6. Adroddiad ystadegol a pherfformiad	Error! Bookmark not defined.
7. Strwythur y Cyngor.....	Error! Bookmark not defined.
8. Adroddiad ar dâl.....	Error! Bookmark not defined.
9. Adroddiad cyfrifoldeb cymdeithasol	Error! Bookmark not defined.
10. Adolygiad ariannol.....	Error! Bookmark not defined.
11. Datganiad o gyfrifoldebau'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol a'r Prif Weithredwr	Error! Bookmark not defined.
not defined.	
12. Datganiad llywodraethu.....	Error! Bookmark not defined.
13. Cyfrifon 2016.....	Error! Bookmark not defined.
14. Adroddiad yr archwilydd annibynnol i'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol	Error! Bookmark not defined.
defined.	
15. Tystysgrif ac Adroddiad y Rheolwr a'r Archwilydd Cyffredinol i ddau Dŷ'r Senedd	Error! Bookmark not defined.
not defined.	
16. Cyfrif incwm a gwariant.....	Error! Bookmark not defined.
17. Datganiad o'r sefyllfa ariannol.....	Error! Bookmark not defined.
18. Datganiad llif arian	
19. Datganiad o newidiadau mewn cronfeydd wrth gefn	Error! Bookmark not defined.
20. Nodiadau i'r Cyfrifon.....	Error! Bookmark not defined.
21. Cynghorwyr	Error! Bookmark not defined.

1. Diben statudol

Y Cyngor Deityddol Cyffredinol yw rheoleiddiwr statudol tua 109,000 o aelodau'r tîm deityddol ledled y DU. Mae hyn yn cynnwys tua 41,000 o ddeityddion a 68,000 o weithwyr gofal deityddol proffesiynol (DCPs) sy'n cynnwys nyrsys deityddol, technegwyr deityddol clinigol, hyleneiddion deityddol, technegwyr deityddol, therapyddion deityddol a therapyddion orthodontig.

Ein diben: Rydym am i gleifion a'r cyhoedd fod yn ffyddiog bod y driniaeth a dderbyniant yn cael ei darparu gan weithiwr deityddol proffesiynol cymwys sydd wedi'i hyfforddi'n briodol ac sy'n bodloni ein safonau. Rydym yn gwneud hyn drwy bennu safonau ar gyfer addysg ddeityddol, safonau ymddygiad ar gyfer gweithwyr deityddol ac yn sicrhau mai dim ond y rhai sy'n bodloni'r safonau sy'n gallu ymuno â'r gofrestr o'r rhai sy'n cael ymarfer.

Mae gofyn i ni ymchwilio i honiadau o "addasrwydd i ymarfer wedi ei gyfaddawdu". Mae ein proses ymchwilio wedi'i chynllunio i weld a yw'r honiad, os caiff ei phrofi, yn ymwneud â phryderon difrifol am iechyd, cymhwysedd neu ymddygiad gweithiwr deityddol proffesiynol a allai roi cleifion mewn perygl, neu danseilio hyder y cyhoedd mewn deityddiaeth, a chymryd camau i reoli'r peryglon hynny, yn cynnwys drwy osod cyfyngiadau ar ymarfer neu, yn yr achosion mwyaf difrifol, dileu gweithiwr proffesiynol oddi ar y gofrestr.

Mae ein deddfwriaeth, Deddf Deityddion 1984 (a ddiwygiwyd yn 2016) yn nodi'r amcanion canlynol:

- Diogelu, hyrwyddo a chynnal iechyd, diogelwch a lles y cyhoedd;
- Hyrwyddo a chynnal hyder y cyhoedd yn y proffesiynau a reoleiddir;
- Hyrwyddo a chynnal ymddygiad a safonau proffesiynol priodol ymhlith aelodau'r proffesiynau hynny.

Rydym yn cyflawni ein rôl trwy ddefnyddio ein pwerau statudol i:

- Gofrestru'r gweithwyr deityddol proffesiynol hynny sy'n bodloni ei gofynion mewn perthynas ag addysg a hyfforddiant, iechyd a chymeriad da. Dim ond y rhai sydd wedi cofrestru gyda ni sy'n gallu ymarfer deityddiaeth yn y DU;
- Sicrhau ansawdd hyfforddiant cyn cofrestru fel deitydd;
- Pennu safonau ymddygiad, perfformiad a moeseg ar gyfer y tîm deityddol;
- Ymchwilio i honiadau o "addasrwydd i ymarfer wedi'i gyfaddawdu" a chymryd camau priodol;
- Diogelu'r cyhoedd rhag unigolion sy'n ymarfer deityddiaeth heb gofrestru;
- Ei gwneud hi'n ofynnol i weithwyr deityddol proffesiynol barhau i ddiweddarau eu sgiliau trwy ein gofynion datblygiad proffesiynol parhaus.

Yn ogystal, rydym yn darparu'r Gwasanaeth Cwynion Deityddol sy'n ceisio helpu cleifion a gweithwyr deityddol proffesiynol i ddefnyddio proses gyfryngu i ddatrys cwynion ynglŷn â gofal deityddol preifat.

Wrth wneud hynny, rydym yn ceisio dangos ein gwerthoedd, sef:

Tegwch: Byddwn yn trin pawb yn deg.

Tryloywder: Rydym yn agored ynglŷn â sut rydym yn gweithio a sut rydym yn gwneud penderfyniadau.

Ymatebolrwydd: Rydym yn gallu addasu i amgylchiadau sy'n newid.

Parch: Rydym yn trin gweithwyr deintyddol proffesiynol, ein cleifion, y cyhoedd, ein partneriaid a'n gweithwyr cyflogedig â pharch.

2. Neges gan y Cadeirydd

WILLIAM MOYES,

CADEIRYDD Y CYNGOR DEINTYDDOL CYFFREDINOL

Heriau'r dyfodol mewn amser o newid ac ansicrwydd

Rydym mewn cyfnod estynedig o newid ac ansicrwydd, fel y gwelir gan gyfres o ddatblygiadau gwleidyddol annisgwyl yma a thramor.

Wrth gwrs, nid yw deintyddiaeth ar wahân i bob dim arall. Wrth i aelodau'r tîm deintyddol weithio'n galed i ddarparu'r gofal gorau posibl i'w cleifion, maent hefyd yn ceisio mynd i'r afael â materion eraill sydd ymhellach i ffwrdd o ofal eu cleifion. Mae'r rhain yn cynnwys rheoli'r practis a'r holl weinyddiaeth sy'n gysylltiedig ag ef, llywio contract deintyddol cyfredol y GIG ac unrhyw ddiwygiadau posibl, o leiaf yn Lloegr, ac wrth gwrs, llywio drwy'r gwahanol ffurfiau ar reoleiddio sy'n effeithio ar y tîm a'r practis. Mae cyd-destun gwaith y tîm deintyddol yn cael ei lywio, a'i daro ar adegau, gan benderfyniadau polisi sy'n cael eu gwneud ymhell iawn o'r practis ei hun.

Arweiniodd Etholiad Cyffredinol 2017 at ganlyniad annisgwyl. Mae'r agenda wleidyddol wrth symud ymlaen yn debygol o gael ei rheoli gan y DU yn tynnu allan o'r Undeb Ewropeaidd - yn y dyfodol agos o leiaf. Nid ydym yn gwybod beth yw goblygiadau hyn yn llawn i iechyd a rheoleiddio eto, ond gallai gynnwys newidiadau i nifer o faterion, o gynllunio'r gweithlu i brofi ieithoedd. Yn wir, ymgynghoriad y Cyngor Deintyddol Cyffredinol ar asesu trwyddedu meddygol yw'r diweddaraf ymhlith llawer o ddangosyddion sy'n awgrymu y bydd rhaid gwneud newidiadau sylweddol i'r dull cyfredol o reoleiddio gweithwyr gofal iechyd proffesiynol - ac efallai fod gofyn am hyn.

Nid yw'r agenda gartref wedi'r etholiad yn glir eto o ran polisi iechyd a gofal cymdeithasol, ac mae agenda'r gweinyddiaethau datganoledig yn esblygu hefyd. Yn Lloegr, rydym wedi cael arweiniad cymharol ddiweddar o'r diweddariad i'r Rhagolwg Pum Mlynedd ar flaenoriaethau'r GIG. Yn yr un modd, yn yr Alban, mae'r Health and Social Care Alliance wedi cyhoeddi cynllun cyflawni, sy'n canolbwyntio ar gyflawni gwell iechyd a gofal gan ddarparu gwerth gwell yr un pryd. Mae yna bryderon ledled y DU am sut i ddiwallu anghenion cleifion yng nghyd-destun poblogaeth sy'n heneiddio a phwysau ariannol - gyda'r llywodraeth yn pennu hyn fel prif flaenoriaeth genedlaethol yng Nghymru. Yng Ngogledd Iwerddon, mae datblygu polisiau a rhaglenni iechyd a gofal cymdeithasol wedi wynebu heriau diweddar o ran cynnal y cytundeb rhannu grym a chreu gweinyddiaeth newydd.

Neges gan y Cadeirydd parhad

Gall yr heriau eang hyn o ran diwallu anghenion cyfnewidiol cleifion yng nghyd-destun adnoddau prin a'r cyfeiriadau gweithredu i'r dyfodol sydd wedi'u nodi mewn ymgais i fynd i'r afael â nhw gael goblygiadau i ddeintyddiaeth. Mae NHS England, er enghraifft, wedi datgan yn glir bod angen cryfhau gofal sylfaenol a bod angen i ofal fod yn fwy integredig yn lleol i ddiwallu anghenion cleifion. Beth mae hynny'n ei olygu i'r tîm deintyddol sy'n gweithio mewn partneriaeth gyda'u' cydweithwyr gofal cymunedol ar draws economi iechyd leol? Roedd y Rhagolwg Pum Mlynedd hefyd yn nodi'r angen i ddefnyddio technoleg ac arloesedd i gefnogi gwasanaeth iechyd mwy diogel ac effeithlon. Sut y bydd gofal deintyddol yn ymateb i ddatblygiadau technegol sydd â goblygiadau i'r ffordd o ddarparu gofal?

Ac mae'r Rhagolwg Pum Mlynedd yn glir am yr angen i gefnogi pobl hŷn i fyw bywydau iachach. Mae gwasanaeth iechyd a chymdeithasol wedi bod yn ceisio dod o hyd i'r ffordd orau o ofalu am boblogaeth sy'n heneiddio ers cyfnod hir. Nid yw newid demograffig yn newyddion. Ond eto, mae'r cwestiwn o sut mae disgwyl i economi iechyd leol integredig, lle mae'r rhan fwyaf o wasanaethau iechyd yn cael eu darparu, ymateb i anghenion cyfnewidiol cleifion mewn poblogaeth sy'n heneiddio, yn dal heb ei ateb i raddau helaeth. Ni chafwyd ateb ychwaith i'r cwestiwn o sut mae gweithwyr iechyd a gofal proffesiynol yn darparu gofal sydd er lles y cleifion i boblogaethau sy'n gynyddol fregus gyda chyflyrau cymhleth, lluosog.

O fewn y cwestiynau eang hyn mae'r materion penodol y mae'n rhaid i ddeintyddiaeth fynd i'r afael â nhw. Mae yna wahaniaethau eang sylweddol rhwng y cenedlaethau o ran anghenion gofal deintyddol cleifion. Roedd llawer o bobl hŷn wedi cael eu dannedd wedi'u tynnu a chael dannedd gosod yn eu lle; derbyniodd babanod wedi'r ail ryfel byd ofal adferol yn bennaf ac maent yn cael eu galw'n 'genhedlaeth metel trwm'; mae iechyd ceg cenedlaeth x a'r milflwyddiaid yn llawer gwell o gymharu â'u rhieni a'u neiniau a'u teidiau; ond atal yw'r ateb gofal deintyddol i blant heddiw. Tynnu dannedd yw'r prif achos pan mae plant o dan 10 oed yn cael eu derbyn i ysbyty erbyn hyn.

Beth yw rôl y tîm deintyddol wrth ymateb i anghenion cyfnewidiol cleifion? Sut y dylid darparu gofal i sicrhau ei fod yn diwallu anghenion mor amrywiol?

A beth yw'r rôl newidiol ar gyfer rheoleiddio yn y darlun cymhleth hwn?

Mae un peth yn glir: fe fydd yna bwysau sylweddol ar amser deddfwriaethol y senedd hon, felly ni allwn ddibynnu ar San Steffan i basio deddfau newydd i foderneiddio rheoleiddio. Os ydym am gael cymorth i ymatebion i'r heriau eang hyn ni ddaw hynny o lyfr statud wedi'i ddiweddarau.

Felly, yr her i'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol a'n cyd-reoleiddwyr yw gwneud y system reoleiddio mor deg, cymesur ac effeithlon â phosibl a chanolbwyntio ar gleifion cymaint â phosibl. A gwneud hynny trwy weithio o fewn y fframwaith deddfwriaethol cyffredol.

Dyfodol y Cyngor Deintyddol Cyffredinol

A dyma beth mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn ei wneud. Ar sail ein trafodaethau helaeth gyda gweithwyr deintyddol proffesiynol, ein partneriaid a'n cleifion, rydym wedi dod i'r casgliad bod angen newid y model rheoleiddio i sicrhau ei fod yn gallu ymateb i'r heriau sy'n ein hwynebu. Credwn fod angen gwneud mwy i atal niwed rhag digwydd, yn hytrach nag ymateb iddo ar ôl iddo ddigwydd. Siawns mai dyna'r ffordd orau o ddiogelu'r cyhoedd a chynnal hyder mewn gwasanaethau deintyddol?

Mae ein cynnig ar gyfer symud ffocws ein gweithgarwch o orfodi i gyfrannu at atal wedi'i ddisgrifio yn *Shifting the balance: a better, fairer system of dental regulation*, a gyhoeddwyd gennym fis Ionawr 2017.

Yn ogystal â nodi newid yng nghyfeiriad y Cyngor Deintyddol Cyffredinol, mae *Shifting the balance* yn newid yn ffocws y Cyngor. Yn ystod fy nhymor cyntaf fel Cadeirydd buom yn canolbwyntio ar ddatrys materion mewnol yn bennaf oedd angen mynd i'r afael â nhw er mwyn i'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol wella ei berfformiad. Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol heddiw yn wahanol iawn i'r un a etifeddais i ym mis Hydref 2013 – pobl newydd, prosesau newydd, mesurau rheoli tynnach ac yn llawer mwy tryloyw ac yn ymwneud llawer mwy â'n holl randdeiliaid allweddol, sydd wedi croesawu maint a chyflymder y newid a chyfeiriad gweithredu'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol.

Mae mwy i'w wneud i gwblhau'r dasg, ac rydym yn bwrw iddi. Ond rydym yn canolbwyntio mwy a mwy ar y system reoleiddio a sut y gellir ei gwella drwy droi'r syniadau yn *Shifting the balance* yn welliannau pendant.

Mae'r gwaith yn mynd rhagddo'n gyflym. Rydym yn gwneud llawer iawn o waith i ddwysáu ac ehangu ein hymgysylltu â chleifion, gweithwyr deintyddol proffesiynol, myfyrwyr, llunwyr polisïau a'r sefydliadau rydym yn gweithio â nhw. Er mwyn sicrhau bod cwynion yn cael eu datrys gan y corff mwyaf priodol byddwn yn cyflwyno adnodd digidol newydd yn yr hydref a fydd yn cyfeirio cleifion ac eraill at y sefydliad sydd yn y sefyllfa orau i'w helpu ac rydym ar fin dechrau adolygiad o'r dechrau i'r diwedd o'n swyddogaeth addasrwydd i ymarfer i nodi ffyrdd pellach o wella'r prosesau hynny.

Neges gan y Cadeirydd parhad

Byddwn yn adrodd yn ôl ar gynnydd a'r camau nesaf ar gyfer gweithredu *Shifting the balance* yn yr hydref ac yn galw ar y cynigion o gymorth niferus rydym wedi'u derbyn i gefnogi'r gwaith o droi ein cynigion yn newidiadau ystyrlon a fydd yn gwneud y system yn decach, yn fwy cymesur ac yn un a fydd yn canolbwyntio mwy ar gleifion yn y pen draw.

Yn olaf, diolch i'm cydweithwyr ar y Cyngor ac i'r tîm gweithredol am eu holl waith caled yn 2016-17. Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol wedi mynd trwy newidiadau mawr dros y deuddeg mis diwethaf, a gellir gweld effaith hyn yn barod. Ni fyddai hyn wedi digwydd heb y gwaith sylweddol a wnaed gan y tîm gweithredol, a'r Cyngor. Rwy'n ddiolchgar iawn iddynt am eu cyfraniadau.

3. Neges gan y Prif Weithredwr a'r Cofrestrydd

IAN BRACK,
PRIF WEITHREDWR A CHOFRESTRYDD

Sicrhau perfformiad, rheoli costau

Yn ystod 2016, neilltuodd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol lawer o amser ac adnoddau i sicrhau gwelliannau yn ein perfformiad. Mae'r ffocws hwn wedi'i adlewyrchu yn adolygiad yr Awdurdod Safonau Proffesiynol o'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn erbyn y safonau maent yn eu defnyddio ar gyfer swyddogaethau statudol rheoleiddwyr gweithwyr iechyd proffesiynol.

Yn 2016, bodlonodd y Cyngor 21 o 24 safon posibl. Mae hyn yn welliant sylweddol ar adolygiad 2015. Yn 2017, bydd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn dechrau adolygiad o'r dechrau i'r diwedd o'n prosesau addaswydd i ymarfer i sicrhau gwelliant pellach yn y maes hwn. Mae sicrhau gwelliannau yn ein perfformiad yn rhan hanfodol o sicrhau ein bod ni mor effeithiol â phosibl - ond mae'n rhaid cyflawni'r gwelliannau'n effeithlon. Ni all perfformiad da arwain at gostau mae'n rhaid i'r Cyngor gynnig gwerth am arian.

Yn 2016, datblygodd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol system fodelu a monitro sydd wedi'n helpu i ddeall a gwella sut rydym yn rheoli'n llwyth achosion, sef prif elfen ein costau. Rydym nawr mewn sefyllfa llawer gwell i roi enghreifftiau o gymhlethdod ein hachosion, yn ogystal â'r niferoedd. Roedd y system hon yn ein galluogi i weld, yng nghanol 2016, er bod ein gwariant am hanner cyntaf y flwyddyn yn rhywbeth tebyg i'r disgwyl, y byddem ni'n gwario llawer mwy na'r hyn y cyllidebwyd ar ei gyfer yn ail hanner y flwyddyn pe na baem ni'n cymryd camau. Ymatebodd y staff yn gyflym gydag ymdrech sylweddol ar draws y sefydliad i sicrhau arbedion effeithlonrwydd, a olygodd bod y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn gorffen 2016 gyda gwarged o £1.85 miliwn, sydd wedi helpu i gryfhau sefyllfa ariannol y sefydliad.

Rydym wedi dechrau 2017 yn gorff mwy cadarn ac effeithiol yn ariannol ond ni allwn orffwys ar ein rhwyfau i fod yn rheoleiddiwr mwy effeithiol ac effeithlon – gan sicrhau perfformiad a rheoli costau.

Amser i ail-unioni'r cydbwysedd

Dechreuodd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol y flwyddyn drwy gyhoeddi *Cleifion, Gweithwyr Proffesiynol, Partneriaid a Pherfformiad*, ein hymrwymiad tair blynedd. Yma, rydym yn nodi sut y byddwn yn:

*Neges gan y Prif Weithredwr
a'r Cofrestrydd parhad*

- **Rhoi'r claf a diogelwch y cyhoedd yn ganolog i'n gwaith**
- **Gweithio'n agosach gyda gweithwyr deintyddol proffesiynol**
- **Gweithio gyda'n partneriaid i wneud y system reoleiddio ddeintyddol yn fwy effeithlon**
- **Gwella'n perfformiad**

Rydym wedi gwneud cynnydd da yn y meysydd hyn dros y flwyddyn ddiwethaf. Buom yn ymgysylltu mwy ac yn well gyda gweithwyr deintyddol proffesiynol, cafwyd newid sylweddol mewn gwaith partneriaeth gyda'r datganiad ar y cyd ar gwynion a sicrhawyd drwy fwrdd Rhaglen Rheoleiddio Gwasanaethau Deintyddol er enghraifft ac, fel rwyf wedi crybwyll eisoes, cafwyd gwelliant sylweddol yn ein perfformiad yn erbyn safonau rheoleiddio da yr Awdurdod Safonau Proffesiynol.

Fodd bynnag, rydym yn ymwybodol bod rhaid i ni wneud mwy i gyflawni'n dyletswydd statudol i ddiogelu cleifion a sicrhau bod gan y cyhoedd hyder mewn gwasanaethau deintyddol. Dechreuwyd ailfeddwl o ddirif am y model rheoleiddio deintyddol, a ddaeth i'r casgliad bod angen symud pwyslais rheoleiddio o orfodi at atal. Bydd hyn yn sicrhau canlyniadau gwell i gleifion a system decach i weithwyr deintyddol proffesiynol. Mae sut rydym yn bwriadu gwneud hyn wedi'i nodi yn *Shifting a balance: a better, fairer system of dental regulation*.

I fod yn rheoleiddiwr effeithiol mae angen i'r Cyngor Deintyddol Proffesiynol wneud mwy i atal problemau cyn iddynt godi. Mae ymateb i niwed yn rhan hanfodol o sicrhau bod gan y cyhoedd hyder mewn gwasanaethau deintyddol - ond nid dyna'r ffordd orau o ddiogelu'r cyhoedd. Ymateb llawer gwell yw atal y niwed yn y lle cyntaf.

Byddwn yn gwneud popeth yn ein gallu i atal niwed gan weithio mewn partneriaeth â gweithwyr deintyddol proffesiynol. Ond yn anochel, fe fydd cwynion am ofal yn siŵr o godi o dro i dro. Mae datrys cwynion yn y lle mwyaf priodol yn fwy cyfleus a defnyddiol i helpu cleifion ac ymarferwyr, a'r practis lleol yw'r lleoliad gorau fel arfer. Os na ellir gwneud hyn, rydym am ystyried ffyrdd o ddarparu gwasanaeth datrys cwyn annibynnol, lle na ellir datrys cwynion yn y practis, gan ehangu rôl y Gwasanaeth Cwynion Deintyddol yn ceisio cael atebion i gleifion preifat.

Mae'r Cyngor Deintyddol Proffesiynol yn credu bod rhaid i ni weithio'n fwy effeithiol gyda'n partneriaid i sicrhau ein bod ni'n manteisio ar y cyfleoedd hyn yn llawn er mwyn atal niwed. Mae hyn yn cynnwys, er enghraifft, cefnogi'r proffesiwn i wella ei drefniadau llywodraethu clinigol mewn deintyddiaeth, sydd wedi dirywio dros dro o gymharu â meysydd eraill o ofal sylfaenol.

Mae'r twf yn y sector corfforaethol yn gyfle am waith partneriaeth gwell, nid yn unig o ran datrys cwynion yn gynnar ac effeithlon, ond hefyd cefnogi gweithwyr deintyddol proffesiynol i ymgorffori'r safonau ar gyfer y tîm deintyddol yn eu gwaith bob dydd.

Yn olaf, pa mor llwyddiannus bynnag fyddwn ni'n symud cydbwysedd rheoleiddio ymhellach tuag at atal, ymgysylltu a chefnogi'r proffesiynau i gyflawni eu rhwymedigaethau, bydd raid i ni gyflawni'n dyletswydd statudol i ymchwilio i honiadau o addasrwydd i ymarfer wedi'i gyfaddawdu. Rydym yn gweithio'n galed i wella'r elfen "orfodi" hon o'n dull rheoleiddio ehangach i'w wneud yn fwy cymesur, effeithlon gan ganolbwyntio ar ddiogelu'r claf.

Rydym am sicrhau ein bod ond yn defnyddio adnoddau gorfodi pan mai dyna'r ateb gorau ar gyfer y gwaith dan sylw. Yn aml iawn, bydd hynny'n golygu ailgyfeirio problemau i'w datrys mewn lle mwy priodol.

I helpu i sicrhau bod hynny'n gweithio mae angen i ni ailddatgan i'n hunain ac eraill - y proffesiwn, cleifion a'r cyhoedd yn gyffredinol - bod addasrwydd i ymarfer wedi'i gyfaddawdu yn golygu diffygion difrifol mewn cymhwysedd neu ymddygiad sy'n rhoi cleifion unigol mewn perygl neu sy'n wirioneddol dansailio hyder y cyhoedd mewn deintyddiaeth. Bydd cyflawni hyn yn gofyn i eraill weithredu ar hyn, yn rhannol drwy wneud mwy eu hunain i gefnogi'r mater a datrys cwynion, lle bo'n briodol.

4. Uchafbwyntiau 2016

Yn ystod 2016 buom yn gwella beth rydym ni'n ei wneud nawr, a datblygu ein cynlluniau ar gyfer sut y byddwn ni'n diwygio beth a wnawn yn y dyfodol. Ymhlith uchafbwyntiau'r flwyddyn roedd:

Gwella safonau PSA

Canfu adolygiad y PSA o'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn 2016 ein bod ni'n bodloni 21 o'r 24 o safonau, sy'n fwy na'r 15 a fodlonwyd gennym yn adolygiad 2015. Yn benodol, bodlonodd y Cyngor

- **Y pedair safon ar gyfer Safonau a Chanllawiau**
- **Y pedair safon ar gyfer Addysg a Hyfforddiant**
- **Y chwe safon ar gyfer Cofrestru – i fyny o bump yn 2015**
- **Saith o'r 10 safon Addasrwydd i Ymarfer – i fyny o ddwy yn 2015**

Cyflawnwyd hyn o ganlyniad i ymdrech sylweddol i wella'n perfformiad yn erbyn y safonau rheoleiddio da, ac mae'r ymdrech honno yn talu ar ei ganfed. Mae'r Cyngor yn parhau i fuddsoddi mewn gwella ein perfformiad. Fodd bynnag, bydd yr enillion mwy sylweddol o ran gwella'r ffordd rydym yn diogelu cleifion a'n gwaith i sicrhau bod gan y cyhoedd hyder mewn gwasanaethau deintyddol yn dod o'r newid trawsnewidiol o orfodi i atal, sydd wedi'i nodi yn *Shifting a balance: a better, fairer system of dental regulation*.

Cyflwyno archwilwyr achosion

Ar 1 Tachwedd 2016, cyflwynodd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol Archwilwyr Achosion i'r broses addasrwydd i ymarfer, oedd yn disodli'r swyddogaethau gwneud penderfyniadau a arferai gael eu cyflawni gan y Pwyllgor Ymchwilio.

Yn wahanol i'r Pwyllgor Ymchwilio, mae gan Archwilwyr Achosion rym i gytuno ar gamau gweithredu, sy'n golygu y bydd y Cyngor yn gallu cytuno ar y camau sydd angen eu cymryd i ddod ag ymarfer proffesiynol i'r safon ofynnol, gan wella gallu'r Cyngor i reoleiddio mewn ffordd gymesur.

Mae'r 14 o Archwilwyr Achosion – sy'n gymysgedd o aelodau clinigol a lleyg – yn gweithio mewn parau. Ym mhob achos, bydd un Arholwr Achosion clinigol ac un Arholwr Achosion lleyg yn asesu'r dystiolaeth a gasglwyd yn ystod ymchwiliad ac yn defnyddio cyfres o opsiynau canlyniadau, er enghraifft, cyflwyno rhybudd, cynnig ymrwymadau (cytundebau) neu beidio â chymryd camau pellach a chau'r achos.

Hyd yma, mae Archwilwyr Achosion wedi gwneud 356 o benderfyniadau, gyda thri chwarter wedi'u gwneud o fewn saith diwrnod. Mae Archwilwyr Achosion yn atgyfeirio llawer llai o achosion at wrandawriad llawn, gan ddefnyddio eu pwerau i roi cyngor a rhybuddion i unigolion cofrestredig yn lle hynny. Mae'r Cyngor yn parhau i sicrhau ansawdd holl benderfyniadau Archwilwyr Achosion. Cyflwynir yr hyn a ddysgwyd mewn sesiynau dysgu a datblygu misol.

Gwelliannau yn y ffordd y caiff llwyth achosion eu modelu, sy'n ein galluogi i ddeall cymhlethdod a nifer yr achosion rydym yn eu rheoli

Mae'r ffordd mae'r Cyngor yn rheoli ei lwyth gwaith a'r costau cysylltiedig yn gwella. Mae'r broses hon, a ddechreuodd yn 2015, wedi'i seilio ar ddadansoddiad gofalus o'n perfformiad ac o ganlyniadau ein polisi a'n penderfyniadau gweithredol. Yr adeg honno, roedd adnoddau'r Cyngor yn canolbwyntio ar leihau'r nifer o achosion addasrwydd i ymarfer heb eu datrys oedd wedi crynhoi pan roedd y Cyngor yn ymateb i'r cynnydd o 120% mewn cwynion rhwng 2010 a 2014. Roedd rhaid clirio'r achosion hyn yn brydlon tra ein bod hefyd yn rheoli achosion newydd, gan atal crynhoad arall o achosion heb eu datrys. Roedd hyn yn ddrud, ac roedd rheoli'r lefel hon o lwyth achosion yn golygu bod gwariant gweithredol yn uwch nag incwm gweithredu yn 2015. Roedd hefyd yn golygu bod y Cyngor wedi gorfod gwario arian nad oedd wedi'i gynnwys yng nghyllideb y flwyddyn yn 2016.

Yn 2016, rydym wedi datblygu model a fydd yn ein helpu i reoli cymhlethdod yr achosion. Er mwyn rheoli ein gweithgarwch a'n hadnoddau'n fwy effeithiol, mae angen i ni wella'n dealltwriaeth o natur ein llwyth achosion Addasrwydd i Ymarfer. Mae angen i ni wybod faint o achosion sydd gennym a pha mor gymhleth ydynt. Mae deall cymhlethdod achosion yn ein helpu i gynllunio'n adnoddau'n well gan fod achosion cymhleth angen mwy o adnoddau. Mae hyn yn ein galluogi i sicrhau bod yr achosion yn cael eu trin yn y ffordd fwyaf cost-effeithiol. Mae'n broses barhaus wrth i ni gael data a dadansoddiad gwell i lywio'n penderfyniadau.

Gwella'r ffordd mae cwynion am ofal deintyddol yn cael eu datrys: Pryderon y GIG a chyd-ddatganiad ar gwynion

Yn 2016, bu'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn gweithio gyda phartneriaid ar ddau brosiect mawr i ddatrys y ffordd o ymdrin â chwynion am ofal deintyddol y GIG. Yn gyntaf, datblygodd Bwrdd Rheoli Rheoleiddio Gwasanaethau Deintyddol, sy'n cynnwys NHS England, Awdurdod Gwasanaethau Busnes y GIG, yr Adran Iechyd, y Comisiwn Ansawdd Gofal, y Cyngor Deintyddol Cyffredinol a HealthWatch England, ddatganiad ar y cyd ar gwynion deintyddol i sicrhau bod rheoleiddwyr, comisiynwyr a darparwyr yn rhannu dealltwriaeth am y ffordd orau o ddatrys eu cwyn.

Y llynedd, bu'r Cyngor yn cydweithio â'r GIG yn Lloegr i sefydlu ffordd well o ymdrin â phryderon cleifion. Mae'r broses hon yn ceisio annog y gweithiwr deintyddol proffesiynol a'r claf i ddatrys pryder ymysg ei gilydd. Bob blwyddyn, mae'r Cyngor yn derbyn cannoedd o bryderon y gellid eu datrys yn lleol, ac mae NHS Concerns yn ceisio ailgyfeirio'r pryderon hyn i'r GIG lleol.

Pan anfonir pryder at y Cyngor Deintyddol Cyffredinol nad yw'n effeithio'n sylweddol ar allu gweithiwr deintyddol proffesiynol i ymarfer deintyddiaeth, ond ei fod yn methu bodloni un neu fwy o'r meini prawf atgyfeirio, ceir cytundeb y bydd yn cael ei atgyfeirio i'r GIG i'w datrys. Bydd hyn yn cael ei wneud naill ai gan dimau perfformiad neu drwy gŵyn ffurfiol os yw'r claf yn penderfynu mai dyma'r opsiwn gorau. Mae enghreifftiau o bryderon lefel isel o'r fath yn cynnwys:

- **Achosion unigol, unigryw lle nad oes patrwm o ymddygiad ailadroddus;**
- **Tystiolaeth o gyfathrebu gwael rhwng y gweithiwr deintyddol proffesiynol a'r claf;**
- **Tystiolaeth o gadw cofnodion gwael;**
- **Y gweithiwr deintyddol proffesiynol wedi methu ag egluro prisiau deintyddol yn ddigonol**

Sefydlwyd y broses hon yn dilyn cynllun peilot gyda mwyafrif o Dimau Rhanbarthol NHS England yn 2015.

Hyd yma, mae NHS Concerns wedi atgyfeirio 133 o bryderon i'r GIG, sydd wedi derbyn pob atgyfeiriad ond un fel achosion sy'n bodloni'r meini prawf y cytunwyd arnynt ar y cyd.

Y rheswm mwyaf cyffredin dros atgyfeirio oedd cyfathrebu gwael. Daw'r rhan fwyaf o atgyfeiriadau o'r broses brysbennu – rhan gyntaf y broses Addaswydd i Ymarfer, sy'n golygu bod llawer llai o achosion yn cael eu hatgyfeirio i'r broses llwyth achosion mwy costus.

5. Adolygiad busnes 2016

1.1 Pwy ydyn ni

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn rheoleiddio ym maes gofal iechyd ledled y DU, gyda chylch gwaith sy'n cwmpasu Cymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Mae'n cael ei oruchwylio gan Gyngor o 12 o aelodau sy'n cynnwys chwe aelod lleyg a chwe gweithiwr deintyddol proffesiynol, gyda Chadeirydd anweithredol. Ar ddiwedd 2016 roeddem yn cyflogi 345 o staff.

Mae'r ddeddfwriaeth sy'n llywodraethu ein gwaith – Deddf Deintyddion 1984 (diwygiwyd 2016) – yn pennu amryw o amcanion sy'n cynnwys:

- **diogelu'r cyhoedd;**
- **hyrwyddo a chynnal hyder yn y proffesiwn deintyddol;**
- **hyrwyddo a chynnal ymddygiad a safonau proffesiynol priodol ymhlith aelodau'r proffesiynau hynny.**

Rydym yn cynnal y cofrestrï proffesiynol fel y gall cleifion a'r cyhoedd fod yn ffyddiog bod y driniaeth a dderbyniant yn cael ei darparu gan ddeintydd neu weithiwr deintyddol proffesiynol cymwys sydd wedi'i hyfforddi'n briodol ac sy'n meddu ar y sgiliau technegol a phersonol angenrheidiol.

Rydym ni hefyd yn pennu safonau ar gyfer darparwyr hyfforddiant deintyddol cyn cofrestru (ac yn gweithio tuag at system sicrhau ansawdd ar gyfer hyfforddiant arbenigol), yn ymchwilio i gwynion yn erbyn gweithwyr deintyddol proffesiynol ac yn cymryd camau cymesur trwy ein proses addasrwydd i ymarfer.

Yn 2016, cyhoeddwyd ein hymrwymiad *Cleifion, Gweithwyr Proffesiynol, Partneriaid a Pherfformiad*, sy'n rhoi mwy o fanylion am y ffordd y byddwn yn parhau i roi lle canolog i gleifion ym mhopeth a wnawn rhwng 2016-2019; yn cefnogi'r proffesiwn; ac yn gweithio gyda'n partneriaid er mwyn dod yn rheoleidiwr sy'n perfformio i safon uchel y mae cleifion, gweithwyr deintyddol proffesiynol a'r cyhoedd yn ymddiried ynddo. Flwyddyn i mewn i'r strategaeth, cyhoeddwyd *Shifting the balance* - papur trafod sy'n rhoi diweddariad ar ein cyfeiriad strategol, lle rydym yn amlinellu'n cynlluniau i symud y system reoleiddio ddeintyddol ymlaen drwy: greu partneriaethau gwell i wella'r broses haen gyntaf o ddatrys cwynion, gweithio gyda phartneriaid, ac ail-ganolbwyntio addasrwydd i ymarfer i sicrhau ein bod ni'n ymdrin ag achosion yn y ffordd fwyaf priodol. Gyda'i gilydd, mae'r rhain yn cynrychioli symudiad tuag at reoleiddio ar lefel uwch: nodi a mynd i'r afael â phroblemau sylfaenol gydag atebion hirdymor, gan leihau'r angen am ymyriadau tymor byr neu fesul achos.

Yn 2016, roedd gennym bum cyfarwyddiaeth dan arweiniad cyfarwyddwyr oedd yn aelodau o'r Tîm Rheoli Gweithredol.

Mae'r Tîm Rheoli Gweithredol yn gyfrifol am:

Adolygiad busnes 2016 parhad

- weithredu'r strategaeth a gymeradwywyd gan y Cyngor;
- paratoi cynllun busnes a chyllideb flynyddol;
- darparu adroddiadau rheoli rheolaidd i'r Cyngor, a sicrhau bod adroddiadau priodol yn cael eu darparu i bwyllgorau'r Cyngor ar faterion sydd o fewn eu cylch gwaith;
- nodi ac adrodd ar risgiau strategol i'r Cyngor a sicrhau bod perchnogaeth pob risg yn cael ei dyrannu ar y lefel briodol gydag atebolrwydd clir;
- adolygu ac adrodd ar agweddau eraill ar y model llywodraethu.

Y bum gyfarwyddiaeth yn 2016 oedd: Llywodraethu ac AD, Cofrestru a Rhagoriaeth Weithredol, Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol, Addasrwydd i Ymarfer, a Strategaeth. Maent i gyd yn cael eu goruchwyllo gan Brif Weithredwr a Chofrestrydd (a Swyddog Cyfrifyddu) (y'i gelwir yn Brif Weithredwr a Chofrestrydd o hyn allan yn y ddogfen hon).

Mae'r strwythur cyfarwyddiaethau wedi'i adolygu ers hynny a bydd strwythur newydd yn cael ei roi ar waith yn 2017.

1.2 Cynllun Busnes 2016, crynodeb o gyflawniadau

Dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf, rydym wedi parhau i ganolbwyntio ar ein hamcan o ddod yn sefydliad mwy effeithlon sy'n perfformio i safon uchel.

2016 oedd blwyddyn gyntaf ein hymrwymiad tair blynedd *Cleifion, Gweithwyr Proffesiynol, Partneriaid a Pherfformiad*. Mae'r strategaeth yn rhoi manylion am gyflawni ein huchelgais o ddod yn rheoleidiwr effeithlon sy'n perfformio i safon uchel erbyn diwedd ein strategaeth.

Mae'r cynllun busnes yn cyd-fynd â'r strategaeth *Cleifion, Gweithwyr Proffesiynol, Partneriaid a Pherfformiad*. Mae'r adolygiad isod yn dangos pa raglenni a phrosiectau a gafodd eu darparu'n llwyddiannus yn erbyn ein pedwar amcan strategol allweddol yn 2016.

1.3 Cleifion

Byddwn yn rhoi diogelwch cleifion a'r cyhoedd yn ganolog i bopeth a wnawn ac yn defnyddio ein pwerau i gynnal safonau gofal deintyddol yn y DU a'u gwella os oes angen.

- **Cyhoeddwyd safonau ychwanegol er mwyn sicrhau ein bod ni'n cefnogi gweithwyr deintyddol proffesiynol i gyflawni dyletswyddau statudol yn seiliedig ar ganfyddiadau adroddiad Francis, yn ymwneud yn benodol â Dyletswydd Gonestrwydd Proffesiynol gweithwyr gofal iechyd proffesiynol. Cynhaliwyd gwaith ymchwil gyda phanel cleifion y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn Lloegr a'r Alban ym mis Chwefror 2016 i gasglu barn a disgwyliadau cleifion pan fo rhywbeth yn mynd o'i le gyda'u triniaeth gofal. Defnyddiwyd y canfyddiadau wrth ddatblygu'r canllawiau hyn. Mae'r canllawiau'n gysylltiedig â Safonau y Cyngor ar gyfer y Tîm Deintyddol a daethant i rym ar 1 Gorffennaf 2016, gan annog gweithwyr deintyddol proffesiynol i fod yn agored a gonest gyda chleifion pan fo rhywbeth yn mynd o'i le.**

- Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol wedi cymryd y camau angenrheidiol i gyflwyno datganiadau gorfodol gan ymgeiswyr a gweithwyr cofrestredig cyfredol, yn cadarnhau bod ganddynt neu y byddant yn cael yswiriant indemniad priodol am gyfnod eu cofrestriad neu fe allant gael eu tynnu oddi ar y gofrestr.
- Mae'r Cyngor wedi bod yn weithredol yn y gwaith o gynnal, a pharatoi, ar gyfer Bwrdd Rhaglen Rheoleiddio Gwasanaethau Deintyddol – corff cydweithredol gyda'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol, y Comisiwn Ansawdd Gofal, NHS England, Awdurdod Gwasanaethau Busnes y GIG a HealthWatch yn aelodau – yn cynnwys ymgymryd â chyfrifoldebau rheoli rhaglen ar gyfer allbynnau'r bwrdd. Mae'r rhan fwyaf o'r ffrydiau gwaith wedi'u cwblhau bellach a bydd y bwrdd yn cyfarfod yn llai aml yn 2017 a grŵp goruchwyllo newydd yn cael ei sefydlu.
- Adolygodd y Cyngor y polisi ar gyhoeddi gwybodaeth am weithwyr deintyddol proffesiynol ar ei gofrestr ar-lein a oedd yn cynnwys cyfeiriadau cofrestredig gweithwyr deintyddol proffesiynol. Holwyd cleifion pa wybodaeth y dylid ei chyhoeddi yn y dyfodol. Cynhaliwyd arolwg gyda sampl cynrychioliadol o banel cleifion y Cyngor i weld pa wybodaeth oedd yn angenrheidiol i gleifion sy'n defnyddio'r gofrestr ar-lein i wirio bod gweithiwr deintyddol proffesiynol wedi cofrestru'n briodol ac yn addas i ymarfer. Canfu'r ymchwiliad bod enw a rhif cofrestru yn ddigonol i gleifion. Dylanwadodd y dystiolaeth hon ar benderfyniad y Cyngor i ddiwygio Rheoliadau'r Gofrestr Ddeintyddion a rheolau'r Gofrestr Gweithwyr Gofal Deintyddol Proffesiynol (DCP) sy'n penderfynu pa wybodaeth a gyhoeddir ar y gofrestr ar-lein.

1.4 Gweithwyr Proffesiynol

Byddwn yn cefnogi gweithwyr deintyddol proffesiynol i ddarparu gofal deintyddol o ansawdd da. Byddwn yn gweithio'n agos â'r proffesiwn i nodi a llunio atebion i faterion sy'n destun pryder mwyaf i gleifion.

- Cynhaliwyd cynllun peilot Datblygiad Proffesiynol Parhaus manylach i ddarparu profiad bron yn fyw o ofynion a phrosesau DPP manylach. Cafwyd adborth a phrofiad gwerthfawr gan unigolion cofrestredig o hyn. Byddwn yn defnyddio'r cynllun peilot i lywio ein cynlluniau DPP manylach ar gyfer 2017 a thu hwnt.
- Rydym wedi cyflwyno newidiadau i'n proses er mwyn gallu asesu gwybodaeth ymgeiswyr o'r Saesneg o 1 Ebrill 2016. Rydym wedi cydymffurfio â Chyfarwyddeb yr UE ar Gydnyddiaeth Gilyddol o Gymwysterau Proffesiynol (MRPQ) a'r newidiadau deddfwriaethol a gyflwynwyd drwy Orchymyn Adran 60.
- Ar 1 Tachwedd 2016 cyflwynwyd Archwilwyr Achosion i'n proses Addasrwydd i Ymarfer, sydd â'r grym i gytuno ar ymrwymadau gydag unigolion cofrestredig mewn achosion addas ac ar gam cynnar gyda'r nod o helpu i leihau nifer yr achosion sy'n mynd i wrandawriad terfynol.
- Cyhoeddwyd canllawiau newydd ar broffesiynoldeb myfyrwyr i helpu myfyrwyr wrth iddynt ymuno â'r proffesiwn, gyda rhywfaint o waith dilynol wedi'i gynllunio ar gyfer 2017.
- Cyflwynwyd dull ar gyfer sicrhau ansawdd addysg nyrsio deintyddol a'r cyrff dyfarnu i'w helpu i gynnal y safonau a bennwyd; mae hwn yn cyfrannu at raglen waith ehangach i adolygu prosesau sicrhau ansawdd, gan ganolbwyntio ar risg. Byddwn yn parhau i fonitro hyn yn 2017.

- Yn sgil newid yn y gyfraith, datblygodd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol brosesau gweithredol a'u rhoi ar waith yn 2016, er mwyn asesu gallu Saesneg unrhyw un sydd am ymuno â'r gofrestr fel gweithiwr deintyddol proffesiynol yn y DU a defnyddio'r meini prawf a bennwyd. Mae'r pwerau newydd yn golygu os oes gan y Cyngor bryderon am ddiffyg gallu Saesneg gweithiwr deintyddol proffesiynol i allu ymarfer fel gweithiwr deintyddol proffesiynol, bod rhaid i ni ofyn am dystiolaeth o sgiliau iaith yr ymgeisydd neu ofyn i'r ymgeisydd sefyll prawf i werthuso ei allu Saesneg cyn y gall gofrestru.

1.5 Partneriaid

Byddwn yn gweithio gyda'n partneriaid yn y sector deintyddol i ddiogelu cleifion a gwneud system rheoleiddio ddeintyddol y DU yn fwy effeithiol

- Fe wnaethom gyflwyno mecanwaith rhybuddio ledled Ewrop i nodi gweithwyr proffesiynol sydd wedi eu gwahardd neu eu cyfyngu rhag ymarfer mewn Gwladwriaethau Ardal Economaidd Ewropeaidd arall (AEE). Bydd y mecanwaith rhybuddio yn cynnig manteision drwy hysbysu'r GDC o unrhyw rai sydd wedi eu cofrestru sydd o bosib wedi cofrestru gydag Aelod-wladwriaeth arall ac sydd â chyfyngiadau ar eu hymarfer.
- Rydym wedi gweithio gyda NHS England i gytuno ar a chyflwyno proses newydd ar gyfer atgyfeirio cwynion nad ydynt yn ymwneud â materion addasrwydd i ymarfer i dimau trafod cwynion y GIG, gan roi anogaeth gref i ddatrys materion rhwng gweithwyr deintyddol proffesiynol a chleifion ar lefel leol. Rydym yn bwriadu gweithredu'r dull hwn yn fwy eang.
- Fe wnaethom ni lwyddo i ennill Safon Dau Addasrwydd i Ymarfer yr Awdurdod Safonau Proffesiynol (PSA) – mae'r rheoleiddiwr yn rhannu gwybodaeth am bryderon addasrwydd i ymarfer gyda chyflogwyr/cymrodeddwyr lleol, rheoleiddwyr y system a rheoleiddwyr eraill o fewn y fframwaith cyfreithiol perthnasol. Mae 11 o gytundebau ar waith ac yn cael eu gweithredu gyda'r busnes. Bydd mwy o waith ar hyn yn parhau yn 2017, i barhau i wella gwaith gyda'n partneriaid.

1.6 Perfformiad

Byddwn yn parhau i ymdrechu i fod yn rheoleiddiwr cymesur sy'n perfformio i safon uchel y mae cleifion, y cyhoedd a gweithwyr deintyddol proffesiynol yn ymddiried ynddo.

- Yn 2016 atgyfnerthwyd y prosesau newydd a gyflwynwyd yn 2015 ymhellach ac aethom ati i wella ein perfformiad a'n heffeithlonrwydd.
- Er enghraifft, cyflwynwyd mesurau i weithredu "gorchmynion interim" gan arwain at berfformiad llawer gwell yn y maes hwn o'r busnes.
- Fe wnaethom ni barhau i wella'n proses adfer data, i wella ein galluoedd adrodd a deall.
- Cyflwynwyd ceisiadau ar-lein i wella'n gwasanaeth a'i wneud yn fwy cost-effeithiol, i ymgeiswyr a gweithwyr cofrestredig.
- Fe wnaethom ni hefyd barhau i gynnal ein Rhaglen Dysgu a Datblygu, gan ganolbwyntio ar arweinyddiaeth a lansio ymddygiad a gwerthoedd staff newydd, gyda'n gilydd ledled y sefydliad.

- **Cyflwynwyd proses cynllunio busnes newydd gennym i'n galluogi i ddechrau edrych ar y gorwel cynllunio hirdymor, i sicrhau ein bod ni'n cyflawni'r hyn rydym ei angen ar yr amser priodol o fewn ein hadnoddau prin.**
- **Rydym wedi cyflwyno gwelliannau i'r swyddogaeth Lywodraethu, gan adolygu cynnydd o ran cefnogi'r Cyngor a'r tîm gweithredol i gyflawni eu gwaith yn effeithiol.**
- **Rydym wedi adolygu effeithiolrwydd model rhagweld 18 mis Addasrwydd i Ymarfer a gyflwynwyd yn 2015 a chyflwynwyd newidiadau i'r model, gan wella ei gywirdeb o ran rhagweld gweithgarwch Addasrwydd i Ymarfer.**
- **Yn dilyn cynllun gweithredu PSA ar chwythu'r chwiban fe wnaethom ni ddefnyddio ein fframwaith adrodd i fonitro cynnydd yn erbyn y cynllun, gan adrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Cyngor. Daeth y cynllun gweithredu i ben ym mis Tachwedd 2016, gyda threfniadau i barhau i fonitro ac adrodd yn erbyn gwireddu manteision i'r Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad, y Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Cyngor yn 2017.**
- **Cynhaliwyd gweithdai gennym i'r holl staff ac aelodau cyswllt newydd i gyflwyno ein polisi newydd ar chwythu'r chwiban.**
- **Cyflwynwyd gwelliannau hefyd i drefniadau'r Pwyllgor Ymchwilio, yn cynnwys diwygio'r Llawlyfr Canllawiau i sicrhau bod staff yn deall eu rolau a'u cyfrifoldebau'n glir.**
- **Rydym yn parhau i weithio'n galed i wella ein gwaith ymgysylltu ag amrywiaeth eang o randdeiliaid. Yn 2016, cyflwynwyd rhaglen sylweddol o ymgysylltu wyneb-yn-wyneb gwell gyda gweithwyr deintyddol proffesiynol, sydd eisoes yn creu cysylltiadau gwell ac yn arwain at fwy o gydweithio a chydweithio gwell. Sefydlwyd y Fforwm Proffesiynol Deintyddol hefyd yn 2016 sy'n dwyn ynghyd rhanddeiliaid sydd â diddordeb mewn deintyddiaeth, yn cynnwys cymdeithasau proffesiynol, rheoleiddwyr systemau a grwpiau cleifion, er mwyn trafod meysydd diddordeb allweddol.**
- **Lansiwyd strategaeth gyfathrebu fewnol yn 2016. Mae sawl gweithgaredd wedi agor sianeli newydd ar gyfer cyfathrebu mewnol, gan ddefnyddio blogiau, cylchlythyrau a sesiynau wyneb-yn-wyneb gyda'r holl staff, uwch reolwyr ac aelodau'r Cyngor.**

1.7 Eitemau'r Cynllun Busnes sy'n cario drosodd o 2016 i 2017

Mae rhai mentrau a gynlluniwyd ar gyfer 2016 wedi'u cario drosodd i gynllun 2017. Y prif reswm am aildrefnu elfennau o gynllun 2016 i 2017 oedd bod ymgysylltu gwell â'r proffesiwn wedi ein harwain i greu cynlluniau newydd i ddiwygio trefniadau rheoleiddio gweithwyr deintyddol proffesiynol y mae'r Cyngor yn rhoi blaenoriaeth uchel iddo.

Gweithgarwch arbennig o 2016 sy'n cario drosodd i 2017 yw:

- **strategaeth a chynllun gweithredu Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant;**
- **strategaeth ystadau;**
- **adolygiad o'r polisi ffioedd;**
- **diweddarw gwefan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol;**
- **strategaeth rheoli talent a phobl;**
- **fforwm rhanddeiliaid sicrhau ansawdd.**

6. Adroddiad ystadegol a pherfformiad

Cofrestru

Rhaid i bob deintydd a gweithiwr gofal deintyddol proffesiynol gofrestru gyda'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol er mwyn ymarfer yn gyfreithlon yn y DU. Rhaid i bawb sy'n ymuno â'r gofrestr ddangos bod ganddynt y cymwysterau gofynnol, neu lwyddo mewn asesiad, a bodloni'r gofynion iechyd a chymeriad er mwyn bod yn addas i ymarfer fel aelod o dîm deintyddol.

Gellir gwneud cais mewn sawl ffordd. Rhaid i ymgeisydd ddangos bod ganddo un o'r canlynol:

- **cymhwyster cydnabyddedig o'r DU;**
- **cymhwyster cydnabyddedig o Ewrop;**
- **cymhwyster cydnabyddedig o'r tu allan i Ewrop;**
- **asesiad o addasrwydd i gofrestru gan banel asesu sgiliau a gwybodaeth y Cyngor Deintyddol Cyffredinol (yn achos unigolion cymwys o'r tu allan i Ewrop sydd â statws unigolyn esempt); neu**
- **ei fod wedi llwyddo yn yr Arholiad Cofrestru Tramor (ar gyfer deintyddion o'r tu allan i Ewrop sydd wedi cymhwyso dramor nad ydynt yn elwa ar hawliau cymunedol y gellir eu gorfodi).**

Rhestri arbenigwyr

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn cadw rhestri hefyd o ddeintyddion sy'n ddigon cymwys neu brofiadol i'w galw eu hunain yn arbenigwyr mewn meysydd deintyddol penodol.

Datblygiad Proffesiynol Parhaus (DPP):

Mae gan weithwyr deintyddol proffesiynol ddyletswydd i ddiweddarau eu sgiliau a'u gwybodaeth yn ystod eu gyrfa. Mae DPP yn gallu helpu deintyddion a gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol i gynnal a diweddarau eu sgiliau, eu gwybodaeth a'u hymddygiad gydol eu bywyd gwaith.

Efallai y bydd yn helpu i wella ansawdd gofal a thriniaeth cleifion hefyd. Mae ymgymryd â DPP yn rhan orfodol o gofrestru gyda'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol. Rhaid i weithiwr deintyddol proffesiynol fodloni ein gofynion DPP i gynnal ei gofrestriad. Mae hi hefyd yn ofynnol i unrhyw weithiwr deintyddol proffesiynol sydd am ailymuno â'r gofrestr ddarparu tystiolaeth o'i DPP.

1. Cyfanswm y deintyddion a'r gweithwyr deintyddol proffesiynol ar y gofrestr ar 31 Rhagfyr 2016

Math o Gofrestriad	Nifer y Gweithwyr Cofrestredig	% o'r Cyfanswm
Deintydd	41483	38%
Gweithiwr Gofal Deintyddol	67880	62%

Proffesiynol		
Cyfanswm	109363	

Mae tabl un yn dangos cyfanswm y deintyddion a'r gweithwyr deintyddol proffesiynol sydd ar y gofrestr. Dim ond unwaith y caiff gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol sydd â mwy nag un teitl, er enghraifft, hylenydd deintyddol sydd hefyd yn therapydd deintyddol, ei gyfrif yn y tabl hwn. Mae cyfansoddiad y gofrestr yn ôl grŵp deintyddol i'w weld yn nhabl 3.

Bu cynnydd o 1% yng nghyfanswm y gweithwyr cofrestredig o 108,209 ar ddiwedd 2015 i 109,363 ar ddiwedd 2016.

2. Cyfansoddiad y gofrestr yn ôl rhyw deintyddion a gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol ar 31 Rhagfyr 2016¹

Math o Gofrestriad	Gwryw	% o'r Cyfanswm
Deintydd	21690	52%
Gweithiwr Gofal Deintyddol Proffesiynol	5683	8%
Pob Gweithiwr Cofrestredig	27373	25%

Math o Gofrestriad	Benyw	% o'r Cyfanswm
Deintydd	19793	48%
Gweithiwr Gofal Deintyddol Proffesiynol	62197	92%
Pob Gweithiwr Cofrestredig	81990	75%

3. Cyfansoddiad y gofrestr yn ôl grŵp deintyddol ar 31 Rhagfyr 2016

Teitl y Cofrestriad	Nifer y Teitlau	% o'r Cyfanswm
Deintydd	41483	36%
Technegydd Deintyddol Clinigol	351	<1%
Hylenydd Deintyddol	6931	6%
Nyrs Ddeintyddol	55525	49%
Technegydd Deintyddol	6188	5%
Therapydd Deintyddol	2897	3%
Therapydd Orthodontig	522	<1%
Cyfanswm	*113897 ²	

¹ Mae canrannau'n cynrychioli cyfran y cyfansoddiad yn ôl rhyw ar y gofrestr yn ei chyfanrwydd.

² Mae'r tabl hwn yn cyfrif nifer yr aelodau o bob math o weithiwr deintyddol proffesiynol sydd ar y gofrestr. Caiff gweithiwr deintyddol proffesiynol sydd â mwy nag un teitl ei gyfrif unwaith am bob teitl sydd ganddo. Felly, bydd y cyfanswm ar gyfer y tabl hwn yn fwy na nifer y bobl sydd wedi'u cyfrif yn nhabl un

Adroddiad ystadegol a pherffomiad parhad

4. Ychwanegiadau i'r Gofrestr yn 2016 yn ôl grŵp deintyddol

Teitl y Cofrestriad	Nifer y Gweithwyr Cofrestredig	% o'r Cyfanswm
Deintydd	2255	27%
Technegydd Deintyddol Clinigol	1	<1%
Hylenydd Deintyddol	272	3%
Nyrs Ddeintyddol	5230	64%
Technegydd Deintyddol	263	4%
Therapydd Deintyddol	163	2%
Therapydd Orthodontig	1	<1%
Cyfanswm	8185	

5. Deintyddion ar y gofrestr ar 31 Rhagfyr 2016 yn ôl lleoliad cymhwyso

a) Deintyddion, yn ôl lleoliad cymhwyso

Lleoliad cymhwyso	Nifer y gweithwyr cofrestredig	% o'r Cyfanswm
ORE (Arholiad Tramor y DU)	3120	8%
Wedi cymhwyso dramor	1771	4%
Wedi cymhwyso yn y DU	29836	72%
Wedi cymhwyso yn yr Ardal Economaidd Ewropeaidd	6756	16%
Cyfanswm	41483	

b) Gweithwyr Gofal Deintyddol Proffesiynol, yn ôl lleoliad cymhwyso

Teitl y Cofrestriad	Y DU	% o'r Cyfanswm	Y tu allan i'r DU	% o'r Cyfanswm	Cyfanswm
Technegydd Deintyddol Clinigol	349	99%	2	<1%	351
Hylenydd Deintyddol	6658	96%	272	4%	6930
Nyrs Ddeintyddol	55198	99%	310	<1%	55508
Technegydd Deintyddol	6059	98%	128	2%	6187
Therapydd Deintyddol	2829	98%	68	2%	2897
Therapydd Orthodontig	519	99%	3	<1%	522
Cyfanswm	71612	99%	783	1%	72395

6. Deintyddion a gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol a ychwanegwyd i'r gofrestr yn 2016, yn ôl lleoliad cymhwyso

Deintyddion

a) Ychwanegiadau i'r gofrestr deintyddion yn 2016, yn ôl lleoliad cymhwyso

Lleoliad Cymhwyso	Nifer y Gweithwyr Cofrestredig	% o'r Cyfanswm
ORE (Arholiad Tramor y DU)	215	10%
Wedi cymhwyso dramor	73	3%
Wedi cymhwyso yn y DU	1460	65%
Wedi cymhwyso yn yr Ardal Economaidd Ewropeaidd	507	22%
Cyfanswm	2255	

b) Ychwanegiadau i'r gofrestr gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol yn 2016, yn ôl lleoliad cymhwyso

Teitl y Gweithiwr Gofal Deintyddol Proffesiynol	Y DU	% o'r Cyfanswm	Y tu allan i'r DU	% o'r Cyfanswm	Cyfanswm
Technegydd Deintyddol Clinigol	0	0%	0	0%	0
Hylenydd Deintyddol	125	76%	39	24%	164
Nyrs Ddeintyddol	4094	99%	45	1%	4139
Technegydd Deintyddol	161	92%	14	8%	175
Therapydd Deintyddol	103	94%	7	6%	110
Therapydd Orthodontig	0	0%	0	0	0
Cyfanswm	4483		105		4588

7. Cyfansoddiad deintyddion a gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol a ychwanegwyd i'r gofrestr yn 2016 yn ôl rhyw

Teitl	Gwryw	% o'r Cyfanswm	Benyw	% o'r Cyfanswm	Cyfanswm
Deintydd	1316	58%	939	42%	2255
Technegydd Deintyddol Clinigol	0	0%	1	100%	1
Hylenydd Deintyddol	18	7%	254	93%	272
Nyrs Ddeintyddol	103	2%	5127	98%	5230
Technegydd Deintyddol	163	62%	100	38%	263
Therapydd Deintyddol	12	7%	151	93%	163
Therapydd Orthodontig	0	0%	1	100%	1
Cyfanswm	1612		6573		8185

8. Cyfansoddiad y rhestri arbenigwyr ar ddiwedd 2016

3

Math o Arbenigedd	Nifer y Teitlau	% o'r Cyfanswm
Deintyddiaeth Gofal Arbennig	311	7%
Deintyddiaeth Adferol	306	7%
Prosthodonteg	450	10%
Periodonteg	375	9%
Deintyddiaeth Bediatrig	243	6%
Orthodonteg	1404	32%
Llawdriniaeth ar y Geg	742	17%
Microbioleg y Geg	8	<1%
Meddygaeth y Geg	70	2%
Patholeg y Geg a'r Genau a'r Wyneb	33	<1%
Endodonteg	289	7%
Iechyd Deintyddol Cyhoeddus	114	3%
Radioleg Ddeintyddol a'r Genau a'r Wyneb	27	<1%
Cyfanswm	4372	

9. Proffil cofrestru – cydraddoldeb ac amrywiaeth

Mae'r siartiau isod yn dangos proffil ein gweithwyr cofrestredig a ddadansoddwyd gyda chyfeiriad at nodweddion gwarchoddedig.⁴ Mae pob gweithiwr cofrestredig yn cael yr opsiwn i ddiweddarau'r wybodaeth hon yn wirfoddol. Nid oes ymatebion llawn wedi'u rhoi i sawl un o'r nodweddion ar y siartiau, ac mae'r rhain wedi'u nodi fel 'Anhysbys'. Er nad yw data hwn yn orfodol rydym yn annog gweithwyr cofrestredig i ddarparu'r wybodaeth hon i'n helpu ni i wella gwasanaethau a phrosesau.

³ Nodyn ar restrri arbenigwyr: Bu cynnydd o 4% yn nifer y teitlau arbenigol ar ddiwedd 2016, o 4204 o deitlau yn 2015 i 4372 o deitlau yn 2016.

⁴ O dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, mae'r canlynol yn nodweddion gwarchoddedig: oedran, anabledd, ailbennu rhywedd; priodas a phartneriaeth sifil; beichiogrwydd a mamolaeth; hil, crefydd neu gred; rhyw; cyfeiriadedd rhywiol.

Adroddiad ystadegol a pherfformiad parhad

Deintyddion - grwpiau oedran ar 31 Rhagfyr 2016

Grŵp oedran	%
16-21	0
22-30	20
31-40	29
41-50	24
51-60	19
61-65	4
Dros 65	3
Anhysbys	0

Gweithwyr Gofal Deintyddol Proffesiynol - grwpiau oedran ar 31 Rhagfyr 2016

Grŵp oedran	%
16-21	3
22-30	29
31-40	29
41-50	21
51-60	15
61-65	2
Dros 65	1

Deintyddion - grwpiau ethnig ar 31 Rhagfyr 2016

Grŵp ethnig	%
Asiaidd neu Asiaidd Brydeinig	19
Cefndir Ethnig Cymysg	2
Ddim am ddweud	2
Du neu Ddu Brydeinig	1
Gwyn	49
Tsieineaidd neu unrhyw gefndir ethnig arall	3
Anhysbys	25

Gweithwyr Gofal Deintyddol Proffesiynol - grwpiau ethnig ar 31 Rhagfyr 2016

Grŵp ethnig	%
Asiaidd neu Asiaidd Brydeinig	4
Cefndir Ethnig Cymysg	1
Ddim am ddweud	1
Du neu Ddu Brydeinig	1
Gwyn	63
Tsieineaidd neu unrhyw gefndir ethnig arall	1
Anhysbys	29

Adroddiad ystadegol a pherfformiad parhad

Deintyddion - cred grefyddol a ddatganwyd ar 31 Rhagfyr 2016

Crefydd	%
Bwdhydd	1
Crefydd / Ffydd arall	1
Cristion	37
Dim	14
Ddim am ddweud	9
Hindŵ	9
Iddew	1
Mwslim	8
Sikh	3
Anhysbys	19

Gweithwyr Gofal Deintyddol Proffesiynol - cred grefyddol a ddatganwyd ar 31 Rhagfyr 2016

Crefydd	%
Bwdhydd	1
Crefydd / Ffydd arall	2
Cristion	38
Dim	25
Ddim am ddweud	7
Hindŵ	0
Iddew	1
Mwslim	2
Sikh	1
Anhysbys	23

Adroddiad ystadegol a pherfformiad parhad

Deintyddion ag anableddau ar 31 Rhagfyr 2016

Anableddau	%
Anhysbys	1
Nac oes	98
Oes	1

Gweithwyr Gofal Deintyddol Proffesiynol ag anableddau ar 31 Rhagfyr 2016

Anableddau	%
Anhysbys	1
Nac oes	98
Oes	0

Adroddiad ystadegol a pherfformiad parhad

Deintyddion - statws priodasol ar 31 Rhagfyr 2016

Statws priodasol	%
Ddim am ddweud	5
Gweddw	0
Partneriaeth Sifil	1
Priod	34
Sengl	17
Wedi gwahanu	0
Wedi ysgaru	2
Anhysbys	41

Gweithwyr Gofal Deintyddol Proffesiynol. - statws priodasol ar 31 Rhagfyr 2016

Statws priodasol	%
Ddim am ddweud	4
Gweddw	0
Partneriaeth Sifil	2
Priod	24
Sengl	25
Wedi gwahanu	1
Wedi ysgaru	3
Anhysbys	41

Adroddiad ystadegol a pherfformiad parhad

Deintyddion - cyfeiriadedd rhywiol ar 31 Rhagfyr 2016

Cyfeiriadedd rhywiol	%
Ddim am ddweud	6
Deurywiol	1
Dyn hoyw	1
Heterorywiol	68
Menyw hoyw	0
Anhysbys	24

Gweithwyr Gofal Deintyddol Proffesiynol - cyfeiriadedd rhywiol ar 31 Rhagfyr 2016

Cyfeiriadedd rhywiol	%
Ddim am ddweud	7
Deurywiol	1
Dyn hoyw	0
Heterorywiol	67
Menyw hoyw	0
Anhysbys	24

Adroddiad ystadegol a pherfformiad parhad

Addasrwydd i Ymarfer

Rhaid i ddeintyddion a gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol fodloni gofynion arbennig wrth gofrestru yn y lle cyntaf a thrwy gydol eu gyrfaedd er mwyn bod yn gymwys i ymarfer.

Pan rydym yn dweud bod rhywun yn 'gymwys i ymarfer', rydym yn golygu bod ganddo'r sgiliau, y wybodaeth, y cymeriad a'r iechyd priodol i ymarfer ei broffesiwn yn ddiogel ac yn effeithiol. Fodd bynnag, mae addasrwydd i ymarfer yn golygu mwy na pherfformiad neu iechyd clinigol ymarferydd.

Mae addasrwydd ymarferydd i ymarfer yn cynnwys unrhyw gamau a gymerwyd ganddynt hefyd sy'n effeithio ar ffydd y cyhoedd mewn gweithwyr deintyddol proffesiynol a'r broses o'u rheoleiddio. Gall hyn gynnwys materion nad ydynt yn uniongyrchol gysylltiedig ag ymarfer proffesiynol, er enghraifft, cyflawni trosedd.

Os oes pryderon bod diffygion yn ymddygiad neu allu gweithiwr deintyddol proffesiynol mor sylweddol nes eu bod yn rhoi cleifion mewn perygl difrifol, neu'n tanseilio hyder y cyhoedd mewn deintyddiaeth yn ddifrifol, byddwn yn ymchwilio, a, lle bo'n briodol, yn cymryd camau i leihau'r risg hwnnw. Gall pryderon godi'n uniongyrchol, e.e. gan glaf, drwy atgyfeiriad gan gorff arall (er enghraifft, hysbysiad gan yr heddlu o rybudd troseddol neu fod yr unigolyn wedi'i gael yn euog o drosedd), neu o ffynonellau eraill.

Bydd y broses yn ymchwilio i'r canlynol:

- **camgymeriadau difrifol neu fynych mewn gofal clinigol, er enghraifft, camgymeriadau mewn diagnosis neu weithdrefnau deintyddol;**
- **methu ag archwilio claf yn gywir, methu â chael caniatâd gwybodus claf cyn triniaeth neu fethu ag ymateb yn rhesymol i anghenion claf;**
- **dim yswiriant indemniad proffesiynol;**
- **materion croes-heintio (er enghraifft, defnyddio cyfarpar clinigol budr yn ystod triniaeth);**
- **achosion difrifol o dorri cyfrinachedd claf;**
- **trosedd ddifrifol, gan gynnwys twyll, achos o ddwyn neu anonestrwydd gan ddeintydd neu weithiwr gofal deintyddol proffesiynol;**
- **iechyd gwael neu gyflwr meddygol sy'n cael effaith sylweddol ar allu'r gweithiwr cofrestredig i drin cleifion yn ddiogel.**

Gallwn gymryd camau os credwn fod Addasrwydd i Ymarfer gweithiwr deintyddol proffesiynol yn ddiffygiol oherwydd, er enghraifft:

- camymddwyn;
- perfformiad proffesiynol diffygiol;
- rhybudd neu euogfarn droseddol yn y Deyrnas Unedig (neu rywle arall pe bai'r hyn a wnaed yn drosedd pe bai wedi'i chyflawni yn y Deyrnas Unedig);

- salwch corfforol neu feddyliol;
- penderfyniad gan gorff rheoleiddio yn y Deyrnas Unedig neu dramor.

Mae pob cwyn yn ymwneud ag Addasrwydd i Ymarfer yn cael ei hadolygu yn ystod y cam brysbennu. Ar ôl cynnal asesiad neu ymchwiliad cychwynnol, bydd yr ymholiad naill ai'n cael ei gau os nad oes angen cymryd camau pellach, neu'n cael ei anfon at y tîm gwaith achosion a fydd yn cynnal ymchwiliad pellach ac yn gwneud asesiad arall yn y pen draw.

Ar ôl cynnal ymchwiliad llawn, bydd materion a ystyrir yn honiad o amhariad posibl o ran Addasrwydd i Ymarfer yn cael eu hatgyfeirio i banel y Pwyllgor Ymchwilio, neu i'r swyddogaeth Archwilwyr Achosion ers 1 Tachwedd 2016⁵. Os penderfynir nad yw'r pryder yn honiad o amhariad, bydd y mater yn cael ei gau. Mae panel y Pwyllgor Ymchwilio yn cynnwys aelodau cofrestredig ac aelodau lleyg (pobl nad ydynt ar ein cofrestr) sy'n cyfarfod yn rheolaidd i ystyried achosion.

Eu tasg yw edrych ar y dystiolaeth sydd ar gael a phenderfynu a oes yna bosibilrwydd gwirioneddol y byddai'r honiadau'n cael eu profi mewn Pwyllgor Ymarfer. Nid yw'r panel yn penderfynu a yw'r honiad wedi'i brofi; dim ond a oes yna bosibilrwydd gwirioneddol y byddai'r honiad yn cael ei brofi mewn gwrandawriad.

Efallai y bydd y panel y Pwyllgor Ymchwilio yn penderfynu nad oes angen cymryd unrhyw gamau pellach neu fod llythyr cynghori neu rybuddio yn ddigonol. Mewn achosion a allai fod yn fwy difrifol, gall panel y Pwyllgor Ymchwilio atgyfeirio'r mater i un o dri Phwyllgor Ymarfer: y Pwyllgor Ymddygiad Proffesiynol (PCC), y Pwyllgor Perfformiad Proffesiynol (PPC) neu'r Pwyllgor Iechyd (HC) i gael gwrandawriad ffurfiol.

Bydd gweithwyr deintyddol proffesiynol a atgyfeirir i Bwyllgor Ymarfer yn ymddangos gerbron panel annibynnol o weithwyr deintyddol proffesiynol ac aelodau lleyg fel rhan o wrandawriad ffurfiol lle mae gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol a'r gweithwyr deintyddol proffesiynol yr hawl i gael cynrychiolaeth gyfreithiol.

Mae'r diagram isod yn defnyddio data 2016 i ddangos nifer yr achosion a gafodd eu cwblhau ym mhob cam o'r broses addasrwydd i ymarfer.

o 100 o achosion a gafwyd yn ystod y cyfnod treialu	
Cam proses addasrwydd i ymarfer	Nifer y gwarediadau
Cau yn y cam brysbennu	41
Cau yn y cam asesu	30
Cau yn y cam Pwyllgor Ymchwilio neu Arholwyr Achosion	16
Atgyfeirio i gam Pwyllgor Ymarfer	...ac 13

Os penderfynir bod addasrwydd i Ymarfer gweithiwr cofrestredig yn ddiffygiol, gallwn:

- beidio â chymryd unrhyw gamau;
- cyhoeddi cerydd;

⁵ Cyflwynodd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol archwiliwyr achosion ym mis Tachwedd 2016 i gynnal y rhan fwyaf o swyddogaethau gwneud penderfyniadau a arferai gael eu gwneud gan y Pwyllgor Ymchwilio. Bydd cyflwyno archwilwyr achosion yn gwella effeithlonrwydd y prosesau addasrwydd i ymarfer. Gweler tudalen 37 am wybodaeth am berfformiad archwilwyr achosion yn 2016.

- **gosod amodau ar gofrestru;**
- **atal cofrestrriad dros dro;**
- **tynnu unigolyn oddi ar gofrestr y deintyddion neu gofrestr y gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol.**

Mae yna broses apelio hefyd.

Ar unrhyw adeg yn y broses Addaswydd i Ymarfer, pan fo honiad yn awgrymu y gallai gweithiwr deintyddol proffesiynol achosi niwed neu os oes yna resymau eraill er lles y cyhoedd, gallwn wneud cais am orchymyn interim i atal yr unigolyn hwnnw rhag ymarfer, neu i osod cyfyngiadau ar ei ymarfer, hyd nes y bydd ei achos yn cael ei glywed.

Dim ond mewn achosion difrifol y gwneir y ceisiadau hyn. Efallai y bydd gorchymyn interim yn cael ei ystyried yn angenrheidiol er diogelwch y cyhoedd:

- **os oes yna risg wirioneddol o niwed sylweddol i iechyd, diogelwch neu les claf, ymwelydd, cydweithiwr neu aelod arall o'r cyhoedd pe bai'r ymarferydd yn cael ymarfer heb gyfyngiad;**
- **os oes angen diogelu ffydd y cyhoedd yn y proffesiwn a chynnal safonau proffesiynol priodol er lles y cyhoedd;**
- **os yw er lles y gweithiwr cofrestredig dan sylw.**

Achosion yn ôl y math o hysbyswr 2016

Math o hysbysydd	Nifer o achosion
Claf	59
Cyngor Deintyddol Cyffredinol	7
Gweithiwr Cofrestredig	6
Mathau eraill o Hysbyswr	6
Hunanatgyfeiriad	4
Aelod o'r Cyhoedd	4
Dienw	3
PCT neu'r GIG	3
Cyflogwr (employer)	2
Corff Cyhoeddus arall	2
Heddlu neu gorff ymchwilio arall	1
Chwythu'r chwiban – cofrestredig	1
Chwythu'r chwiban – gweithiwr cofrestredig	<1
Chwythu'r chwiban – dienw	<1
Darparwr Preifat	<1

Mae'r siart uchod yn dangos gan bwy y cafwyd y cwynion a dderbyniwyd yn 2016. O'r 2630 o gwynion a dderbyniwyd, roedd tua chwech o bob deg (1546) gan gleifion.

Mae'r siart isod yn cymharu nifer y cwynion yn 2016 â ffigurau'r ddwy flynedd flaenorol.

Dadansoddiad o achosion yn ôl y math o hysbyswr 2014 i 2016

Math Hysbysydd	Numbrr o Gwynion %		
	2016	2015	2014
Claf	58	60	57
Gweithiwr Cofrestredig	6	7	7
Cyngor Deintyddol Cyffredinol	7	7	6
Aelod o'r Cyhoedd	4	6	6
Hunanatgyfeiriad	4	3	3
Dienw	3	5	5
PCT neu'r GIG	4	4	5
Mathau eraill o Hysbyswr	9	4	7
Heddlu neu gorff ymchwilio arall	1	1	1
Corff cyhoeddus arall	2	2	2
Cyflogwr	2	1	1

Cafwyd 2,630 o gwynion yn 2016, o gymharu â 2,786 yn 2015 – gostyngiad o 6%. Mae'r siart isod yn dangos ym mha ardal mae'r gweithiwr deintyddol proffesiynol yn gweithio.⁶

Achosion yn ôl ardal y math o hysbyswr 2016

	Ileoliad	Niferyr o Achosion (%)
Rhanbarth	Llundain	18
	Methu adnabod gweithwyr cofrestredig	15
	De-ddwyrain Lloegr	14
	Gogledd-orllewin Lloegr	10
	Yr Alban	8
	Dwyrain Lloegr	7
	De-orllewin Lloegr	6
	Gorllewin Canolbarth Lloegr	6
	Swydd Efrog a Humber	5
	Dwyrain Canolbarth Lloegr	4
Gwlad	Cymru	3
	Gogledd Iwerddon	2
	Gogledd-ddwyrain Lloegr	2
	Ynysoedd y Sianel	<1

Mae nifer yr achosion a ystyriwyd ym mhob cyfnod o'r gweithdrefnau Addasrwydd i Ymarfer yn 2016 fel a ganlyn:

Brysbennu	2550 Mae'r ffigur hwn yn cynrychioli nifer yr achosion a ystyriwyd yn ystod y cam brysbennu, pan fo achosion yn cael eu sgrinio, a gallant gael eu cau neu eu hatgyfeirio i fod yn destun ymchwiliad pellach. Cafodd 41% o'r cyfanswm hwn eu cau a chafodd 59% eu hatgyfeirio i'w hasesu. Mae'r cyfanswm hwn yn cyd-fynd ag achosion brysbennu a gafodd eu cau a'u hatgyfeirio yn 2015 (2545). Efallai na fydd y cyfanswm hwn yn cyfateb i achosion newydd yn ystod y flwyddyn (2630, o gymharu â 2786 yn 2015), gan y bydd achosion yn y cam brysbennu a dderbyniwyd yn y flwyddyn flaenorol.
Asesu	1715 Dyma nifer yr achosion a ystyriwyd yn y cyfnod asesu, pan y gall achosion gael eu cau (52%) neu eu hatgyfeirio i'r Pwyllgor Ymchwilio (48%). Mae'r cyfanswm hwn yn cynrychioli gostyngiad o 14% yn nifer yr achosion asesu a gaewyd ac atgyfeiriadau o gymharu â 1992 o achosion yn 2015.

⁶ Nifer y gweithwyr cofrestredig y gellir eu hadnabod – mae hyn yn cyfeirio at gynion a dderbyniwyd lle

nad oedd hi'n bosibl adnabod gweithiwr cofrestredig y Cyngor Deintyddol Cyffredinol o'r wybodaeth gychwynnol a ddarparwyd. Er bod yr achos yn dal wedi'i sefydlu ac yn destun adolygiad cychwynnol, nid yw rhanbarth y gweithiwr cofrestredig wedi'i nodi ar gyfer yr achos gann na ellir adnabod y gweithiwr cofrestredig.

<p>Pwyllgor Ymchwilio (PY)/Archwilwyr Achosion (AA):</p>	<p>710 (PY yn gyffredinol: 647; AA yn gyffredinol: 63) Dyma nifer yr achosion a ystyriwyd gan y Pwyllgor Ymchwilio neu'r Archwilwyr Achosion newydd a gafodd eu cau, a oedd yn destun ymrwymadau neu a gafodd eu hatgyfeirio i Bwyllgor Ymarfer (gan gynnwys ailystyriaethau Rheol 10: yr achosion hynny sydd wedi dychwelyd i'r Pwyllgor Archwilio yn dilyn atgyfeiriad cychwynnol i Bwyllgor Ymarfer).</p> <ul style="list-style-type: none"> • O'r 647 o ganlyniadau PY, roedd 53% wedi'u cau a 47% wedi'u hatgyfeirio i Bwyllgor Ymarfer. • O'r 63 o ganlyniadau Archwilwyr Achosion, roedd 54% wedi'u cau, 44% wedi'u hatgyfeirio i Bwyllgor Ymarfer a 2% wedi arwain at Dderbyn Ymrwymadau. <p>Mae'r cyfanswm cyfunol yn cynrychioli gostyngiad o 27% yn nifer yr achosion a gaewyd ac a atgyfeiriwyd o gymharu â 2015 (974).</p>
<p>Atgyfeiriadau i Bwyllgor Ymarfer</p>	<p>333 (PY yn gyffredinol: 305; AA yn gyffredinol: 28) Dyma nifer yr achosion a atgyfeiriwyd gan y Pwyllgor Ymchwilio neu'r Archwilwyr Achosion i Bwyllgor Ymarfer. Mae'r cyfanswm hwn yn cynrychioli gostyngiad o 23% yn nifer yr atgyfeiriadau i Bwyllgor Ymarfer o gymharu â 431 o atgyfeiriadau yn 2015. O'r 333 o atgyfeiriadau cyffredinol, daeth 92 ohonynt yn atgyfeiriadau Pwyllgor Gorchmynion Interim – gostyngiad o 25% o gymharu â 2015 (122). D.S. Efallai y bydd mwy nag un achos yn ymwneud â gweithwyr cofrestredig unigol.</p>

Dadansoddiad o Ganlyniadau terfynol y Pwyllgor Archwilio - 2014 i 2016

Canlyniad sylweddol	%		
	2016	2015	2014
Atgyfeirio i HC	2	2	<1
Atgyfeirio i HC ac IOC	1	1	<1
Atgyfeirio i PCC	29	23	20
Atgyfeirio i PCC ac IOC	11	10	8
Atgyfeirio i PrPC	1	3	1
Atgyfeirio i PrPC ac IOC	<1	<1	<1
Cau a chynghori	15	18	21
Cau a chynghori a dirymu gorchymyn IOC	<1		
Cau gyda rhybudd cyhoeddedig	10	7	4
Cau heb rhybudd cyhoeddedig	7	10	12
Cau heb weithredu pellach	17	14	9
Gohirio	6	12	23
Gohirio ac atgyfeirio i IOC	<1		

Mae'r siart uchod yn dangos beth ddigwyddodd i'r achosion a gyrrhaeddodd y cam Pwyllgor Ymchwilio rhwng 2014 a 2016.

Achosion a ohiriwyd

Rhwng 2014 a 2016 cafwyd gostyngiad sylweddol yn nifer yr achosion a gafodd eu gohirio gan y Pwyllgor Ymchwilio i'w hanfon yn ôl i'r tîm Gwaith Achos am ymchiliad pellach.

Cau heb weithredu pellach

Rhwng 2014 a 2016 cafwyd cynnydd yn nifer yr achosion y dewisodd y Pwyllgor Ymchwilio i'w cau heb roi cyngor na rhybudd i'r gweithiwr cofrestredig.

Cau gyda chyngor

Rhwng 2014 a 2016 cafwyd gostyngiad yn nifer yr achosion y dewisodd y Pwyllgor Ymchwilio eu cau drwy roi cyngor i'r gweithiwr cofrestredig.

Cau gyda rhybudd (cyhoeddedig/heb ei gyhoeddi)

Rhwng 2014 a 2016 atgyfeiriodd y Pwyllgor Ymchwilio nifer cynyddol o achosion i Bwyllgor Ymarfer, a'r Pwyllgor Ymddygiad Proffesiynol yn benodol.

Nifer yr achosion Addaswydd i Ymarfer a dderbyniwyd sydd wedi'u brysennu o fewn y targed o 10 diwrnod gwaith

KPI Brysbennu – Achosion i'w brysennu o fewn 10 diwrnod gwaith i'w derbyn

Chwarter	Nifer o achosion	
	O fewn y targed	Y tu allan i'r targed
C1 2016	562	73
C2 2016	725	8
C3 2016	570	23
C4 2016	505	25

Ar gyfartaledd, cafodd 95% o achosion eu brysennu o fewn deg diwrnod gwaith net o'u derbyn yn 2016.

Yn 2016, o'r 2,545 o achosion a ystyriwyd yn ystod y cam brysennu, nodwyd 816 o achosion y gellid eu cau heb ymchwiliad pellach. Roedd hyn yn golygu y gellid canolbwyntio adnoddau ar ymchwilio i achosion lle roedd yna bosibilrwydd gwirioneddol y byddai honiad o ddiffyg Addaswydd i Ymarfer yn cael ei brofi.

Nifer yr achosion cyfnod ymchwilio Addaswydd i Ymarfer a gwblhawyd o fewn y targed o 6 mis o'r dyddiad derbyn

KPI Ymchwilio – Achosion i gwblhau'r cyfnod Ymchwilio o fewn 6 mis i'w derbyn

Chwarter	Nifer o achosion	
	O fewn y targed	Y tu allan i'r targed
C1 2016	418	233
C2 2016	488	238
C3 2016	422	211
C4 2016	440	170

Ar gyfartaledd, cafodd 68% o'r achosion yn y cam ymchwilio eu cwblhau o fewn y targed o chwe mis yn 2016.

Nifer yr achosion Addaswydd i Ymarfer a dderbyniodd wrandawriad cychwynnol o fewn naw mis i'w hatgyfeiriad gan y Pwyllgor Ymchwilio

KPI Brysbennu – Achosion i'w brysbennu o fewn 10 diwrnod gwaith i'w derbyn

Chwarter	Nifer o achosion	
	O fewn y targed	Y tu allan i'r targed
C1 2016	33	31
C2 2016	31	25
C3 2016	31	23
C4 2016	21	19

Ar gyfartaledd, derbyniodd 54% (2015: 57%) o'r achosion wrandawriad cychwynnol o fewn naw mis i'w hatgyfeiriad gan y Pwyllgor Ymchwilio.

Roedd nifer yr achosion byw a oedd yn disgwyl gwrandawriad cyntaf, a oedd wedi methu ein targed naw mis, yn 112 ar ddiwedd mis Rhagfyr 2016. Mae hyn o gymharu â 78 yn y flwyddyn flaenorol, cynnydd o 44%. Roedd 239 o achosion yn y ciw am wrandawriad cychwynnol ar ddiwedd 2016, o gymharu â 270 ar ddiwedd 2015 – gostyngiad o 11%.

Pwyllgor Gorchmynion Interim

Pwyllgor statudol sy'n ystyried honiadau difrifol i benderfynu a yw'n briodol atal neu osod cyfyngiadau ar ymarfer unigolyn hyd nes y bydd ei achos yn cael ei glywed.

Cyfanswm y gwrandawiadau yn 2016: 414
(387 o wrandawiadau yn 2015)

Nifer yr achosion yn ymwneud â deintyddion: 308 o ddeintyddion
(279 o wrandawiadau yn ymwneud â deintyddion yn 2015)

Nifer yr achosion yn ymwneud â gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol: 106 o weithwyr gofal deintyddol proffesiynol (66 o nyrsys deintyddol, 24 o dechnegwyr deintyddol, 4 hylenydd/therapydd deintyddol a 12 technegydd deintyddol clinigol)
(108 o wrandawiadau yn ymwneud â gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol yn 2015)

Canlyniadau Pwyllgor Gorchmynion Interim 2016

Canlyniad	Niferyr Achosion	% o'r Cyfanswm
Cyflwyno gorchymyn gwahardd interim	58	14%
Cyflwyno amodau interim	59	14%
Adnewyddu gorchymyn gwahardd interim	91	22%
Adnewyddu amodau interim	111	26%
Codi gwaharddiad / amodau	9	2%
Dim gorchymyn	71	17%
Gohirio	15	3%
CYFANSWM CANLYNIADAU	414	

Pwyllgor Perfformiad Proffesiynol

Pwyllgor statudol sy'n un o'r tri phwyllgor ymarfer. Mae'n ystyried honiadau o berfformiad diffygiol yn erbyn gweithiwr deintyddol proffesiynol i benderfynu a yw'r diffyg hwn yn gyfystyr ag amhariad ar ei Addasrwydd i Ymarfer.

Cyfanswm y gwrandawiadau yn 2016: 26 (deintyddion i gyd)

(17 gwrandawriad yn ymwneud â deintyddion yn 2015)

Canlyniadau Pwyllgor Perfformiad Proffesiynol 2016

Canlyniad	Niferyr Achosion	% o'r Cyfanswm
Gwaharddiad cychwynnol	3	12%
Amodau cychwynnol	4	15%
Gwaharddiad mewn adolygiad	2	8%
Dirymu amodau, cyflwyno gwaharddiad mewn adolygiad	1	4%
Amodau mewn adolygiad	3	11%
Heb ganfod achos o gamdymddwyn	2	8%
Addasrwydd i Ymarfer heb ei gyfaddawdu	6	23%
Dim amhariad cyfredol, dirymu gwaharddiad	4	15%
Dim amhariad cyfredol, dirymu amodau	1	4%
Cyfanswm	26	

Pwyllgor Ymddygiad Proffesiynol

Pwyllgor statudol sy'n un o'r tri phwyllgor ymarfer. Mae'n ystyried honiadau o gamymddwyn yn erbyn gweithiwr deintyddol proffesiynol i benderfynu a yw'r camymddwyn hwn yn gyfystyr ag amhariad ar ei Addasrwydd i Ymarfer.

Cyfanswm y gwrandawiadau yn 2016: 282

(269 o wrandawiadau PCC yn 2015)

Nifer yr achosion yn ymwneud â deintyddion: 220
(205 o wrandawiadau yn ymwneud â deintyddion yn 2015)

Nifer yr achosion yn ymwneud â gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol: 62 (35 o nyrsys deintyddol, 22 o dechnegwyr deintyddol, 4 dechnegydd deintyddol clinigol a 1 hylenydd/therapydd deintyddol)
(64 o wrandawiadau yn ymwneud â gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol yn 2015)

Canlyniadau Pwyllgor Ymddygiad Proffesiynol 2016

Canlyniad	Niferyr Achosion	% o'r Cyfanswm
Dileu gyda gwaharddiad yn syth	31	11%
Gwahardd am gyfnod amhenodol	5	2%
Gwaharddiad cychwynnol	47	17%
Gwaharddiad wedi'i ddiddymu, gosod amodau yn yr adolygiad	6	2%
Gwahardd yn yr adolygiad	34	12%
Amodau cychwynnol	35	12%
Amodau wedi'u diddymu, cyflwyno gwaharddiad yn yr adolygiad	4	1%
Amodau yn yr adolygiad	10	4%
Amharu ar Addasrwydd i Ymarfer – cerydd	23	8%
Heb amharu ar Addasrwydd i Ymarfer	27	10%
Dim achos o gamymddwyn	16	6%
Dim amhariad presennol; gwaharddiad wedi'i ddiddymu	12	4%
Dim amhariad presennol: codi amodau	28	10%
Dim achos i'w ateb	4	1%
Cyfanswm	282	

Adroddiad ystadegol a pherfformiad parhad

Pwyllgor Iechyd

Pwyllgor statudol sy'n un o'r tri phwyllgor ymarfer. Mae'n ystyried achosion lle mae'n ymddangos bod addasrwydd i Ymarfer gweithiwr deintyddol proffesiynol i ymarfer yn cael ei effeithio gan gyflwr iechyd corfforol neu feddyliol.

Cyfanswm y gwrandawiadau: 35
(33 o wrandawiadau yn 2015)

Nifer yr achosion yn ymwneud â deintyddion: 24 (25 o wrandawiadau yn ymwneud â deintyddion yn 2015)

Nifer yr achosion yn ymwneud â gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol: 11 (10 nyrs ddeintyddol ac 1 hylenydd deintyddol)
(8 o wrandawiadau yn ymwneud â gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol yn 2015)

Canlyniadau Pwyllgor Iechyd 2016

Canlyniad	Nifer yr Achosion	% o'r Cyfanswm
Dileu gyda gwaharddiad yn syth	1	3%
Gwaharddiad cychwynnol	4	11%
Amodau cychwynnol	7	20%
Gwaharddiad amhenodol yn dilyn adolygiad	3	8%
Gwaharddiad yn parhau yn dilyn adolygiad	8	23%
Amodau'n parhau yn dilyn adolygiad	1	3%
Codi amodau, cyflwyno gwaharddiad	2	6%
Gwaharddiad wedi'i ddiddymu, gosod amodau	2	6%
Dim amhariad mwyach - amodau wedi'u diddymu	6	17%
Heb amharu ar addasiad i ymarfer, cau'r achos	1	3%
CYFANSWM CANLYNIADAU	35	

Gwrandawiadau a ohiriwyd / a glywyd yn rhannol ar ddiwedd y flwyddyn 20 (2015: 7)

Dyddiau gwrandawiadau yn 2016

Nifer y dyddiau gwrandawriad a drefnwyd: 1746 (2015: 1866)

Cynnydd yn nifer y dyddiau gwrandawriad a drefnwyd o gymharu â 2015: 6%

Hyd gwrandawriad PCC neu PPC cychwynnol ar gyfartaledd: 4 diwrnod (2015: 4 diwrnod)

Ceisiadau Adfer

Camau a gymerwyd	Nifer o geisiadau
Nifer yr ystyriwyd	3
Wedi'u hadfer	1
Heb eu hadfer	2
Wedi'u gohirio	1

Yr amser a gymerwyd i gwblhau gwrandawriad cychwynnol achosion

Canlyniadau Cychwynnol y Pwyllgor Ymarfer - Canran Gwrandawiadau fesul Mis ers Atgyfeiriad y Pwyllgor Ymchwilio

Nifer o fisoedd (number of months)	Canran y Cyfanswm Gwrandawiadau Cychwynnol (Percentage of Total Initial Hearings)
0 – 9	54
10 – 12	29
13 – 18	13
19 – 24	4
25 - 30	<1

Proffil ystyriaethau Addasrwydd i Ymarfer - Gwrandawiadau PCC a PPC 2016

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn defnyddio ystyriaethau i gofnodi manylion yr honiadau neu'r cyhuddiadau yn erbyn Addasrwydd i Ymarfer gweithiwr cofrestredig mewn achos neu wrandawriad.

Mae ystyriaethau'n cyd-fynd yn agos â Safonau'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol ar gyfer y Tîm Deintyddol a'u cofnodi fesul grŵp, is-grŵp, ac yn benodol. Mae'r siart isod yn cyfeirio nifer penodol yr ystyriaethau a gofnodwyd o fewn yr holl is-grwpiau ar gyfer y materion a glywyd yng ngwrandawiadau'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn ystod y flwyddyn.

Ystyriaethau a Grëwyd mewn Is-grwpiau Gwrandawiadau 2016

Ystyried (Consideration)	Nifer yr ystyriaethau a grëwyd (number of considerations created)
Methu darparu gofal o ansawdd da	387
Cofnodion cleifion	122
Ymddygiad personol	101
Triniaeth	86
Methu â chael cydsyniad dilys	60
Heb gyfathrebu'n effeithiol	59
Deddfau a rheoliadau	50
Diogelu cleifion rhag risgiau	40
Heb weithredu'n onest a theg	38
Cydweithredu ag ymchwiliad	36
Hyfforddiant a chymhwysedd	32
Cynllun triniaeth	22
Indemniad	19
Euogfarn	15
Hysbysebu	13
Arall	12
Trafod cwynion	12
Mynediad i driniaeth	12
Cyhuddiad	10
Rhybudd	10
Agwedd	10
Atgyfeiriadau	9
Rhoi cleifion mewn risg	9
Rheoli poen	8
Cydsyniad i gofnodi	7
Cyfrinachedd	7
Cyfathrebu am driniaeth	6
Gweithio mewn tîm	5
Rheoli ac arwain	4
Ariannol / busnes	4
Cwmpas ymarfer	3
Anhwylder meddwl ac ymddygiad	3
Mynegi pryderon	2
Honiad o gamarwain	2
Ymddygiad at staff	2
Parchu cleifion	1
Iechyd corfforol	1
Heb drin cleifion fel unigolion	1
Cymalau cau ceg	1

7. Strwythur y Cyngor a phwyllgorau

Strwythur y Cyngor

Mae gan y Cyngor 12 o aelodau: chwe gweithiwr deintyddol proffesiynol a chwe aelod lleyg. Roedd aelodau'r Cyngor yn 2016 fel a ganlyn:

Aelodau gweithiwr deintyddol proffesiynol	Aelodau lleyg
Catherine Brady	Terry Babbs (o 6 Hydref 2016)
Margaret Kellett	Geraldine Campbell
Kirstie Moons	Michael Carroll (nes 5 Hydref 2016)
Lawrence Mudford	Rosemary Carter
Jayendra Patel	Alan MacDonald
David Smith	William Moyes (Cadeirydd)
	Neil Stevenson

Cafodd David Smith ei wahardd dros dro o'r Cyngor o 10 Rhagfyr 2015. Cododd y Cyfrin Gyngor y gwaharddiad ar 15 Awst 2016, yn dilyn penderfyniad Cofrestrydd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol nad oedd yr honiad a wnaed yn ei erbyn yn honiad o addasrwydd i ymarfer.

Presenoldeb yng nghyfarfodydd y Cyngor yn 2016

Enw	Ion	Maw	Ebr	Meh	Gorff	Hyd	Tach-Rhag
Terry Babbs*							✓
Catherine Brady	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Geraldine Campbell	✓	✓	✓	✓	x	✓	✓
Michael Carroll**	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Rosemary Carter	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Margaret Kellett	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Alan MacDonald	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kirstie Moons	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
William Moyes (Cadeirydd)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Lawrence Mudford	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Jayendra Patel	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
David Smith***						✓	✓
Neil Stevenson	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

* Penodwyd Terry Babbs i'r Cyngor o 6 Hydref 2016

** Ymddiswyddodd Michael Carroll o'r Cyngor o 5 Hydref 2016

*** Codwyd gwaharddiad David Smith o'r Cyngor ar 15 Awst 2016

Pwyllgorau statudol y Cyngor Deintyddol Cyffredinol

O dan Ddeddf Deintyddion 1984 (fel y'i diwygiwyd), mae gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol gyfrifoldeb i ymdrin â honiadau sy'n ymwneud â diffyg addasrwydd i ymarfer aelodau o'r proffesiwn deintyddol.

Mae yna chwe phwyllgor statudol sy'n helpu'r Cyngor i gyflawni ei ddyletswydd fel yr amlinellir yn Adran 2 o Ddeddf Deintyddion 1984. Mae'r pwyllgorau'n cynnwys aelodau panel annibynnol sy'n bobl leyg, deintyddion a gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol. Nid yw aelodau'r Cyngor yn aelodau o'r pwyllgorau statudol, ond mae'r pwyllgorau statudol yn atebol i'r Cyngor am eu perfformiad.

Dyma'r pwyllgorau:

- **Y Pwyllgor Ymchwilio:** Mae'n ystyried honiadau o amhariad ar Addasrwydd i Ymarfer i bennu a ddylai honiadau o'r fath gael eu hatgyfeirio i un o'r tri phwyllgor ymarfer (y Pwyllgor Ymddygiad Proffesiynol, y Pwyllgor Iechyd neu'r Pwyllgor Perfformiad Proffesiynol) ar gyfer ymchwiliad llawn.
- **Y Pwyllgor Gorchmynion Interim:** Gall achos gael ei atgyfeirio i'r Pwyllgor hwn unrhyw bryd i ystyried a yw gorchmyn (megis gwaharddiad) yn erbyn cofrestriad gweithiwr deintyddol proffesiynol yn briodol cyn ymchwiliad llawn.
- **Y Pwyllgor Ymddygiad Proffesiynol:** Mae'n ystyried honiadau o gamymddwyn yn erbyn gweithiwr deintyddol proffesiynol i benderfynu a yw'r camymddwyn yn gyfystyr ag amhariad ar ei allu i ymarfer deintyddiaeth.
- **Y Pwyllgor Iechyd:** Mae'n ystyried achosion lle mae'n ymddangos bod perfformiad gweithiwr deintyddol proffesiynol yn cael ei effeithio gan gyflwr iechyd corfforol neu feddyliol.
- **Y Pwyllgor Perfformiad Proffesiynol:** Mae'n ystyried honiadau o berfformiad diffygiol yn erbyn gweithiwr deintyddol proffesiynol i benderfynu a yw'r diffyg hwn yn gyfystyr ag amhariad ar ei allu i ymarfer deintyddiaeth.
- **Y Pwyllgor Apeliadau Cofrestru:** Mae'n ystyried apeliadau gan weithwyr deintyddol proffesiynol y gwrthodwyd eu cais i gael eu cynnwys ar y gofrestr, sydd wedi'u dileu o'r gofrestr neu nad ydynt wedi cael eu hadfer i'r gofrestr (ond nid gan bwyllgor ymarfer).

Penodir aelodau'r pwyllgorau hyn gan y Pwyllgor Penodiadau (a elwir yn Bwyllgor Sicrwydd Panelwyr Statudol neu SPC erbyn hyn), sy'n helpu'r Cyngor i benodi, recriwtio a goruchwylio gwaith aelodau pwyllgorau statudol. Mae mwy o wybodaeth am waith ac aelodau pwyllgorau statudol y Cyngor ar ein gwefan.

Mae'r Cyngor yn cael ei gefnogi gan bum pwyllgor anstatudol:

Pwyllgor	Aelodau'r Cyngor
Pwyllgor Sicrwydd Panelwyr Statudol ⁸ (Mae'n goruchwyllo'r gwaith o recriwtio, hyfforddi a rheoli perfformiad y pwyllgorau statudol sy'n rhan o'r panel Addasrwydd i Ymarfer a'i Bwyllgor Ymchwilio.)	Rosie Varley (aelod lleyg - Cadeirydd) Martyn Green (aelod cofrestredig) Tim Skelton (aelod lleyg) Nigel Fisher (aelod cofrestredig)
Pwyllgor Archwilio a Risg (Mae'n monitro cywirdeb y datganiadau ariannol, adolygu llywodraethu, rheolaeth fewnol, systemau rheoli risg a gwasanaethau archwilio mewnol ac allanol)	Alan MacDonald (Cadeirydd) Lawrence Mudford David Smith Catherine Brady
Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad (Mae'n herio a monitro perfformiad ariannol a gweithredol. Mae'n gweithio gyda'r tîm gweithredol i ddatblygu cynlluniau busnes a chyllidebau blynyddol)	Michael Carroll (Cadeirydd) (nes 5 Hydref 2016) Terry Babbs (Cadeirydd) (o 6 Hydref 2016) Margaret Kellett Kirstie Moons Jayendra Patel
Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol (Mae'n sefydlu gweithdrefnau ar gyfer tâl y Prif Weithredwr a'r Cofrestrydd, y Tîm Rheoli Gweithredol, aelodau'r Cyngor a'r polisi tâl staff cyffredinol)	Neil Stevenson Geraldine Campbell Jayendra Patel (o 3 Mawrth 2016)
Bwrdd Polisi ac Ymchwil (Mae'n goruchwyllo'r gwaith o ddatblygu a gweithredu strategaeth, polisi a mentrau ymchwil)	Rosemary Carter (Cadeirydd) Catherine Brady Geraldine Campbell Kirstie Moons Lawrence Mudford

⁸ Y Pwyllgor Penodiadau oedd yr hen enw ar y Pwyllgor Sicrwydd Panelwyr Statudol, newidiwyd yr enw yn 2016 i adlewyrchu rôl a chylch gwaith y pwyllgor yn well.

Aelodau annibynnol o Bwyllgorau a wasanaethodd yn 2016:

Pwyllgor Archwilio a Risg	Jason Davies
Pwyllgor Tâl	Philippa Hird

Tîm Rheoli Gweithredol

Y Tîm Rheoli Gweithredol yw'r Cyfarwyddwyr Gweithredol, y Prif Gyngorydd Cyfreithiol a Phennaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu. Y Cyfarwyddwyr Gweithredol yw:

- **Ian Brack, Prif Weithredwr a Chofrestrydd a Swyddog Cyfrifyddu (penodwyd 16 Mai 2016, Prif Weithredwr a Chofrestrydd a Swyddog Cyfrifyddu Dros Dro o 1 Chwefror tan 16 Mai 2016)**
- **Evlynne Gilvarry, Prif Weithredwr a Chofrestrydd a Swyddog Cyfrifyddu (tan 31 Ionawr 2016)**
- **Jonathan Green, Cyfarwyddwr Addasrwydd i Ymarfer (o 1 Ionawr 2017, Cyfarwyddwr Gweithredol, Addasrwydd i Ymarfer)**
- **Matthew Hill, Cyfarwyddwr Strategaeth (o 1 Ionawr 2017, Cyfarwyddwr Gweithredol, Strategaeth)**
- **Kate Husselbee, Cyfarwyddwr AD a Llywodraethu (nes 11 Ionawr 2017)**
- **Graham Masters, Cyfarwyddwr Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol (nes 7 Ebrill 2017)**
- **Gurvinder Soomal, Cyfarwyddwr Cofrestru a Rhagoriaeth Weithredol (o 1 Ionawr 2017, Cyfarwyddwr Gweithredol, Cofrestru ac Adnoddau Corfforaethol, gyda chyfrifoldeb gweithredol am Gyllid)**
- **Sue Steen, Cyfarwyddwr AD a Llywodraethu Dros Dro (o 5 Ionawr 2017 nes 20 Ebrill 2017)**
- **Bobby Davis, Cyfarwyddwr Gweithredol, Datblygu Sefydliadol (o 22 Mai 2017)**

8. Adroddiad ar dâl

Y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol

Mae'r adroddiad ar dâl yn cynnwys adolygiad o'r Cyngor yn 2016.

Cynhaliodd y Cyngor benodiad Pwyllgor Cydnabyddiaeth ar gyfer materion penodol sy'n ymwneud â thalu aelodau'r Cyngor a chyfarwyddwyr gweithredol ac ar gyfer polisi cyffredinol ar dâl staff.

Cafodd y pwyllgor ei gadeirio gan Neil Stevenson.

Dyma oedd aelodau'r pwyllgor: Geraldine Campbell, Jayendra Patel o 3 Mawrth 2016 ymlaen ac, fel aelod annibynnol, Philippa Hird. Mae'r Pwyllgor yn gweithredu o fewn cylch gorchwyl penodol ac yn cyfarfod bedair gwaith y flwyddyn fel arfer.

Tâl aelodau'r Cyngor

Mae tâl blynyddol y Cadeirydd yn cael ei bennu gan y pwyllgor ar sail cyfraddau cyffredinol swyddi tebyg a'r amser sy'n ofynnol i gyflawni'r rôl. Penderfynwyd ar dâl y Cadeirydd ym mis Hydref 2013 ar raddfa o £55,000 y flwyddyn.

Ers mis Hydref 2013, mae aelodau'r Cyngor yn cael cyfradd flynyddol o £15,000 y flwyddyn gydag ychwanegiadau o £3,000 y flwyddyn i gadeiryddion pwyllgorau.

Tâl cyfarwyddwyr gweithredol

Mae dilyniant cyflog ar gyfer cyfarwyddwyr gweithredol yn dibynnu ar berfformiad unigolion a meincnodau allanol ar gyfer cyflogau. Tra bod y Prif Weithredwr yn gwneud argymhellion ar gyfer ei gyd-gyfarwyddwyr gweithredol, mae unrhyw godiadau cyflog neu gynnydd mewn taliadau eraill yn cael eu cymeradwyo gan y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol. Nid yw'r polisi tâl ar gyfer y Prif Weithredwr a chyfarwyddwyr yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth ar gyfer taliadau perfformiad.

Er mwyn cefnogi ein huchelgais strategol i barhau i feithrin sefydliad effeithiol ac effeithlon a fydd yn gwella ein perfformiad cyffredinol ac yn sbarduno gwelliannau mewn rheoleiddio deintyddol, rydym wedi ymrwmo i ddenu, datblygu a chadw gweithwyr cyflogedig hynod ddawnus. Trwy reoli a chynabod ein doniau, byddwn yn meithrin amgylchedd sy'n perfformio ar lefel uchel ac yn annog sefydliad dysgu. Bydd gwelliannau i'n dull cynabod a datblygu yn 2017 yn cefnogi rheoli doniau fel blaenoriaeth allweddol.

Roedd contract cyflogaeth y Prif Weithredwr a Chofrestrydd blaenorol yn ei gwneud hi'n ofynnol i'r gweithiwr cyflogedig neu'r cyflogwr roi chwe mis o rybudd cyn dod â'r contract i ben. Mae contractau gweddill y cyfarwyddwyr gweithredol yn ei gwneud hi'n ofynnol i'r gweithiwr cyflogedig neu'r cyflogwr roi tri mis o rybudd cyn dod â'r contract i ben ar ôl y cyfnod prawf. Mae gan Ian Brack, a benodwyd fel Prif Weithredwr a Chofrestrydd Dros Dro ar 1 Chwefror 2016 ac yn barhaol ar 16 Mai 2016, gontract cyflogaeth sy'n ei gwneud hi'n

ofynnol i'r gweithiwr cyflogedig neu'r cyflogwr roi chwe mis o rybudd cyn dod â'r contract i ben.

Mae pob un o'r cyfarwyddwyr gweithredol yn aelodau o adran buddion diffiniedig neu adran cyfraniadau diffiniedig cynllun pensiwn y Cyngor Deityddol Cyffredinol.

Mae'r Prif Weithredwr a Chofrestrydd yn cael ei benodi'n uniongyrchol gan y Cyngor ac yn atebol i'r Cyngor ac mae ganddo awdurdod dirprwyedig gan y Cyngor i wneud penderfyniadau i'r graddau a ddisgrifir yn y Datganiad Llywodraethu. Mae'r datganiad yn nodi'n glir mai rôl y Cyngor yw pennu cyfeiriad y Cyngor Deityddol Cyffredinol, yn unol â'i genhadaeth a'i ddiben, gan sicrhau bod systemau ar waith i'w alluogi i fonitro perfformiad a dwyn y Tîm Gweithredol i gyfrif, a sicrhau cywirdeb. Mae manylion y taliadau sydd wedi'u datgelu ar gyfer y Prif Weithredwr a Chofrestrydd i'w gweld yn llawn isod, ynghyd â datgeliad tâl trethadwy, ac eithrio unrhyw daliadau iawndal, mewn bandiau cyflog ar gyfer y cyfarwyddwyr gweithredol eraill:

Ar gyfer yr aelod staff â'r cyflog uchaf yn ystod y flwyddyn, sef y Prif Weithredwr a Chofrestrydd, (Ian Brack (2015: Evlynne Gilvarry, y Prif Weithredwr a Chofrestrydd blaenorol), roedd y tâl a'r cyfraniadau pensiwn cyflogwr fel a ganlyn:

Tâl		Buddion trethadwy		Cyfanswm tâl		Cyfraniadau pensiwn	
2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
140	172	-	3	140	175	8	37

Roedd tâl trethadwy a chyfraniadau pensiwn cyflogwr y cyfarwyddwyr gweithredol eraill a wasanaethodd yn 2016, gan gynnwys codiadau cyflog neu daliadau eraill (ond ac eithrio unrhyw daliadau iawndal, y ceir eu manylion isod), yn perthyn i'r bandiau cyflog canlynol:

	Tâl		Cyfraniadau pensiwn	
	2015 £000	2016 £000	2015 £000	2016 £000
Graham Masters	100 - 105	95 - 100	22.5 - 25	22.5 - 25
Kate Husselbee	105 - 110	110 - 115	22.5 - 25	22.5 - 25

Gurvinder Soomal+	105 - 110	95 - 100	20 - 22.5	17.5 - 20
Jonathan Green++	110 - 115	110 - 115	20 - 22.5	17.5 - 20
Matthew Hill	110 - 115	15 - 20	5 - 7.5	0 - 2.5
Evlynne Gilvarry+++	50 - 55	170 - 175	10 - 12.5	35 - 37.5
Frances Low	-	60 - 65	-	10 - 12.5
Tim Whitaker	-	5 - 10	-	0 - 2.5

Mewn termau cyfun, roedd y tâl i'r cyfarwyddwyr gweithredol a wasanaethodd yn ystod 2016 yn dod i gyfanswm o £800,000 (2015: £833,000). Mae hyn yn cynnwys taliad iawndal o £64,777 i un cyfarwyddwr gweithredol.

Roedd tâl y cyfarwyddwr ar y cyflog uchaf, sef y Prif Weithredwr a Chofrestrydd, 3.9 gwaith (2015: 4.4 gwaith) yn uwch na thâl canolrif y gweithlu, sef £36,090 (2015: £34,351).

Ni thalwyd unrhyw fuddion mewn nwyddau i gyfarwyddwyr gweithredol yn ystod y flwyddyn, ac eithrio i'r Prif Weithredwr a Chofrestrydd blaenorol (2015: hefyd yn £nil, ar sail cyfrifon 2015).

+ yn cynnwys gwerthu gwyliau heb eu cymryd yn ôl am £3,696 yn 2015 a £2,361 yn 2016

++ yn cynnwys gwerthu gwyliau heb eu cymryd yn ôl am £2,115 yn 2015 a £2,440 yn 2016

+++ yn cynnwys gwerthu gwyliau heb eu cymryd yn ôl am £15,493 yn 2015

Polisi tâl staff

Datblygir y polisi tâl ar gyfer staff gan y Cyfarwyddwr Llywodraethu ac AD mewn cydweithrediad â'r Prif Weithredwr a Chofrestrydd, a'r cyfarwyddwyr gweithredol, cyn iddo gael ei ystyried gan y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol.

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol wedi ymrwmo i egwyddorion cyflog cyfartal am waith o werth cyfartal i bob gweithiwr cyflogedig ac mae'n ceisio sicrhau bod ei systemau cyflog yn deg ac yn ddiduedd. Mae gennym ddyletswydd i hyrwyddo cydraddoldeb rhywiol a chynnal Adolygiadau Cyflog Cyfartal i nodi a dileu unrhyw fylchau cyflog na ellir eu hesbonio ar sail wrthrychol.

Parhaodd trefniadau pensiwn i gael eu hadolygu yn ystod y flwyddyn i ymateb i'r angen i reoli'r gwariant sydd ei angen i ariannu adran buddion diffiniedig y cynllun pensiwn. Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn dal i weithredu cynllun pensiwn buddion diffiniedig i staff ond cafodd yr adran hon o'r cynllun ei chau i staff newydd sy'n ymuno o 1 Gorffennaf 2016 ymlaen. Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn gweithredu cynllun cyfraniadau diffiniedig hefyd sy'n seiliedig ar ymddiriedolaeth ac sy'n bodloni gofynion ymrestru awtomatig ac yn rhagori arnynt.

Niferoedd staff a manylion tâl

Dyma nifer cyfartalog y gweithwyr cyflogedig cyfwerth ag amser llawn, gan gynnwys y cyfarwyddwyr gweithredol, yn ystod y flwyddyn wedi'i ddadansoddi yn ôl swyddogaeth:

	Staff a gyflogir yn barhaol	Eraill	Cyfanswm niferoedd 2016	Cyfanswm niferoedd 2015
Addasrwydd i ymarfer a gwrandawriadau	161	14	175	158
Cofrestru	72	2	74	65
Rheoli polisi a rhanddeiliaid	13	-	13	14
Llywodraethu	8	-	8	14
Adnoddau dynol	10	1	11	11
Sicrhau ansawdd	11	-	11	11
Gwasanaeth Cwynion Deintyddol	9	-	9	9
Gwasanaethau corfforaethol	37	1	38	38

Cyfanswm**321****18****339****320**

Dyma nifer yr aelodau staff, gan gynnwys y cyfarwyddwyr gweithredol, yr oedd eu tâl trethadwy, ac eithrio unrhyw daliadau iawndal, yn perthyn i fandiau cyflog uwch:

	Cyfanswm niferoedd 2016	Cyfanswm niferoedd 2015
£60,000 ond o dan £70,000	10	15
£70,000 ond o dan £80,000	6	2
£80,000 ond o dan £90,000	2	1
£90,000 ond o dan £100,000	1	-
£100,000 ond o dan £110,000	3	2
£110,000 ond o dan £120,000	2	2
£150,000 ond o dan £160,000	1	-
£170,000 ond o dan £180,000	-	1

Adroddiad ar dâl - parhad

Roedd 13 o aelodau staff o'r rhestr uchod yn aelodau o adran buddion diffiniedig y cynllun pensiwn (2015: 18 aelod staff) ac roedd deg aelod staff yn aelodau o adran cyfraniadau diffiniedig y cynllun pensiwn (2015: 11 aelod staff). Y pensiwn a gronnwyd gan y gweithiwr cyflogedig ar y cyflog uchaf o dan adran buddion diffiniedig y cynllun oedd £7,894 (pensiwn a gronnwyd gan y gweithiwr cyflogedig ar y cyflog uchaf yn 2015: adran buddion diffiniedig y cynllun - £28,956 ac o dan adran cyfraniadau diffiniedig y cynllun, y cyfanswm oedd £7,600).

Y gwahaniaeth canrannol rhwng enillion canolrif menywod a dynion a oedd yn gweithio'n llawn amser yn 2016 oedd 14% (2015: 15%), o blaid dynion. Mae hwn o gymharu â meincnodi allanol o 9.4% ar 1 Ebrill 2016.⁹

Ffioedd a threuliau aelodau'r Cyngor a dalwyd:

	Ffioedd Aelodau		Treuliau Aelodau		Treth ac YG		Cyfanswm	
	2016 £ '000	2015 £ '000	2016 £ '000	2015 £ '000	2016 £ '000	2015 £ '000	2016 £ '000	2015 £ '000
Catherine Brady	15	9	1	1	1	1	17	11
Terry Babbs*	5	-	-	-	-	-	5	-
Geraldine Campbell	15	15	5	5	3	3	23	23
Michael Carroll**	14	18	3	4	4	5	21	27
Rosemary Carter	18	18	5	5	4	4	27	27
Margaret Kellett	15	15	5	4	7	5	27	24
Alan MacDonald	18	18	11	13	6	7	35	38
Kirstie Moons	15	15	6	5	6	5	27	25
William Moyes	55	55	22	29	16	19	93	103
Lawrence Mudford	15	15	4	-	3	1	22	16
Jayendra Patel	15	15	5	3	3	2	23	20
David Smith***	16	17	2	6	2	3	20	26
Neil Stevenson	18	16	7	8	8	9	33	33
	234	226	76	83	63	64	373	373

Mae treuliau sy'n codi'n uniongyrchol o gyflawni dyletswyddau yn cael eu had-dalu yn unol â pholisi a gweithdrefnau treuliau'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol ar gyfer aelodau'r Cyngor, ac maent yn cydnabod rôl genedlaethol y Cyngor Deintyddol Cyffredinol sy'n ei gwneud hi'n ofynnol i o leiaf un aelod fod yn gweithio ym mhob un o'r pedair gwlad yn y DU; a gwahanol gyfrifoldebau aelodau unigol y Cyngor. Mae'r dreth incwm a'r Yswiriant Gwladol sy'n daladwy yn cynnwys Yswiriant Gwladol y cyflogwr ar ffioedd aelodau ac ar gyfer treuliau, yr ystyrir eu bod yn fuddion trethadwy o fath arall.

Mae'r ffigurau yn y tablau uchod wedi cael eu harchwilio.

⁹ Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion 2016 a gasglwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol

Ian Brack
Prif Weithredwr a Chofrestrydd
22 Mehefin 2017

* O 6 Hydref 2016 ymlaen

** Tan 6 Hydref 2016

***Cafodd ffioedd i David Smith eu talu i gwmni masnachu Phoenix Dental Castings tan 31 Mawrth 2016, cwmni y mae'n gyfarwyddwyr rheoli arno, yn cynnwys elfen sy'n cyfateb i Gyfraniadau Yswiriant Gwladol cyflogwyr (£518 yn 2016 a £2,000 yn 2015). O 1 Ebrill 2016 talwyd ffioedd iddo fel tâl trethadwy, yn yr un modd â holl aelodau eraill y Cyngor.

9 Adroddiad cyfrifoldeb cymdeithasol

Caffael

Mae ein dulliau caffael yn seiliedig ar brosesau a gweithdrefnau cadarn i sicrhau arfer gorau a gwerth am arian. Mae'r holl weithgarwch caffael yn cael ei fonitro i sicrhau ein bod yn agored a thryloyw, bod yna gyfle cyfartal a chynaliadwyedd amgylcheddol wrth wneud hynny.

Rydym wedi ymrwymo i helpu i drechu caethwasiaeth fodern. Rydym yn gweithredu'n foesebol a gydag uniondeb yn ein holl drafodion a chysylltiadau busnes. Trwy wneud hynny rydym wedi ymrwymo i weithredu a gorfodi systemau a rheolaethau effeithiol i sicrhau nad yw caethwasiaeth fodern yn digwydd unrhyw le yn ein busnesau ni neu fusnesau ein cyflenwyr. Mae natur ein busnes yn golygu bod y risg o gaethwasiaeth fodern yn ein busnes a rheng flaen ein cadwyn gyflenwi yn isel.

Byddwn yn parhau i geisio sicrhau arbedion wrth sicrhau bod ein dyletswyddau statudol yn cael eu cyflawni.

Iechyd a diogelwch

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol wedi ymrwymo i hyrwyddo amgylchedd iach heb berygl o niwed ar gyfer yr holl staff ac ymwelwyr. Mae'r Tîm Rheoli Gweithredol a'r Pwyllgor Iechyd a Diogelwch yn adolygu iechyd a diogelwch yn rheolaidd.

Mae trefniadau sefydlu iechyd a diogelwch wedi'u cyflwyno ar gyfer staff a chontractwyr. Cynhaliwyd arolwg o'r ansawdd aer tu fewn yn 37 Wimpole Street gyda chanlyniadau boddhaol. Yn 2016, cofnodwyd pump o fân ddamweiniau yn ein prif swyddfeydd yn Llundain. Cafodd Polisi Iechyd a Diogelwch y Cyngor Deintyddol Cyffredinol ei adolygu.

Amgylcheddol

Er mwyn defnyddio llai o bapur ac inc, mae'r defnydd o argraffu yn cael ei reoli a'i fonitro. Anogir staff i ddefnyddio'r sganiwr ac i ffeilio'n electronig. Mae Pwyllgorau'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol bellach yn defnyddio dogfennau electronig yn bennaf yn hytrach na rhai papur. Mae adroddiadau sy'n dangos nifer y tudalennau a argraffir yn cael eu hanfon at bob aelod o staff bob hyn a hyn fel rhan o ymgais i leihau gwastraff. Yn 2016 cafwyd gostyngiad o 52% yn nifer y tudalennau a argraffwyd, diolch i'r metrau hyn, o gymharu â 2015. Rydym yn parhau i ailgylchu'r holl wastraff cyfrinachol a gwastraff cymysg.

Mae pencadlys y Cyngor Deintyddol Cyffredinol ar 37 Wimpole Street yn ymgorffori egwyddorion dylunio cynaliadwy, yn defnyddio ynni'n effeithlon ac yn lleihau allyriadau carbon deuocsid. Er enghraifft, mae'r adeilad yn defnyddio goleuadau LED sy'n synhwyro symudiad, felly mae'r goleuadau yn y rhan fwyaf o ardaloedd yn goleuo a diffodd yn awtomatig. Mae'r Cyngor wedi caffael trydan ar dariff gwyrdd.

Staff

Ym mis Rhagfyr 2016, roedd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn cyflogi 345 o aelodau staff (roedd 318 yn 2015). Gellir priodoli'r cynnydd o 8.5% i'r 14 swydd newydd a oedd yn rhan o ad-drefnu'r adran Ffitrwydd i Ymarfer, yn cynnwys ein tîm cyfreithiol mewnol ac Archwilwyr Achosion. Mae cymhariaeth o flwyddyn i flwyddyn yn y niferoedd staff cyfwerth ag amser llawn ar gyfartaledd (sy'n cynnwys staff sy'n gweithio oriau rhan-amser) a chostau staff cysylltiedig i'w gweld yn yr Adolygiad Ariannol.

Rhyw ac oedran

Mae 63% o'n gweithwyr yn fenywod (2015: 62%). Mae'r rhai 50+ oed yn cynrychioli 12% o'r gweithlu (2015 8%).

Ethnigrwydd

Mae'r data sydd ar gael yn dangos bod 32% (2015: 35%) o'n staff o gefndir gwyn a 24% (2015: 23%) o gefndir lleiafrifoedd ethnig.

Nid oes gennym ddata ar gyfer y 44% (2015: 42%) sy'n weddill, gan mai staff sy'n gyfrifol am gwblhau eu data cydraddoldeb ac amrywiaeth eu hunain trwy'r porth hunanwasanaeth ar-lein yn ein cronfa ddata AD, ac nid yw cwblhau data cydraddoldeb ac amrywiaeth yn ofyniad gorfodol.

Byddwn yn adolygu'r mecanweithiau ar gyfer casglu ac adrodd gwybodaeth monitro cydraddoldeb ac amrywiaeth. Bydd rhan o'r gwaith hwn yn cynnwys datblygu canllaw monitro ar gyfer staff. Bydd hyn yn sicrhau bod ein gwaith monitro cydraddoldeb ac amrywiaeth yn gyson ac, yn bwysicach, bod gwaith dadansoddi priodol yn cael ei gynnal fel bod mentrau ac ymyriadau yn ymwneud â darparu gwasanaethau a'r gweithlu yn cael eu llywio gan wybodaeth.

Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant

Yn 2016 rydym ni wedi recriwtio Pennaeth Cydraddoldeb ac Amrywiaeth, sy'n swydd newydd.

Credwn y dylai cydraddoldeb fod yn rhywbeth y dylai pawb weithio i'w gyflawni ac mae'r ffrydiau gwaith canlynol yn cefnogi'r nod hwnnw:

- Rydym wedi adolygu ein datganiad polisi cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant i ymgorffori 'cynhwysiant'
- Rydym wedi ailwampio ein dull o gynnal Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb ac mae pecyn cymorth wedi'i ddatblygu i roi arweiniad i staff.
- Er mwyn annog casglu data, rydym wrthi'n datblygu canllaw monitro ar gyfer staff. Bydd hyn yn sicrhau bod ein gwaith monitro cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn gyson ac, yn bwysicach, bod gwaith dadansoddi priodol yn cael ei gynnal fel bod mentrau ac ymyriadau yn ymwneud â darparu gwasanaethau a'r gweithlu yn cael eu llywio gan wybodaeth.
- Rydym wrthi'n datblygu ein strategaeth a'n cynllun gweithredu i sicrhau ein bod yn cydymffurfio â'n dyletswyddau statudol ac yn gwneud cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn elfen annatod o'n holl swyddogaethau.
- Rydym wedi amlinellu rhaglen flynyddol o ddyddiadau a digwyddiadau o bwys mewn perthynas â chydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant a byddwn yn gweithio gyda'r tîm cyfathrebu mewnol i sicrhau bod staff, aelodau'r Cyngor a Staff Cyswllt yn cael eu hysbysu am ddigwyddiadau ac yn cymryd rhan ynddynt drwy gydol y flwyddyn.
- Mae cynlluniau ar droed i ddiweddarau ein tudalennau a chynnwys cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant ar ein mewnwrwyd a'n tudalennau gwe allanol.

Ymgysylltu â staff

Mae gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol fforwm staff etholedig sy'n cyfarfod bob yn ail fis. Mae'n cael ei gadeirio gan aelod o'r Tîm Rheoli Gweithredol. Mae'r fforwm yn cynrychioli'r holl dimau yn y Cyngor Deintyddol Cyffredinol ac yn trafod materion staff amrywiol, gan gynnwys adolygu polisiau AD presennol a chyflwyno rhai newydd. Os cynigir newidiadau a allai effeithio ar yr holl staff, cynhelir cyfarfodydd ymgynghori, boed ymgynghoriad ffurfiol yn ofyniad cyfreithiol ai peidio. Weithiau, cynhelir y cyfarfodydd hyn mewn sesiynau briffio staff chwarterol. Mae'r sesiynau briffio chwarterol yn gyfle hefyd i staff drafod materion a phynciau'n fwy anffurfiol gyda'r Prif Weithredwr a Chofrestrydd a'r Tîm Rheoli Gweithredol.

Mae'n bryd i ni adolygu'r ffordd rydym ni'n mesur ac yn adrodd ar fodlonrwydd staff ac ymgysylltiad staff. Fel rhan o'r gwaith adolygu, rydym yn edrych ar ba bryd a sut bydd arolygon y dyfodol yn cael eu cynnal. Yn y gorffennol rydym wedi dibynnu ar arolygon graddfa fawr, sy'n cael eu cynnal bob dwy flynedd (gyda'r un diwethaf yn 2015). Yn draddodiadol, mae'r dull hwn wedi rhoi cipolwg defnyddiol ar farn staff, ond mae twf y sefydliad yn golygu nad yw'n rhoi'r manylder a'r eglurder y byddem yn eu dymuno bellach. O hyn ymlaen, y bwriad yw arolygu mewn ffordd â mwy o hyblygrwydd a ffocws e.e. arolygon graddfa fach rheolaidd ar bynciau penodol. Byddai hyn yn sicrhau bod y data rydym yn ei gasglu yn berthnasol ac yn gynrychiadol, ac yn ein galluogi i weithredu'n uniongyrchol ar sail yr hyn mae staff yn ei ddweud wrthym. Bydd gwybodaeth am ein dull o gynnal arolygon staff yn cael ei chyhoeddi yn ystod ail chwarter 2017.

Mae gan staff y cyfle hefyd i fynegi eu barn a gofyn cwestiynau i'r Tîm Rheoli Gweithredol ar y fewnrwyd yn barhaus. Cyhoeddir cylchlythyr mewnol misol i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i staff a darperir deunydd cyfathrebu arbennig ar bynciau penodol yn ôl y gofyn.

10. Adolygiad ariannol

Dadansoddiad o Incwm a Gwariant yn ôl Swyddogaeth Reoleiddio

Mae'r Cyfrifon ar dudalennau 66 i 93 yn dangos ein hincwm a'n gwariant mewn fformat cyfrifon safonol. Er mwyn darparu gwybodaeth ychwanegol i randdeiliaid, mae'r tabl isod yn dangos ein perfformiad yn ôl Swyddogaeth Reoleiddio:

2016

	2016 £000	2016 £000	2015 £000	2015 £000
Incwm				
Cofrestru	44,536		44,065	
Cofrestru Tramor	1,877		1,828	
Incwm gweithredu arall	27		52	
		46,440		45,945
Gwariant				
Gweithgareddau rheoleiddio				
Addasrwydd i Ymarfer a Gwrandawiadau	26,107		25,856	
Cofrestru	2,739		2,355	
Arholiad Cofrestru Tramor	1,951		1,910	
Rheoli Rhanddeiliaid a Pholisi	1,131		1,324	
Llywodraethu	1,796		2,306	
Rhagoriaeth Weithredol	793		988	
Sicrhau Ansawdd	867		838	
Y Gwasanaeth Cwynion Deintyddol	565		567	
		35,949		36,144
Gweithgareddau cefnogi				
Cyllid, AD a Phrif Swyddog Gweithredol	3,915		5,274	
Gwasanaethau Llety a Swyddfa	2,108		2,021	
Technoleg Gwybodaeth	2,146		2,079	
Dibrisiant ac Amorteiddiad	1,141		1,167	
		9,309		10,541
Cyfanswm Gwariant		45,258		46,685
Incwm o		762		625

Fuddsoddiadau				
Addasiad i gostau treth a nawdd cymdeithasol				1,350
Gwarged/(Diffyg) cyn Treth		1,944		1,235
Treth		(85)		27
Gwarged/(Diffyg) a gadwyd ar ôl Treth		1,859		1,262

Ariennir y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn bennaf gan ffioedd a delir gan ddeintyddion a gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol sy'n gorfod cofrestru gyda'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol, yn unol â'r Ddeddf Ddeintyddion, er mwyn ymarfer deintyddiaeth yn y Deyrnas Unedig. Mae gweithwyr deintyddol proffesiynol yn talu ffioedd i ni hefyd er mwyn cadw eu henwau ar ein rhestri arbenigwyr.

Dadansoddiad incwm:

Cynyddodd cyfanswm yr incwm gweithredu yn ystod y flwyddyn ariannol £0.5 miliwn i £46.4 miliwn (2015 - £45.9 miliwn). Y prif reswm am y cynnydd oedd bod 463 yn rhagor o ddeintyddion wedi adnewyddu eu cofrestrriad yn 2016, o gymharu â 2015.

Dadansoddiad gwariant:

Gostyngodd cyfanswm y gwariant i £45.3 miliwn yn 2016 (2015 - £46.7 miliwn), gyda chynnydd yn y gwariant ar rai swyddogaethau yn cael ei wrthbwysu gan lai o wariant ar swyddogaethau eraill.

Cynyddodd costau Addasrwydd i Ymarfer a Gwrandawiadau £0.2 miliwn i £26.1 miliwn (2015 - £25.9 miliwn) oherwydd:

- **Arweiniodd gostyngiad yn nifer yr achosion newydd a atgyfeiriwyd ar gyfer erlyniad o 431 yn 2015 i 333 achos yn 2016 at ostyngiad o £0.1 miliwn yng nghost erlyn achosion Addasrwydd i Ymarfer gan y tîm erlyniadau cyfreithiol mewnol (ILPs) a darparwyr cyfreithiol allanol. Gan fod nifer yr atgyfeiriadau a ddyrannwyd i ddarparwyr cyfreithiol allanol wedi gostwng yn raddol drwy gydol 2016, bydd rhan helaeth o effaith atgyfeirio llai o achosion ar gostau Addasrwydd i Ymarfer yn cael ei gweld yn 2017.**
- **Arweiniodd gostyngiad o 6% yn nifer y diwrnodau gwrandawiadau o 1,866 diwrnod yn 2015 i 1,746 diwrnod yn 2016, a gostyngiad yn y lwfans sy'n daladwy i banelwyr Addasrwydd i Ymarfer am gost llety dros nos, at ostyngiad o £0.5 miliwn yng nghost Gwrandawiadau.**
- **Aweiniodd cynnydd yn yr adnoddau a ddefnyddiwyd i helpu'r tîm gwaith achosion i wneud gwelliannau i'r broses ac i brosesu achosion yn fwy cyflym yn unol â safonau perfformiad, at gynnydd net o £0.1 miliwn mewn gwariant**
- **Cynnydd o £0.7 miliwn yng nghostau staffio Addasrwydd i Ymarfer oherwydd y gofyn am adnodd uwch reolwr dros dro i lenwi swyddi parhaol gwag dros dro ac i sicrhau prosiectau gwella sy'n gysylltiedig â chynllun gweithredu'r Awdurdod Safonau Proffesiynol a diwygiadau deddfwriaethol a arweiniodd at gyflwyno gwelliannau i'n prosesau Addasrwydd i Ymarfer.**

Mae'r cynnydd o £0.4 miliwn mewn costau Cofrestru yn cael ei wrthbwysu'n rhannol gan ostyngiad o £0.2 miliwn mewn costau Rhagoriaeth Weithredol oherwydd effaith ailstrwythuro'r tîm Cofrestru a'r Swyddfa Rheoli Prosiect. Mae'r £0.2 miliwn yn ymwneud â'r aelodau staff ychwanegol sydd eu hangen fel adnoddau ar gyfer gweithgarwch eDPP a gwirio indemniad.

Mae'r gostyngiad o £0.2miliwn mewn costau rheoli rhanddeiliaid a pholisi yn deillio o gynnyddu'r defnydd o banel cleifion y Cyngor Deintyddol Cyffredinol ar gyfer ymchwil yn hytrach na chomisiynu ymchwil allanol ar wahân, ac arbedion effeithlonrwydd sy'n delio o reoli contractau'n ymwneud â chyhoeddiadau a digwyddiadau yn well.

Mae'r gostyngiad o £0.5 miliwn mewn costau llywodraethu yn deillio o ostyngiad yn y gofyn am gyngor cyfreithiol corfforaethol allanol a chostau staff is ar ôl ailstrwythuro'r tîm decrease in governance costs is due to a

Roedd y gostyngiad o £1.2 miliwn mewn costau Cyllid, AD a'r Prif Swyddog Gweithredol yn bennaf oherwydd costau untro yn 2015 yn ymwneud â chwblhau'r rhaglen newid sefydliadol a ffioedd proffesiynol yn ymwneud â'r hawliad gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi am ad-daliad o dreth a Chyfraniadau Yswiriant Gwladol y flwyddyn flaenorol.

Mae costau llety a gwasanaethau swyddfa wedi cynyddu £0.1 miliwn, sy'n adlewyrchu diwedd y gostyngiad dros dro yn y trethi adeiladau oherwydd gostyngiadau mewn trethi busnes, yr oedd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn gymwys i'w cael yn ystod y gwaith i ailddatblygu 37 Wimpole Street.

Gydol 2016, parhaodd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol â mentrau i sicrhau arbedion effeithlonrwydd. Cyflawnwyd arbedion effeithlonrwydd newydd o £0.4 miliwn yn ystod y flwyddyn. Yn ogystal, sicrhawyd arbedion parhaus o £3.7 miliwn o brosiectau a ddechreuwyd yn ystod blynyddoedd blaenorol. Felly, yn 2016 cyflawnwyd arbedion effeithlonrwydd o £4.1 miliwn, sef 9% o sylfaen cost 2016, gan arwain at arbedion cronol o tua £12.5 miliwn dros bum mlynedd. Gydol y broses o nodi arbedion effeithlonrwydd, mae ystyriaeth ofalus wedi'i rhoi i sicrhau nad yw rhoi'r mesurau ar waith yn peryglu diogelwch y cyhoedd. Yn wir, mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn parhau i ddefnyddio'r arbedion hyn i gyllido rhaglen o welliannau i'r swyddogaeth addasrwydd i ymarfer.

Yn ystod y flwyddyn cafwyd £0.6 miliwn gan Gyllid a Thollau EM yn ymwneud â'r hawliad am £1.3 miliwn i ad-dalu taliadau Yswiriant Gwladol a threth incwm y flwyddyn flaenorol ar ôl cytuno ar statws treth aelodau pwyllgor, panelwyr ac arolygwyr. Ar ddiwedd y flwyddyn, mae dyledwr o £0.7 miliwn yn parhau yn y datganiadau ariannol y mae disgwyl iddo gael ei dderbyn yn 2017.

Rhagolygon

Yn 2014, gofynnodd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol am ddiwygiadau deddfwriaethol a gafodd gydsyniad yn 2016 drwy orchymyn adran 60 ac a oedd yn ein galluogi i gyflwyno gwelliannau sylweddol i'n prosesau Addasrwydd i Ymarfer. Roedd y newidiadau'n effeithio ar gam ymchwilio'r broses Addasrwydd i Ymarfer ac mae rhannau perthnasol o'r sefydliad eisoes wedi cael eu hailstrwythuro mewn ffordd sy'n sicrhau bod ein prosesau yn symlach, gan wella ein penderfyniadau a sicrhau arbedion cost sylweddol yn 2017 a thu hwnt.

Bydd mentrau i sicrhau arbedion effeithlonrwydd yn parhau yn 2017, gyda gofyniad o hyd ar y sefydliad i gyrraedd targedau heriol ar gyfer arbedion effeithlonrwydd newydd. Bydd mesurau sydd eisoes wedi'u nodi a'u rhoi ar waith yn cyfrannu £1.1 miliwn yn 2017, a bydd mesurau newydd yn sicrhau arbedion ychwanegol o £2.7 miliwn, sef cyfanswm o £3.8 miliwn. Byddwn yn parhau i sicrhau nad yw'r broses o nodi arbedion effeithlonrwydd yn peryglu ein gwaith diogelu'r cyhoedd.

Cronfa Bensiwn

Yn unol â'r safon adrodd ariannol ar gyfer costau pensiwn, IAS 19, prisiodd actiwari'r cynllun pensiwn, Quantum Advisory, adran buddion diffiniedig y cynllun pensiwn ar 31 Rhagfyr 2016. Yn ôl eu dadansoddiad, cafwyd cynnydd actiwaraid net o £6.3 miliwn yng ngwerth cronfa adran buddion diffiniedig y cynllun yn 2016, yn erbyn yr hyn a adroddwyd yng nghyfrifon y llynedd. Mae hyn yn bennaf oherwydd y defnydd o dybiaeth gyfradd ddisgownt is, gan adlewyrchu llai o elw ar fuddsoddiad mewn bondiau corfforaethol ansawdd uchel sy'n cael eu hystyried yn gyfwerth o ran hyd a maint i ymrwymadau'r cynllun. Yn y cyfamser, roedd taliadau o'r cynllun £0.2 miliwn yn fwy na thaliadau i'r cynllun a'r llog a dderbyniwyd. O ganlyniad, cafwyd gostyngiad cyffredinol o £6.5 miliwn yn y cynllun pensiwn, a diffyg pensiwn IAS 19 o £0.6 miliwn (2016) o warged pensiwn o £5.9 miliwn (2015). Nid yw hyn yn ymwneud â'r prisiad teirblwydd o adran buddion diffiniedig y cynllun pensiwn a gynhaliwyd ar 1 Ebrill 2015, sy'n nodi gwarged lefel ariannu actiwaraid o £1.5 miliwn ac a argymhellodd y dylai lefelau cyfraniadau'r cyflogwr i adran buddion diffiniedig y cynllun gael eu gosod ar 18% o 1 Ebrill 2016 tan y prisiad teirblwydd nesaf.

Risgiau hylifedd

Cynyddodd balansau ariannol y Cyngor Deintyddol Cyffredinol i £38.9 miliwn (2015 - £33.8 miliwn). Mae'r balansau hyn yn gylchol ac yn cyrraedd uchafbwynt yn Rhagfyr/Ionawr a Gorffennaf/Awst. Mae lefelau arian yn lleihau rhwng y cyfnodau hyn gan fod derbynebaw'r Cyngor ar eu huchaf ym mis Rhagfyr, pan fydd deintyddion yn talu eu ffioedd cadw blynyddol, ac ym mis Gorffennaf, pan fydd gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol yn talu eu ffioedd nhw. Mae gwariant y Cyngor Deintyddol Cyffredinol wedi'i rannu'n gyfartal gydol y flwyddyn.

Yn 2014, datododd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol £6.1 miliwn o fuddsoddiadau er mwyn hybu balansau arian dros 6 mis diwethaf 2014. Ar ôl derbyn ffioedd cadw blynyddol ym mis

Rhagfyr 2014, cafodd y £6.1 miliwn ei ail-fuddsoddi ym mis Ionawr 2015 a chafodd £11.5 miliwn arall ei waredu gydol 2015, gan arwain at ostyngiad net o £5.4 miliwn yng ngwerth buddsoddiadau'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn ystod y flwyddyn. Ddechrau 2016, roedd disgwyl y byddai gennym lai na £5 miliwn mewn adnoddau arian parod ar y pwynt isaf yn ein cylch arian parod – Tachwedd 2016 a 2017. Fel y cyfryw, bu'n rhaid gwaredu rhagor o fuddsoddiadau ecwiti er mwyn cynnal yr isafswm arian parod o £5 miliwn fel y nodir yn ein polisi buddsoddi. Erbyn Medi 2016, roedd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol wedi gwaredu £3.4 miliwn gan adael £0.8 miliwn o'i bortffolio wedi'i fuddsoddi.

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn fodlon nad yw'n wynebu unrhyw risg sylweddol o ddiddymiad. Mae'r balansau hynny nad oed eu hangen am resymau gweithredol byrdymor yn cael eu rhoi am dymor o dri mis fel blaendal marchnad arian sy'n cael ei adolygu a'i adnewyddu ar ddiwedd pob tymor ar hyn o bryd.

Cronfeydd wrth gefn:

Cyfanswm y cronfeydd wrth gefn ar 31 Rhagfyr 2016 yn £12.2 miliwn (2015: £16.9 miliwn), ac mae cronfeydd wrth gefn cyffredinol yn £12.1 miliwn o'r rhain (2015: £10.1 miliwn).

Adolygwyd a chytunwyd ar y polisi cronfeydd wrth gefn gan y Cyngor yn 2016. Mae'n rhoi ystyriaeth i'r canlynol:

a. amcanion y Cyngor Deintyddol Cyffredinol wrth gyflawni ein cyfrifoldebau statudol a rheoleiddio

b. risgiau i incwm a gwariant y Cyngor Deintyddol Cyffredinol

c. rhaglenni gwariant cyfalaf sylweddol arfaethedig

Wrth osod lefel targed, ystyriodd y Cyngor fod cronfeydd wrth gefn gydag o leiaf dri mis o'r gwariant gweithredu (2016: £11.3 miliwn) yn briodol, gyda tharged uchelgeisiol i'w gynyddu i ystod o bedwar a chwe mis o'r gwariant gweithredu blynyddol (2016: £15.1 miliwn i £22.6 miliwn). Mae'r ystod hwn yn amodol ar ystyriaeth flynyddol gan Bwyllgor Cyllid a Pherfformiad y Cyngor pan fydd yn argymhell cyllideb y flwyddyn ganlynol i'r Cyngor.

Archwilwyr allanol

Mae'r cyfrifon wedi'u harchwilio gan ein harchwilwyr, haysmacintyre o 26 Red Lion Square, Llundain WC1R 4AG ac yn unol â Deddf Deintyddion 1984 gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol, National Audit Office, 157-197 Buckingham Palace Road, Victoria, Llundain SW1W 9SP. Mae adroddiad yr archwilydd annibynnol i'w weld ar dudalen 67 o'r adroddiad hwn, ac mae tystysgrif ac adroddiad y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol ar dudalen 68.

Datgelu gwybodaeth archwilio i'r archwilwyr:

Cyn belled ag y gwyddom ni, nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn ymwybodol ohoni. Rydym wedi cymryd pob cam posibl i sicrhau ein bod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i

sicrhau bod archwilyr y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn ymwybodol o'r wybodaeth honno hefyd.

11. Datganiad o gyfrifoldebau'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol a'r Prif Weithredwr

Dan Ddeddf Deintyddion 1984 mae'n ofynnol i'r Cyngor baratoi cyfrifon blynyddol ar ffurf a bennir gan y Cyfrin Gyngor. Mae'r cyfrifon yn cael eu paratoi ar sail croniadau ac mae'n rhaid iddynt roi darlun cywir a theg o sefyllfa'r Cyngor yn ogystal â'i incwm a'i wariant, newidiadau mewn cronfeydd wrth gefn a llif arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n ofynnol i'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol a'r Prif Weithredwr a Chofrestrydd fel Swyddog Cyfrifyddu wneud y canlynol:

- cydymffurfio â'r penderfyniad ar gyfrifon a gyhoeddwyd gan y Cyfrin Gyngor, yn cynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a rhoi polisiau cyfrifyddu addas ar waith yn gyson;
- gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon rhesymol;
- datgan a yw safonau cyfrifyddu perthnasol, fel y nodir yn y penderfyniad ar gyfrifon, wedi'u dilyn, a datgelu ac egluro unrhyw wriadau sylweddol yn y cyfrifon, a
- pharatoi'r cyfrifon ar sail busnes gweithredol, oni bai ei bod yn amhriodol gwneud hynny.

Mae'r Cyfrin Gyngor wedi penodi'r Prif Weithredwr a Chofrestrydd i fod yn Swyddog Cyfrifyddu'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol. Mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn atebol i'r Cyngor am briodoldeb a rheoleidd-dra ei gyllid, am gadw cofnodion priodol a diogelu asedau'r Cyngor.

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol a'r Prif Weithredwr a Chofrestrydd fel Swyddog Cyfrifyddu'r Cyngor wedi ystyried y gofynion uchod ac maent o'r farn, lle bont yn berthnasol i'r Cyngor, y cydymffurfiwyd â hwy dan bob amgylchiad materol, gydag unrhyw faterion arwyddocaol wedi'u nodi yn y Datganiad Llywodraethu sy'n dilyn.

12. Datganiad llywodraethu

Cwmpas cyfrifoldeb

Fel Swyddog Cyfrifyddu, rwy'n gyfrifol am gynnal trefniadau llywodraethu effeithiol ac am sicrhau bod system reoli fewnol gadarn ar waith sy'n cefnogi polisiâu, nodau ac amcanion y Cyngor ac yn diogelu asedau'r sefydliad, yr wyf yn bersonol gyfrifol amdanynt. Wrth gyflawni fy nghyfrifoldebau fel Swyddog Cyfrifyddu, rwy'n ystyried, ond nid ydwyf yn cael fy rhwymo gan, y canllawiau a ddarperir gan Managing Public Money.

Fe'm penodwyd yn Swyddog Cyfrifyddu gan y Cyfrin Gyngor o 1 Chwefror 2016 ymlaen yn fy rôl fel Prif Weithredwr a Chofrestrydd dros dro. Ar ôl cael fy mhenodi i'r swydd barhaol, fe'm penodwyd yn Swyddog Cyfrifyddu gan y Cyfrin Gyngor ar 11 Mai 2016.

Wrth wneud fy asesiad, rwyf wedi dibynnu ar adroddiadau a thrafodaethau ag archwilwyr mewnol a gwaith monitro parhaus ar ein cofrestri risg. Cefais sicrwydd hefyd gan Dîm Rheoli Gweithredol y Cyngor Deintyddol Cyffredinol.

Bwriedir i'r system reoli fewnol a ddefnyddir ar gyfer y Cyngor Deintyddol Cyffredinol reoli risgiau, gan gydnabod nad yw'n bosibl eu dileu yn gyfan gwbl.

Trefniadau llywodraethu

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn gorff corfforaethol sydd wedi'i sefydlu o dan Ddeddf Deintyddion 1984 fel y'i diwygiwyd. Mae gan y Cyngor 12 aelod, sef chwe gweithiwr deintyddol proffesiynol a chwe aelod lleyg, ac un o'r rhain yw'r Cadeirydd. Ymddeolodd un o aelodau lleyg y Cyngor yn effeithiol o 5 Hydref 2016. Yn dilyn proses recriwtio fer, penododd y Cyfrin Gyngor aelod lleyg newydd o'r Cyngor i wasanaethu gweddill tymor swydd yr aelod oedd yn gadael. Cafodd tri o aelodau'r Cyngor eu hailbenodi am ail dymor yn y swydd o 1 Hydref 2016. Ceir rhagor o wybodaeth am aelodaeth y Cyngor yn Adran 7 yr Adroddiad hwn. Yn ogystal, penododd y Cyngor un o'i aelodau i fod yn Uwch Aelod Annibynnol o'r Cyngor yn ystod y flwyddyn.

Gan nad yw'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol wedi'i ddsbarthu fel Corff Hyd Braich, nid oes rhaid iddo gydymffurfio â '*Corporate governance in central government departments: Code of practice 2011*'. Fodd bynnag, rydym yn ystyried yr egwyddorion arfer da a nodir yn y ddogfen wrth ddatblygu ein trefniadau llywodraethu ac adrodd arnynt.

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am bennu cyfeiriad y Cyngor Deintyddol Cyffredinol; sicrhau bod systemau ar waith i'w alluogi i fonitro perfformiad a dal y Tîm Gweithredol i gyfrif; a sicrhau uniondeb. Mae'r Cyngor wedi penderfynu mai'r ffordd fwyaf effeithiol iddo gyflawni ei swyddogaethau yw drwy ddirprwyo materion penodol i is-gyrff neu'r Tîm Gweithredol. Mae'r dirprwyiadau hynny wedi'u cynnwys mewn Cynllun Dirprwyo. Ni fydd y Cyngor yn dirprwyo:

- Cymeradwyo strategaethau
- Cymeradwyo cynllun busnes blynyddol a chyllideb
- Cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a chyfrifon ac unrhyw adroddiad sy'n rhaid ei gyflwyno gerbron y Seneddau
- Dal y Tîm Gweithredol i gyfrif am sut mae'n rheoli'r sefydliad, drwy adroddiadau a gwaith monitro

Mae'r Cyngor a'i Bwyllgorau yn gweithredu'n unol â'r Rheolau Sefydlog perthnasol, a gafodd eu diwygio yn 2016. Mae'r Rheolau Sefydlog yn cynnwys y cylch gorchwyl ar gyfer y Pwyllgorau a threfniadau clir ar gyfer rheoli unrhyw wrthdaro buddiannau. Mae datganiadau o fuddiannau aelodau'r Cyngor ar gael yn gyhoeddus.

Mae'r Cyngor wedi goruchwyllo'r broses o weithredu'r fframwaith rheoli risg a gytunwyd yn 2015. Mae'r cofrestrï risg strategol a gweithredol wedi'u hadnewyddu ledled y sefydliad a'u cysylltu â'r archwaeth risg a bennwyd ddechrau 2016 ar gyfer agweddau allweddol ar gyflawni blwyddyn gyntaf Strategaeth Gorfforaethol 2016 - 2019.

Fel rhan o'r Strategaeth Gorfforaethol gyffredinol, mae'r Cyngor wedi goruchwyllo datblygiad y cynigion yn *Shifting the balance: a better, fairer system of dental regulation*. Lanswyd y ddogfen drafod ddiwedd mis Ionawr 2017 ac rydym yn trafod y cynigion gyda rhanddeiliaid.

Arolygiaeth y Cyngor o risgiau strategol

Mae'r Cyngor yn monitro risgiau strategol allweddol; a chyflwynir diweddariad ar y gofrestr risgiau strategol (SRR) iddo yn rheolaidd. Caiff yr SRR ei adolygu a'i gymeradwyo gan y Tîm Rheoli Gweithredol a'r Pwyllgor Archwilio a Risg cyn mynd gerbron y Cyngor. Lle nad yw'r amserlen Lywodraethu yn caniatáu i'r SRR gael ei gweld gan y Tîm Rheoli Gweithredol a'r Pwyllgor Archwilio Risg cyn cyfarfod y Cyngor, cyflwynir papur diweddariad ar risg i'r Cyngor. Mae'r papur yn rhoi manylion unrhyw feysydd o newid neu bryder sylweddol sydd angen eu dwyn i sylw'r Cyngor.

Ymhlith pethau eraill, mae'r SRR yn caniatáu i'r Cyngor asesu i ba raddau mae risgiau strategol yn cael eu lliniaru drwy reolaethau effeithiol; nodi'r rheini sydd y tu allan i lefelau archwaeth y sefydliad; a phennu sut mae'r sefydliad yn perfformio yn erbyn sefyllfaoedd cysylltiad â risg targed blynyddol realistig a chymeradwy. Pan gaiff ei chyflwyno mewn unrhyw fforwm, caiff yr SRR ei hategu gan bapur rheoli risg sy'n tynnu sylw at feysydd allweddol o bryder, tangyflawni, materion sy'n dod i'r fei neu faterion sy'n anweithredol ar y pryd. Mae'r papur yn rhoi'r SRR yn ei chyd-destun ac yn egluro beth mae'n ei olygu i'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol.

Mae'r dogfennau risg hyn sy'n cael eu cyflwyno i'r Cyngor a'u craffu arnynt ganddo yn darparu gwybodaeth i ategu a llywio penderfyniadau a galluogi monitro cynnydd yn erbyn y strategaeth gorfforaethol, a dal y Tîm Gweithredol i gyfrif am ei pherfformiad.

I gefnogi'r SRR, a sicrhau bod yr holl risgiau sydd wedi'u cynnwys ynddi o natur strategol yng ngwir ystyr y gair, mae gan bob Cyfarwyddiaeth gofrestr risgiau gweithredol (ORR). Caiff pob ORR ei rhoi mewn is-gategori fesul tîm. Cyflwynir pob ORR yn ei thro ym mhob cyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Risg. O ganlyniad, mae pob ORR yn cael ei hadolygu gan y Tîm Rheoli Gweithredol a'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn flynyddol.

Datgelu'r prif risgiau ac ansicrwydd

Mae fframwaith Rheoli Risg y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn caniatáu ystyried risgiau strategol a gweithredol, gan gwmpasu pob maes sy'n destun pryder posibl. Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd 14 risg strategol ar y SRR. Roeddent yn cynnwys:

- **Risgiau mewn perthynas â chyflawni a chynnal safonau'r Awdurdod Safonau Proffesiynol;**
- **Diffyg hyder gan randdeiliaid; a'n gallu i gyfathrebu'n effeithiol gyda rhanddeiliaid;**
- **Risgiau ariannol, yn ymwneud â phennu cyllidebau cyflawnadwy a realistig mewn modd amserol; cyflawni prosesau cyllidebau a chyllidebol; yn ogystal â nodi mesurau effeithlonrwydd cost lle maent yn bodoli;**
- **Perfformiad staff a rheolwyr y Cyngor Deintyddol Cyffredinol; yn ogystal â pherfformio a gwerthuso fforymau rheoli allweddol; a**
- **Risgiau corfforaethol mewn perthynas â meysydd fel diogelu data a diogelwch data, cydraddoldeb ac amrywiaeth ac ansicrwydd ynghylch newidiadau cyfansoddiadol sydd ar droed.**

Yn dilyn cyhoeddi adroddiad yr Awdurdod Safonau Proffesiynol i faterion a atgyfeiriwyd atynt gan chwythwr chwiban ar 21 Rhagfyr 2015, cymeradwyodd y Cyngor gynllun gweithredu

cynhwysfawr i fynd i'r afael â'r argymhellion yn yr adroddiad a gwneud gwelliannau ychwanegol mewn meysydd lle na wnaed argymhellion uniongyrchol, e.e. llywodraethu mewnol. Pennodd y Cyngor drefniadau anghyffredin ar gyfer monitro cynnydd yn erbyn y cynllun gweithredu gydol 2016.

Daeth y trefniadau i ben ym mis Tachwedd 2016, ar ôl i'r Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Cyngor ddweud eu bod yn fodlon bod canfyddiadau'r adroddiad wedi cael sylw digonol a thrylwyr. Mae unrhyw gamau gweithredu sy'n weddill wedi'u cynnwys yn y Cynllun Busnes ar gyfer 2017 a bydd yr holl gamau gweithredu yn parhau i gael eu monitro drwy ein hadroddiad olrhain buddion i gadarnhau bod yr hyn a ddysgwyd gan adroddiad chwythu'r chwiban yr Awdurdod Safonau Proffesiynol wedi cael ei roi ar waith. Bydd adroddiad cloi terfynol yn cael ei gyflwyno i'r Adroddiad Archwilio a Risg a'r Cyngor yn haf 2017.

Roedd effaith gwariant heb ei gyllidebu ym maes Addasrwydd i Ymarfer yn risg sylweddol i'r gwarged wedi'i gyllidebu o £2.2 miliwn ar ddiwedd 2016.

Datganiad Llywodraethu – parhad

Cafodd y risg hon ei lliniaru'n bennaf drwy arbedion cost ym mhob Cyfarwyddiaeth, gwelliannau o ran gwneud rhagolygon a rheolaethau tynnach ar wariant cyfreithiol allanol. O ganlyniad, cyflawnwyd gwarged o £1.85 miliwn (ar ôl treth) ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol wedi parhau i ddatblygu a gwella ei fecanweithiau ar gyfer llunio rhagolygon – mae'r rhai sydd ar waith erbyn hyn yn fwy cadarn o lawer – ac mae nifer yr achosion y mae'r tîm erlyn cyfreithiol mewnol yn ymdrin â nhw wedi cynyddu'n sylweddol, gan leihau'r defnydd o ddarparwyr cyfreithiol allanol.

Mae effaith cyflwyno archwilwyr achosion o 1 Tachwedd 2016 yn cael ei fonitro'n agos. Bydd perfformiad yn erbyn y manteision a nodir yn yr achos busnes yn dod i'r amlwg gydol 2017. Ar hyn o bryd, mae disgwyl y bydd arbedion cyllidebol tebyg i'r rhai a nodwyd yn yr achos busnes yn cael eu cyflawni.

Effeithiolrwydd y Cyngor

Mae pob aelod o'r Cyngor wedi cael ei arfarnu gan ddefnyddio'r system a sefydlwyd yn 2015. Caiff anghenion datblygu pellach eu hystyried fel rhan o'r broses arfarnu. Defnyddiwyd arfarniadau tri aelod o'r Cyngor i gefnogi argymhelliad y Cyngor y dylent gael eu hailbenodi pan ddaeth eu cyfnod cyntaf yn y swydd i ben ar 30 Medi 2016. Cafodd y tri aelod eu hailbenodi gan y Cyfrin Gyngor o 1 Hydref 2016.

Mae'r Cadeirydd wedi bod yn destun proses arfarnu, dan arweiniad Uwch Aelod Annibynnol y Cyngor. Argymhellwyd bod y Cyngor yn cael ei ailbenodi pan ddaw ei gyfnod cyntaf yn y swydd i ben ar 30 Medi 2017 hefyd ac mae'r Cyfrin Gyngor wedi ei ailbenodi am gyfnod arall o bedair blynedd o 1 Hydref 2017.

Cynhaliwyd gwerthusiad ffurfiol o effeithlonrwydd y Cyngor yn 2016. Mae'r Cyngor wedi cytuno y bydd adolygiad o effeithlonrwydd yn cael ei gynnal bob blwyddyn. Bydd yr adolygiad yn cael ei gynnal gan drydydd parti allanol bob trydedd flwyddyn ac yn cael ei arwain yn fewnol yn y blynyddoedd eraill. Cafodd yr adolygiad o effeithlonrwydd y Cyngor yn 2016 ei arwain gan y Cyfarwyddwr Llywodraethu ac AD ar y pryd. Pen llanw'r broses oedd gweithdy ym mis Tachwedd 2016. Datblygwyd y prif ganfyddiadau i fod yn gynllun gweithredu a oedd yn rhoi sylw i bum maes; cyd-ddealltwriaeth o flaenoriaethau'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol, gweithredu'r strategaeth gorfforaethol tair blynedd; datblygu gwydnwch sefydliadol, datblygu perthynas y Cyngor Deintyddol Cyffredinol â rhanddeiliaid allanol a rheoli'r wybodaeth sy'n dod i law Bwrdd y Tîm Rheoli Gweithredol a'r Cyngor. Mae'r canfyddiadau a'r cynllun gweithredu wedi'u rhannu gyda'r Tîm Rheoli Gweithredol a byddant yn cael eu rhoi ar waith yn 2017.

Mae'r Cyngor hefyd wedi cymeradwyo fersiynau diwygiedig o'r polisiâu allweddol sy'n llunio'r llawlyfrau Llywodraethu ar gyfer aelodau'r Cyngor, gweithwyr Cyswllt ac aelodau'r Pwyllgorau Statudol. Cafodd aelodau'r Cyngor hyfforddiant ar y polisi a chanllawiau diwygiedig ar chwythu'r chwiban a chydaddoldeb ac amrywiaeth yn ystod 2016.

Mae presenoldeb aelodau'r Cyngor mewn cyfarfodydd Cyngor yn cael ei gofnodi yn y cofnodion, sydd ar gael ar ein gwefan. Mae tabl o bresenoldeb yr aelodau yn adran 7 o'r adroddiad hwn.

Pwyllgorau anstatudol

Mae'r Cyngor wedi sefydlu pum pwyllgor anstatudol fel a ganlyn:

- Pwyllgor Sicrwydd Panelwyr Statudol, y Pwyllgor Penodiadau gynt
- Pwyllgor Archwilio a Risg
- Pwyllgor Cyllid a Pherfformiad
- Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol
- Bwrdd Polisi ac Ymchwil

Mae pob un o'r pum pwyllgor yn cynnwys aelodau cofrestredig ac aelodau lleyg y Cyngor, ac eithrio'r Pwyllgor Sicrwydd Panelwyr Statudol, sy'n cynnwys aelodau cofrestredig ac aelodau lleyg sydd wedi'u penodi gan y Cyngor.

Mae'r Pwyllgorau yn adrodd i'r Cyngor ar eu gwaith ar ôl pob cyfarfod, ac mae pob Pwyllgor yn cyflwyno adroddiad blynyddol i'r Cyngor ar ddiwedd bob blwyddyn sy'n crynhoi ei berfformiad yn erbyn ei raglen waith.

Y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol

Un o bwyllgorau anstatudol y Cyngor yw'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol, a'i amcan allweddol yw sefydlu gweithdrefn dryloyw ar gyfer talu'r Prif Weithredwr, y Tîm Rheoli Gweithredol, aelodau'r Cyngor (yn cynnwys y Cadeirydd) a deiliaid swyddi cyswllt eraill. Mae'r Pwyllgor yn gyfrifol hefyd am sicrhau bod cymhellion priodol i annog gwell perfformiad a bod unigolion yn cael eu gwobrwyo mewn modd teg a chyfrifol, yn gysylltiedig â'u cyfraniadau at lwyddiant y Cyngor Deintyddol Cyffredinol a pherfformiad llwyddiannus y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn gyffredinol.

Mae'r Pwyllgor hefyd yn adolygu'r broses ar gyfer gwneud argymhellion i benodi ac ailbenodi aelodau'r Cyngor ac yn cytuno ar drefniadau i adolygu perfformiad ac effeithiolrwydd y Cyngor bob blwyddyn gyda'r Cadeirydd.

Y Pwyllgor Archwilio a Risg

Un o bwyllgorau anstatudol y Cyngor yw'r Pwyllgor Archwilio a Risg, a'i amcan allweddol yw mynd ati ar ran y Cyngor i fonitro cywirdeb datganiadau ariannol, adolygu systemau llywodraethu, rheolaeth fewnol a rheoli risg y Cyngor Deintyddol Cyffredinol, ac adolygu'r gwasanaethau archwilio mewnol ac allanol, gan gynnwys a gyflawnir y camau gweithredu a nodir mewn adroddiadau archwilio. Hefyd, mae'r Pwyllgor yn gyfrifol am oruchwylio'r gwaith o lunio Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon cywir i'w hargymell i'r Cyngor i gael eu cymeradwyo.

Mae'r Pwyllgor yn rhoi sicrwydd i'r Cyngor ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd prosesau rheoli risg y Cyngor Deintyddol Cyffredinol ac yn cael sicrwydd am drefniadau rheoli risg gan yr archwilwyr mewnol. Hefyd, mae'r Pwyllgor yn adolygu statws a thueddiadau pob risg yn y gofrestr risgiau strategol. Yn ystod y flwyddyn, mae'r Pwyllgor wedi adolygu'r gwaith o weithredu'r fframwaith rheoli risg newydd, sy'n cynnwys trefniadau a sicrwydd rheoli adolygu argymhellion yr adroddiadau archwilio mewnol, a chynnal cyfarfodydd ar wahân i adolygu cynnydd yn erbyn cynllun gweithredu'r Awdurdod Safonau Perfformiad. Roedd y gwaith hwn yn cynnwys darparu hyfforddiant rheoli risg, alinio'r broses o adrodd ar reoli risg a pherfformiad, adolygu'r tîm cydymffurfiaeth fewnol a drafftio rhaglen archwilio mewnol graidd. Cwblhawyd y gwaith hwn fel rhan o'r ffrwd waith cydymffurfiaeth fewnol a rheoli risg yn y rhaglen newid sefydliadol. Bydd y pwyllgor yn derbyn cymorth y Swyddfa Archwilio Genedlaethol yn 2016 i gynnal adolygiad o'i effeithiolrwydd. Cymeradwyodd y Pwyllgor bolisi a chanllawiau chwythu'r chwiban diwygiedig ar gyfer staff a pholisi gwrth-dwyll a gwrth-lwgrwobrwyo diwygiedig ar gyfer staff ac argymhellodd bolisiau chwythu'r chwiban a gwrth-dwyll a gwrth-lwgrwobrwyo diwygiedig ar gyfer aelodau'r Cyngor ac aelodau cyswllt i'w gymeradwyo gan y Cyngor.

Mae'r Swyddfa Archwilio Genedlaethol hefyd wedi hwyluso adolygiad o effeithiolrwydd y Pwyllgor. Cwblhawyd holiadur gan aelodau'r Pwyllgor ac aelodau staff y Cyngor Deintyddol Cyffredinol a oedd yn cynorthwyo'r Pwyllgor. Yna cynhaliwyd gweithdy i adolygu'r canfyddiadau, a hwyluswyd gan y Swyddfa Archwilio Cyffredinol. Mae'r cynllun gweithredu wedi canolbwyntio ar sicrhau bod gan y Pwyllgor ffocws strategol ac yn cael y lefel gywir o

wybodaeth i gydymffurfio â'i gylch gorchwyl. Mae'r Pwyllgor hefyd wedi adolygu'r amserlen ar gyfer yr Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon a chytunwyd y bydd Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2017 yn cael eu cymeradwyo gan y Cyngor erbyn diwedd Ebrill 2018, yn amodol ar benderfynu'n derfynol ar ddyddiadau cyfarfodydd Pwyllgor a'r Cyngor yn 2018.

Gwasanaethau Archwilio Mewnol

Mae Mazars LLP wedi darparu gwasanaeth archwilio mewnol y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn ystod 2016. Cynhaliwyd 11 archwiliad mewnol yn 2016, wedi'u hategu gan archwiliad mewnol cynghori a oedd yn adolygu'r newidiadau arfaethedig i dîm cydymffurfiaeth y Cyngor Deintyddol Cyffredinol.

Yn dilyn pob aseiniad archwilio mewnol, gwnaed argymhellion i wella elfennau naill o'r fframwaith rheoli neu'r ffordd mae'r fframwaith rheoli'n cael ei roi ar waith. Ar ôl cytuno ar yr argymhellion hyn, aseiniwyd swyddog i fod yn gyfrifol am weithredu pob argymhelliad a chytunwyd ar ddyddiad gweithredu.

Datganiad llywodraethu - parhad

Roedd canfyddiadau sicrwydd yr archwiliadau yn amrywio rhwng tair lefel sicrwydd bosibl – sicrwydd sylweddol, sicrwydd digonol a sicrwydd cyfyngedig – ond ni wnaed unrhyw argymhellion blaenoriaeth sylfaenol yn ystod y flwyddyn.

Barn archwilio fewnol gyffredinol Mazars, ar sail gwaith archwilio a wnaed yn 2016, oedd bod trefniadau llywodraethu a risg strategol y Cyngor Deityddol Cyffredinol yn ddigonol ac effeithiol ar y cyfan i reoli'r gwaith o gyflawni ei amcanion. Fodd bynnag, ar lefel leol, roedd angen gwelliannau wrth reoli risgiau yn weithredol. Yn arbennig, rhoddodd Mazars farn sicrwydd cyfyngedig ar feysydd sicrhau ansawdd addysg a hyfforddiant, rheoli perfformiad, diogelwch gwybodaeth a diogelu data a'r rhaglen datblygu arweinyddiaeth, gan gasglu nad oedd trefniadau rheoli mewnol ar gyfer y rhain yn ddigonol ac effeithiol.

Roedd sgôr sicrwydd cyffredinol Mazars yn adlewyrchu'r ffaith fod y cynllun archwilio wedi targedu meysydd roeddem yn gwybod eu bod yn wan a meysydd arwyddocaol lle nad oedd rheolwyr yn gallu sicrhau sicrwydd perfformiad, er mwyn cael gwell dealltwriaeth o'r materion manwl. Mae'r archwiliadau mewnol lle cafwyd barn archwilio o sicrwydd cyfyngedig wedi rhoi gwybodaeth fanwl ddefnyddiol ac argymhellion a fydd yn llywio mentrau rheolwyr i fynd i'r afael â'r gwendidau a nodwyd.

Cafodd cynllun archwilio mewnol ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill i 31 Rhagfyr 2017, a ddatblygwyd gyda Mazars, ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio a Risg yn ei gyfarfod ar 22 Mawrth 2017. Yn y dyfodol, bydd y cynllun archwilio mewnol yn seiliedig ar y flwyddyn galendr yn unol â blwyddyn ariannol y Cyngor Deityddol Cyffredinol.

Ymhellach, mae'r Cyngor Deityddol Cyffredinol wedi rhoi ar waith swyddogaeth olrhain gweithredu argymhellion Archwilio Mewnol ganolog. Caiff system olrhain argymhellion ei chynnal, a gofynnir am gadarnhad gan berchenogion argymhellion ar statws argymhellion ar eu dyddiad gweithredu. Caiff perfformiad o ran gweithredu argymhellion ei adrodd i'r Tîm Rheoli Gweithredol a'r Pwyllgor Archwilio a Risg.

Tîm Rheoli Gweithredol

Mae'r Cyngor yn cael ei gefnogi gan staff, o dan arweiniad y Prif Weithredwr a Chofrestrydd, sy'n Swyddog Cyfrifyddu hefyd, ac aelodau eraill o'r Tîm Rheoli Gweithredol. Y Cyngor sy'n gosod strategaethau a pholisïau, ac yn pennu canlyniadau ac allbynnau'r Cyngor Deityddol Cyffredinol i gefnogi ei ddiben a'i werthoedd. Mater i'r Prif Weithredwr a'r Tîm Rheoli Gweithredol yw sut mae'r canlyniadau ac allbynnau hynny yn cael eu cyflawni. Mae'r Prif Weithredwr yn atebol i'r Cyngor am berfformiad y Tîm Gweithredol.

Aelodau'r Tîm Rheoli Gweithredol yw Cyfarwyddwyr Gweithredol y sefydliad ac maent yn rhannu cyfrifoldeb am gamau gweithredu a phenderfyniadau a wneir, waeth beth fo'u cyfrifoldebau rheoli llinell unigol, yn ogystal â'r Prif Gynghorydd Cyfreithiol a'r Pennaeth Cyfathrebu.

Mae'r Tîm Rheoli Gweithredol yn gyfrifol am:

- **weithredu'r strategaeth a gymeradwywyd gan y Cyngor;**
- **paratoi cynllun busnes blynyddol a chyllideb;**
- **darparu adroddiadau rheoli rheolaidd i'r Cyngor, a sicrhau bod adroddiadau priodol yn cael eu darparu i bwyllgorau'r Cyngor ynghylch materion yn eu cylch gorchwyl;**
- **nodi ac adrodd ar risgiau strategol i'r Cyngor a sicrhau bod perchnogaeth pob risg yn cael ei dyrannu ar y lefel gywir gydag atebolrwydd clir;**
- **adolygu ac adrodd ar agweddau eraill ar y model llywodraethu i'r Cyngor.**

Datganiad llywodraethu - parhad

Yn ystod 2016, mae'r Tîm Rheoli Gweithredol wedi cyfarfod yn ffurfiol fel bwrdd o leiaf unwaith y mis. Mae cynllun gwaith wedi'i roi ar waith i sicrhau bod y cyfarfodydd hyn yn trafod prif feysydd gwaith y Cyngor Deintyddol Cyffredinol ac yn adolygu'r papurau sydd i'w cyflwyno i'r Cyngor. Mae papurau penderfyniadau ar gyfer y Tîm Rheoli Gweithredol yn cynnwys dadansoddiad o'r risgiau allweddol. Mae Bwrdd y Tîm Rheoli Gweithredol yn cyfarfod yn anffurfiol yn yr wythnosau rhwng cyfarfodydd. Mae cyfarfodydd eithriadol yn cael eu galw yn ôl y gofyn.

Adolygwyd strwythur y Gyfarwyddiaeth yn ystod 2016. Gostyngodd nifer y Cyfarwyddwyr Gweithredol o bump i bedwar, o 8 Ebrill 2018, yn sgil ymadawiad y Cyfarwyddwr Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol. Mae cylchoedd gwaith y pedwar Cyfarwyddwr Gweithredol fel a ganlyn:

Cyfarwyddwr Gweithredol, Addasrwydd i Ymarfer

- **Gwaith achos, dyfarniadau, sicrhau ansawdd a gwella Addasrwydd i Ymarfer. Gwasanaeth Cwynion Deintyddol**

Cyfarwyddwr Gweithredol, Cofrestru ac Adnoddau Corfforaethol

- **Cofrestru, gwasanaethau cwsmeriaid, cyllid, caffael, cynllunio busnes a rheoli prosiectau, TG, archwilio a risg**

Cyfarwyddwr Gweithredol, Datblygiad Sefydliadol

- **Gwasanaethau cyfreithiol, llywodraethu gwybodaeth, adnoddau dynol, llywodraethu, cydraddoldeb ac amrywiaeth, cydymffurfiaeth a chyfleusterau**

Cyfarwyddwr Gweithredol, Strategaeth

- **Strategaeth a pholisi, cyfathrebu ac ymgysylltu, ymchwil ac addysg, sicrhau ansawdd**

Gwybodaeth reoli

Parhau wnaeth y gwaith o ehangu warws data'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol gydol 2016, gan ategu ei rôl fel y ffynhonnell gynhwysfawr ar gyfer adroddiadau corfforaethol yn y sefydliad drwyddo draw. Datblygwyd y warws data fel bod modd adrodd ar y gweithdrefnau sydd newydd eu cyflwyno ar gyfer Adolygwyr Achosion yn y Gyfarwyddiaeth Addasrwydd i Ymarfer ac fe'i hehangwyd i alluogi adroddiadau ar weithgarwch y tîm Ymarfer Anghyfreithlon. Yn ogystal â'r ehangu i gynnwys meysydd newydd, parhaodd y gwaith o fireinio'r defnydd o'r warws ym meysydd Cofrestru, Addasrwydd i Ymarfer a Chyfreithiol Mewnol.

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol wedi cryfhau ei drefniadau cynllunio busnes yn 2016, gan alinio'r broses ac adroddiadau gyda'r Swyddfa Rheoli Prosiect yn dilyn adolygiad o drefniadau cynllunio busnes ac adrodd y sefydliad ganol 2015. Mae manteision y dull diwygiedig o fonitro'r cynllun busnes yn cynnwys adroddiadau misol i'r Tîm Rheoli Gweithredol a'r ffaith bod y meysydd hynny o'r busnes sydd heb ddogfennau prosiect cydnabyddedig ar waith i gefnogi eu mentrau yn fwy atebol a gweladwy. Ochr yn ochr â

datblygu Cynllun Busnes 2017, mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol wedi diwygio ei fframwaith cynllunio a monitro. Bydd hyn yn sicrhau bod gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yr offer sydd eu hangen arno i gynllunio'n drylwyr bob blwyddyn, gan ddilyn cylch cynllunio busnes rheolaidd.

Mae'r broses ddiwygiedig wedi cynyddu'r ffocws ar ymgysylltu yn sylweddol, gan arwain at gynllun symlach sy'n cyd-fynd yn well ag amcanion strategol ac sy'n gofyn am fwy o ymrwymiad gan arweinwyr y Tîm Rheoli Gweithredol a'r adran fusnes i gyflawni'r cynllun.

Adrodd ar berfformiad

Cynhaliodd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol adolygiad o'i ddangosyddion perfformiad allweddol (KPI) a'i gerdyn sgorio cytbwys yn 2016 i symleiddio'r broses o adrodd i'r Cyngor, y Pwyllgorau a'r Tîm Rheoli Gweithredol. Gwnaeth y Cyngor gais am y darn hwn o waith fel adolygiad ôl-weithredu o'r adroddiad cerdyn sgôr cytbwys 18 mis ar ôl ei gyflwyno. Roedd yr adolygiad yn brosiect traws-sefydliadol i ystyried pa rai o fesurau perfformiad y Cyngor Deintyddol Cyffredinol sy'n hanfodol i lwyddiant, gan ailbennu KPI fel elfen ar wahân i fesurau cefnogol eraill. Cymeradwyodd y Cyngor y fframwaith cerdyn sgôr cytbwys newydd a'r KPI yn ei gyfarfod ym mis Hydref 2016. Cynhaliwyd gwaith terfynol tuag at ddiwedd y flwyddyn i fireinio mesurau perfformiad cyn eu rhoi ar waith yn weithredol cyn paratoi'r fersiwn gyntaf o'r adroddiad newydd yn ystod Chwarter 1 2017.

Mynediad diawdurdod at ddata a diogelwch gwybodaeth

Llywodraethu gwybodaeth

Yn ystod 2016, fe wnaeth y Cyngor Deintyddol Cyffredinol barhau i ddatblygu a gwella'r ffordd mae'n rheoli gwybodaeth, yn adnabod ac yn ymateb i ddigwyddiadau diogelwch gwybodaeth, ac yn sicrhau cydymffurfiaeth â Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a Deddf Diogelu Data 1998.

Yn ystod y flwyddyn, aethom ati i gryfhau ein gallu llywodraethu gwybodaeth, ac roedd hynny'n cynnwys recriwtio'n gynnil. Diolch i'r newidiadau hyn, cafwyd cynnydd sylweddol yn wybodaeth a'r adnoddau a oedd ar gael i gynorthwyo, cynghori a hyfforddi staff mewn perthynas â rheoli gwybodaeth a cheisiadau am wybodaeth. Cafodd pob aelod staff newydd hyfforddiant ar y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth, y Ddeddf Diogelu Data, a diogelwch data fel rhan o'r rhaglen sefydlu gorfforaethol ac mae hyfforddiant parhaus ar gyfer staff cyffredol. Cafodd pob sesiwn hyfforddi ei hadolygu a'i diweddarau yn 2016.

Mae Grŵp Llywodraethu Gwybodaeth y Cyngor Deintyddol Cyffredinol, sy'n rhoi cefnogaeth a sicrwydd i'r Tîm Rheoli Gweithredol, wedi cael ei ailwampio gyda hyrwyddwyr o wahanol gyfarwyddiaethau sy'n gyfrifol am asedau gwybodaeth y Cyngor Deintyddol Cyffredinol. Mae'r Grŵp hwn yn rhan o'r fframwaith llywodraethu gwybodaeth cynhwysfawr rydym ni wedi dechrau ei ddatblygu. Bydd y broses hon hefyd yn gweld aelod o'r Tîm Rheoli Gweithredol yn cael ei benodi'n Uwch Berchennog Risgiau Gwybodaeth.

Digwyddiadau diogelwch data

Yn ystod 2016, fe wnaeth y Cyngor Deintyddol Cyffredinol roi ar waith ei system ar gyfer cofnodi digwyddiadau diogelwch data ac ymateb iddynt. Mae gwell ymwybyddiaeth o'r angen i roi gwybod am ddigwyddiadau a'r system adrodd ei hun wedi arwain at gynnydd yn nifer y digwyddiadau a gofnodir. Mae hyn wedi ein galluogi i nodi ac adfer yn gyflymach unrhyw wybodaeth a gollwyd neu a ddatgelwyd yn amhriodol drwy ddamwain neu wall, ymateb i unrhyw risgiau dybryd, a nodi dysgu a fydd yn gwella ein polisïau a phrosesau.

Yn 2016, cofnodwyd 127 o Ddigwyddiadau Diogelwch Data (2015: 39) gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol. Roedd dau ddigwyddiad yn cael eu hystyried mor ddifrifol fel i ni roi gwybod i'r Comisiynydd Gwybodaeth amdanynt ein hunain. Cafodd trydydd digwyddiad ei adrodd i'r Comisiynydd Gwybodaeth gan drydydd parti.

Bu'r Comisiynydd Gwybodaeth yn ystyried y digwyddiadau hyn a daeth i'r casgliad bod ymateb y Cyngor Deintyddol Cyffredinol a'r newidiadau roedd wedi'u rhoi ar waith yn briodol. Ar sail hynny, penderfynodd y Comisiynydd na ddylai gymryd unrhyw gamau gorfodi.

Ceisiadau am wybodaeth

Yn ystod 2016, cafodd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol gyfanswm o 471 (2015: 512) o geisiadau am wybodaeth gorfforaethol o dan y Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth a gwybodaeth bersonol o dan y Ddeddf Diogelu Data (ceisiadau gwrthrych am wybodaeth). Roedd nifer helaeth o'r ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth a ddaeth i law'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn wybodaeth yn ymwneud ag unigolion cofrestredig, fel eu gwybodaeth indemniad. Gwnaed cyfran sylweddol o'r ceisiadau gwrthrych am wybodaeth a ddaeth i law'r Cyngor Deintyddol

Cyffredinol gan bobl a oedd yn rhan o gŵyn addasrwydd i ymarfer a oedd yn gofyn am wybodaeth yn ymwneud â'r achos megis adroddiad y cynghorydd clinigol.

Bu i ni ymateb i 471 o geisiadau am wybodaeth (391 o geisiadau Rhyddid Gwybodaeth (2015: 56) a 80 o geisiadau gwrthrych am wybodaeth (2015: 108)). Ymatebwyd i 94% o geisiadau am wybodaeth o fewn yr amserlenni statudol (20 diwrnod gwaith) neu aethpwyd ati'n briodol i hawlio estyniad i gynnal prawf budd y cyhoedd. Ymatebwyd i 93% o geisiadau gwrthrych am wybodaeth o fewn yr amserlenni statudol (40 diwrnod calendr).

O'r 471 o geisiadau am wybodaeth i'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol ymateb iddynt yn 2016, cyflwynwyd apêl yn erbyn saith ohonynt i'r Comisiynydd Gwybodaeth (chwe chais Rhyddid Gwybodaeth ac un cais gwrthrych). Dyfarnodd y Comisiynydd Gwybodaeth o blaid dull a phenderfyniad y Cyngor Deintyddol Cyffredinol ym mhob un o'r saith cwyn hyn.

Casgliad

Yn 2016, mae'r Cyngor wedi canolbwyntio ar weithredu'r flwyddyn gyntaf o Strategaeth Gorfforaethol 2016-19 a datblygu'r cynigion a amlinellwyd yn *Shifting the balance*, a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2017. Mae'r Fframwaith Rheoli Risg wedi'i roi ar waith ac mae prosesau monitro ac arolygu clir ar waith. Mae gwelliannau sylweddol wedi'u gwneud i'r rhagolygon gwariant, yn enwedig mewn perthynas â chostau cyfreithiol y broses Addasrwydd i Ymarfer. Mae cydymffurfiaeth â safonau'r PSA ar gyfer rheoleiddio da wedi gwella hefyd, gydag adroddiad 2016 yn sicrhau cydymffurfiaeth â 21 o'r 24 safon.

Ian Brack

Prif Weithredwr, Cofrestrydd a Swyddog Cyfrifyddu
22 Mehefin 2017

13 Cyfrifon 2016

14. Adroddiad yr archwilydd annibynnol i'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol

Adroddiad blynyddol a chyfrifon 2016

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol y Cyngor Deintyddol Cyffredinol am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Rhagfyr 2016 sy'n cynnwys y Cyfrif Incwm a Gwariant, y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol, y Datganiad Llif Arian, y Datganiad o Newidiadau i'r Cronfeydd wrth Gefn a'r nodiadau cysylltiedig.

Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r cyfrifon yw'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol fel y'u mabwysiadwyd gan yr Undeb Ewropeaidd.

Adroddiad i Aelodau'r Cyngor, fel corff, yn unig yw hwn, yn unol â Deddf Deintyddion 1984 a'r cyfarwyddiadau a gyhoeddir yn unol â hynny gan y Cyfrin Gyngor. Mae ein gwaith archwilio wedi cael ei wneud fel y gallwn hysbysu Aelodau'r Cyngor am y materion hynny sy'n ofynnol i ni hysbysu amdanynt mewn adroddiad archwilio ac nid at unrhyw ddiben arall. Hyd y caniateir hynny gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb am yr adroddiad hwn, nac am y farn sydd gennym, i unrhyw un heblaw'r Cyngor ac aelodau'r Cyngor fel corff.

Cyfrifoldebau unigol y Cyngor, y Prif Weithredwr a'r archwilydd

Fel yr eglurir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Cyngor a'r Prif Weithredwr, mae'r Cyngor a'r Prif Weithredwr fel Swyddog Cyfrifyddu yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am sicrhau eu bod yn rhoi darlun cywir a theg. Ein cyfrifoldeb ni yw archwilio a mynegi barn ar y datganiadau ariannol yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i ni gydymffurfio â Safonau Moesegol i Archwilywyr y Bwrdd Arferion Archwilio.

Cwmpas yr archwiliad o ddatganiadau ariannol

Mae disgrifiad o gwmpas archwiliad o ddatganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditscopeukprivate.

Barn ar ddatganiadau ariannol

Yn ein barn ni, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o gyflwr ariannol y Cyngor fel ag yr oedd ar 31 Rhagfyr 2016 ac o'i warged ar ddiwedd y flwyddyn honno;
- wedi eu paratoi'n briodol yn unol â'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol fel y'u mabwysiadwyd gan yr Undeb Ewropeaidd;
- wedi eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion Deddf Deintyddion 1984 a'r cyfarwyddiadau a gyhoeddwyd o dan y Ddeddf gan y Cyfrin Gyngor.

Materion y mae'n rhaid i ni adrodd yn eu cylch trwy eithriad

- Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd ar y materion canlynol yr adroddwn i chi amdanynt os oeddem o'r farn:
- bod y wybodaeth a roddir yn yr Adroddiad Blynyddol yn anghyson mewn unrhyw ffordd berthnasol gyda'r datganiadau ariannol; neu

- nad oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi'u cadw; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cyd-fynd â'r cofnodion a'r adroddiadau cyfrifyddu; neu
- nad ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnom ar gyfer ein harchwiliad.

haysmacintyre

*Archwilydd Statudol
Llundain*

22 Mehefin 2017

Mae haysmacintyre yn gymwys i weithredu fel archwilwyr yn sgil adran 1212 o Ddeddf Cwmnïau 2006.

15. Tystysgrif ac Adroddiad y Rheolwr a'r Archwilydd Cyffredinol i ddau Dŷ'r Senedd

Rwy'n cadarnhau fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol y Cyngor Deintyddol Cyffredinol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Rhagfyr 2016 o dan Ddeddf Deintyddion 1984. Mae'r datganiadau ariannol yn cynnwys y Cyfrif Incwm a Gwariant, y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol, Datganiad o'r Llif Arian, Datganiad o Newidiadau i'r Cronfeydd Wrth Gefn a'r nodiadau cysylltiedig. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y polisiau cyfrifyddu a nodir ynddynt. Rwyf hefyd wedi archwilio'r wybodaeth yn yr Adroddiad ar Dâl a gafodd ei ddisgrifio yn yr adroddiad hwnnw fel gwybodaeth a archwiliwyd.

Cyfrifoldebau unigol y Cyngor, y Prif Weithredwr a'r archwilydd

Fel yr esboniwyd yn fwy trylwyr yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol a'i Brif Weithredwr, y Cyngor a'r Prif Weithredwr sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi darlun cywir a theg. Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio, cadarnhau ac adrodd ar y datganiadau ariannol yn unol â Ddeddf Deintyddion 1984. Bu i mi gynnal fy archwiliad yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny'n ei gwneud yn ofynnol i'm staff a minnau gydymffurfio a Safonau Moesegol y Bwrdd Arferion Archwilio ar gyfer Archwilwyr.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Mae archwiliad yn ymwneud â chael gafael ar dystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol sy'n ddigon i roi sicrwydd rhesymol nad yw'r datganiadau ariannol yn cynnwys datganiadau sy'n sylweddol anghywir, boed hynny trwy dwyll neu gamgymeriad. Mae hyn yn cynnwys asesiad o'r canlynol: a yw'r polisiau cyfrifyddu'n briodol i amgylchiadau'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol ac a ydynt wedi'u cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n briodol; pa mor rhesymol yw amcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol a wnaed gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol; a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau ariannol. Yn ogystal, darllenais yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn yr Adroddiad Blynyddol i nodi anghysondebau sylweddol a'r datganiadau ariannol a archwiliwyd ac i nodi unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos yn sylweddol anghywir yn seiliedig ar, neu'n sylweddol anghyson â'r wybodaeth a gasglwyd gennyf wrth i mi gwblhau'r archwiliad hwn. Os dof yn ymwybodol o unrhyw ddatganiadau anghywir neu anghysondebau sylweddol ymddangosiadol, rwy'n ystyried y goblygiadau ar gyfer fy nhystysgrif.

Rhaid i mi gael gafael ar ddigon o dystiolaeth i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm a nodwyd yn y datganiadau ariannol wedi cael eu defnyddio i'r dibenion y bwriadwyd hwy ar eu cyfer gan Senedd San Steffan a bod y trafodion ariannol a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Barn ar reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob modd sylweddol, mae'r gwariant a'r incwm a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol wedi'u cymhwyso yn unol â'r dibenion y bwriadodd Senedd San

Steffan hwy, ac mae'r trafodion ariannol a gofnodwyd yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio a'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Barn ar ddatganiadau ariannol

Yn fy marn i:

- **mae'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg o gyflwr ariannol y Cyngor Deintyddol Cyffredinol fel yr oedd ar 31 Rhagfyr 2016 ac o'r gwarged ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben yr adeg honno;**
- **mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi'n briodol yn unol â Deddf Deintyddion 1984 a chyfarwyddiadau perthnasol y Cyfrin Gyngor a gyhoeddwyd o dan y ddeddf.**

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i:

- mae'r rhannau o'r Adroddiad ar Dâl i'w harchwilio wedi'u paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau'r Cyfrin Gyngor a wnaed o dan Ddeddf Deintyddion 1984; ac
- mae'r wybodaeth a roddir yn y Neges gan y Cadeirydd, y Neges gan y Prif Weithredwr a'r Cofrestrydd, yr Adolygiad Busnes, yr Adroddiad ar Ystadegau a Pherfformiad, Strwythur y Cyngor a'r Pwyllgorau, yr Adroddiad Cyfrifoldeb Cymdeithasol a'r Adolygiad Ariannol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol.

Materion yr wyf yn adrodd yn eu cylch trwy eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd ar y materion canlynol yr adroddaf i chi amdanynt, os, yn fy marn i:

- nad oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi cael eu cadw neu nad oes mantolenni digonol ar gyfer fy archwiliad wedi'u derbyn o ganghennau na wnaeth fy staff ymweld â nhw; neu
- nad yw'r datganiadau ariannol a'r rhannau o'r Adroddiad ar Dâl i'w harchwilio yn cyfateb i'r cofnodion cyfrifyddu a'r mantolenni; neu
- nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth a'r esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad; neu
- nad yw'r Datganiad Llywodraethu yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â chanllawiau Trysorlys Ei Mawrhydi.

Adroddiad

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

Syr Amyas C E Morse – 26 Mehefin 2017

*Comptroller and Auditor General
National Audit Office
157-197 Buckingham Palace Road
Victoria
Llundain
SW1W 9SP*

16 Cyfrif incwm a gwariant

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Rhagfyr 2016

		2016 £000	2015 £000
Incwm	Nodyn		
Ffioedd	2	44,536	44,065
Arholiad Cofrestru Tramor Amrywiol 3 27 52	3	1,877	1,828
Cyfanswm incwm gweithredu		46,440	45,945
Gwariant			
Costau staff	5	18,911	18,537
Ffioedd cyfreithiol a phroffesiynol	6	12,691	13,699
Cyfarfodydd Cyngor a Phwyllgorau	7	9,203	9,953
Gweinyddiaeth	8	3,468	3,370
Llety	9	741	727
Cyfathrebu a chyhoeddiadau	10	244	399
Cyfanswm gwariant gweithredu		45,258	46,685
Gwarged/(diffyg) ar ôl gwariant gweithredu		1,182	(740)
Addasu costau treth a nawdd cymdeithasol		-	1,350
Incwm buddsoddiadau	4	165	367
Enillion a wireddwyd o werthu buddsoddiadau	14	597	258
Gwarged/(diffyg) ar gyfer y flwyddyn ar ôl incwm buddsoddiadau ac addasu		1,944	1,235
Treth	11	(85)	27
Gwarged/(diffyg) a gadwyd ar ôl treth		1,859	1,262
Incwm/(gwariant) cyffredinol arall			
Eitemau a fydd neu a allai gael eu hailddosbarthu i elw neu golled (Colledion)/enillion ar fuddsoddiadau nas gwireddwyd	14	(221)	(530)
Eitemau na fyddant yn cael eu hailddosbarthu i elw neu golled (Colledion)/enillion actiwaraid ar asedau cynllun pensiwn	19	(6,302)	3,582
Cyfanswm gwariant/(incwm) cyffredinol arall		(6,523)	3,052
Cyfanswm (gwariant)/incwm cyffredinol am y flwyddyn		(4,664)	4,314

Mae pob incwm a gwariant yn ymwneud â gweithgareddau parhaus

17 Datganiad o'r sefyllfa ariannol

Ar 31 Rhagfyr 2016

			31 Rhag 2016 £000	31 Rhag 2015 £000
Asedau anghyfredol:	Nodyn			
Eiddo, offer a chyfarpar	12	10,594		11,011
Asedau anghyfyrrddadwy	13	601		801
Asedau ariannol – asedau ar gael i'w gwerthu	14	756		3,477
Darpariaeth ar gyfer asedau pensiwn	19			5,859
Cyfanswm asedau anghyfredol		11,951		21,148
Asedau cyfredol:				
Masnach a symiau derbyniadwy eraill <1bl	15	2,517		2,940
Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod	16	38,899		33,766
Cyfanswm asedau cyfredol		41,416		36,706
Cyfanswm asedau		53,367		57,854
Rhwymedigaethau cyfredol				
Masnach a symiau taladwy eraill <1bl	17	4,233		5,180
Rhwymedigaethau eraill	17	58		54
Incwm gohiriedig	17	36,026		35,548
Treth gorfforaeth	17	123		55
Cyfanswm rhwymedigaethau cyfredol		40,440		40,837
Asedau anghyfredol plws/llai asedau/rhwymedigaethau		12,927		17,017
Rhwymedigaethau anghyfredol:				
Rhwymedigaethau Pensiwn	19	611		-
Treth ohiriedig	17	111		148
Cyfanswm rhwymedigaethau anghyfredol		722		148
Asedau llai rhwymedigaethau		12,205		16,869
Cronfeydd wrth gefn				
Cronfa wrth gefn gyffredinol		12,121		10,113
Cronfa bensiwn wrth gefn		(611)		5,859
Enillion heb eu gwireddu ar fuddsoddiadau wrth gefn		695		897
Cyfanswm cronfeydd wrth gefn		12,205		16,869

Cafodd y datganiadau ariannol eu cymeradwyo gan Aelodau'r Cyngor ac fe'u llofnodwyd ar eu rhan ar 22 Mehefin 2017:

William Moyes
Cadeirydd

Ian Brack
Prif Weithredwr a Chofrestrydd

18 Datganiad Ilif arian

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Rhagfyr 2016

		2016	2015
	Nodyn	£000	£000
Llif arian o weithgareddau gweithredu			
Gwarged o weithgareddau gweithredu	I&E	1,182	610
Dibrisiant ac amorteiddiad		1,141	1,007
(Elw)/colled ar waredu eiddo, offer a chyfarpar		(2)	160
Lleihad/(cynnydd) mewn masnach			
a symiau derbyniadwy eraill	15	423	(1,169)
Lleihad/(cynnydd) mewn symiau taladwy masnach			
a rhwymedigaethau eraill	17	(464)	952
Symudiadau ariannu'r gronfa bensiwn wrth gefn	18	168	213
Defnydd o ddarpariaethau		-	(135)
Mewnlif arian net o weithgareddau gweithredu		2,448	1,638
Llif arian o weithgareddau buddsoddi			
Prynu eiddo, offer a chyfarpar	12	(366)	(4,886)
Prynu asedau anghyffyrddadwy	13	(158)	(215)
Enillion o werthu asedau		2	27
Enillion o werthu asedau ariannol	14	3,301	10,728
Prynu asedau ariannol	14	(204)	(5,648)
Incwm buddsoddi	4	165	367
Mewnlif/(all-lif) arian net o weithgareddau buddsoddi		2,740	373
Treth		(55)	(108)
Cynnydd net mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod yn y cyfnod		5,133	1,903
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddechrau'r cyfnod	16	33,766	31,863
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddiwedd y cyfnod	16	38,899	33,766
Cynnydd net mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod		5,133	1,903

19 Datganiad o newidiadau mewn cronfeydd wrth gefn

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Rhagfyr 2016

Cronfa wrth gefn gyffredinol £000	Cronfa pensiwn wrth gefn £000	Enillion heb eu gwireddu ar y gronfa fuddsoddiadau wrth gefn £000	Cyfanswm cronfeydd wrth gefn £000
-----------------------------------	-------------------------------	---	-----------------------------------

	Nodyn			
Balans ar 31 Rhagfyr 2014	8,638	2,490	1,427	12,555
Newidiadau i gronfeydd wrth gefn yn 2015				
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn I&E	4,314	-	-	4,314
Enillion actiwaraidd ar y cynllun pensiwn 18	(3,582)	3,582	-	-
Trosglwyddo cronfeydd wrth gefn	213	(213)	-	-
Enillion heb eu gwireddu ar fuddsoddiadau 14	530	-	(530)	-
	1,475	3,369	(530)	4,314
Balans ar 31 Rhagfyr 2015	10,113	5,859	897	16,869
Newidiadau i gronfeydd wrth gefn yn 2016				
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn I&E	(4,664)	-	-	(4,664)
Colled actiwaraidd ar y cynllun pensiwn 18	6,302	(6,302)	-	-
Trosglwyddo cronfeydd wrth gefn	149	(168)	19	-
Enillion heb eu gwireddu ar fuddsoddiadau 14	221	-	(221)	-
	2,008	(6,470)	(202)	(4,664)
Balans ar 31 Rhagfyr 2016	12,121	(611)	695	12,205

20 Nodiadau i'r Cyfrifon

1. Polisiâu cyfrifyddu

Mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi ar sail 'busnes gweithredol' ac o dan y confensiwn cost hanesyddol, fel y'i diwygiwyd ar ôl cynnwys buddsoddiadau ar sail eu gwerth ar y farchnad, yn unol â'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol fel y'u mabwysiadwyd gan yr UE a chan ystyried egwyddorion a datgeliadau cyfrifyddu Llawlyfr Adroddiadau Ariannol y Llywodraeth. Mae'r prif bolisiâu cyfrifyddu a fabwysiadwyd wrth baratoi'r datganiadau ariannol wedi'u rhoi ar waith yn gyson, ac fe'u nodir isod.

Sefydlwyd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol gan ddeddf Seneddol ym 1956 ac fe'i lleolir yn y Deyrnas Unedig.

Lleolir prif swyddfa'r Cyngor yn 37 Wimpole Street, Llundain W1G 8DQ. Cyflwynir datganiadau ariannol yn arian cyfred gweithredol y Cyngor Deintyddol Cyffredinol, mewn punnoedd.

1.1 Fformat y cyfrifon

Mae'n ofynnol i'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol baratoi ei gyfrifon blynyddol ar ffurf a bennir gan y Cyfrin Gyngor. Rhaid i'r Cyfrin Gyngor gyflwyno'r cyfrifon ardystiedig gerbron dau Dŷ'r Senedd a Senedd yr Alban. Nodir diben statudol y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yng nghyflwyniad yr Adroddiad ar Gyfrifon.

1.2 Safonau, diwygiadau a dehongliadau i safonau a gyhoeddwyd ond nas gweithredwyd eto

Mae'r Cyngor wedi asesu'r safonau, y diwygiadau a'r dehongliadau canlynol sydd wedi'u cyhoeddi ond nad ydynt yn weithredol eto, ac mae wedi penderfynu peidio â'u mabwysiadu cyn y dyddiad pan fydd yn ofynnol eu mabwysiadu ar y sail na fyddai'r newidiadau'n cael unrhyw effaith, neu effaith ansylweddol, ar y cyfrifon hyn ac na fyddent yn darparu gwybodaeth ychwanegol i gynorthwyo'r darllenydd:

- **IFRS 9 Offerynnau Ariannol – dyddiad gweithredu:** cyfnodau cyfrifyddu yn dechrau ar neu ar ôl 1 Ionawr 2018, heb eu cymeradwyo eto gan yr UE. Mae IFRS 9 yn symleiddio'r gwaith o ddsbarthu a mesur asedau ariannol.
- **IFRS 16 Lesoedd - dyddiad gweithredu:** cyfnodau cyfrifyddu yn dechrau ar neu ar ôl 1 Ionawr 2019, heb eu cymeradwyo eto gan yr UE. Mae IFRS 16 yn pennu sut y bydd endid yn cydnabod, yn mesur, yn cyflwyno ac yn datgelu lesoedd. Mae'r safon yn darparu un model cyfrifyddu lesddeiliad, sy'n ei gwneud yn ofynnol i lesddeiliaid gydnabod asedau a rhwymedigaethau ar gyfer pob les oni bai bod tymor y les yn 12 mis neu'n llai neu fod gwerth yr ased gwaelodol yn isel.
- **IFRS 15 Refeniw o gontractau gyda chwsmeriaid – dyddiad gweithredu:** cyfnodau cyfrifyddu yn dechrau ar neu ar ôl 1 Ionawr 2018. Mae'r safon yn sefydlu'r egwyddorion y bydd endid yn gwneud cais i adrodd gwybodaeth ddefnyddiol am natur, swm, amseru ac ansicrwydd refeniw a llif arian sy'n deillio o gontract gyda chwsmer.
- **Diwygiadau i IAS 7 Datganiad Llif Arian – dyddiad gweithredu:** cyfnodau cyfrifyddu yn dechrau ar neu ar ôl 1 Ionawr 2017. Bwriad y diwygiadau yw egluro IAS 7 i wella

gwybodaeth sy'n cael ei darparu i ddefnyddwyr datganiadau ariannol am weithgareddau cyllid endid.

Mae'r Cyngor yn rhagweld na fydd mabwysiadu'r safonau a'r dehongliadau hyn yn cael effaith sylweddol ar y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol na'r canlyniadau ar gyfer 2015 a 2016.

1.3 Amcangyfrifon a phenderfyniadau cyfrifyddu critigol

Er mwyn gallu paratoi datganiadau ariannol yn unol â'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol, mae'n rhaid i'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol wneud rhai amcangyfrifon a phenderfyniadau sy'n cael effaith ar y polisïau a'r symiau sy'n cael eu hadrodd yn y cyfrifon blyneddol.

Mae'r amcangyfrifon a'r penderfyniadau'n seiliedig ar brofiadau hanesyddol a ffactorau eraill gan gynnwys disgwyliadau yn ymwneud â digwyddiadau yn y dyfodol y credir eu bod yn rhesymol adeg gwneud y cyfryw amcangyfrifon a phenderfyniadau. Mae'n bosibl y bydd yr hyn sy'n digwydd mewn gwirionedd yn wahanol i'r amcangyfrifon hyn.

Mae'r amcangyfrifon a'r rhagdybiaethau sydd â'r perygl mwyaf sylweddol o achosi newid sylweddol i'r symiau o asedau a rhwymedigaethau i'w cario yn cael eu trafod isod:

i) Buddion pensiwn

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn ymdrin â phensiynau yn unol ag IAS 19 Buddion Gweithwyr Cyflogedig. Wrth benderfynu ar gost y pensiwn a rhwymedigaeth buddion diffiniedig cynllun pensiwn buddion diffiniedig y Cyngor Deintyddol Cyffredinol, defnyddir nifer o ragdybiaethau gan gynnwys y gyfradd ddisgownt, y twf mewn cyflogau, chwyddiant prisiau, enillion disgwylidiedig o fuddsoddiadau'r cynllun a chyfraddau marwolaeth. Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu IAS 19 (2011) sy'n weithredol ar gyfer cyfnodau sy'n dechrau ar 1 Ionawr 2013. Mae'r rhagdybiaethau'n cael eu cytuno gyda'r actiwari cymwysedig a'u defnyddio i gyfrifo'r ddarpariaeth bensiwn. Mae rhagor o fanylion ar gael yn nodyn 19 i'r cyfrifon.

ii) Dibrisiant ac amorteiddiad

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn ymdrin â dibrisiant ac amorteiddiad yn unol ag IAS 16 Eiddo, Offer a Chyfarpar ac IAS 38 Asedau Anghyfyrdadwy. Y gost dibrisio ac amorteiddio sy'n cydnabod y gostyngiad yng ngwerth yr ased ac yn dyrannu cost yr ased dros y cyfnodau y caiff yr ased ei ddefnyddio. Gwneir penderfyniadau ar sail amcangyfrif o oes ddefnyddiol yr asedau, ac fe'u hadolygir yn rheolaidd i adlewyrchu'r amgylchedd newidiol.

Nodiadau i'r Cyfrifon - parhad

iii) Darpariaethau

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn ymdrin â darpariaethau yn unol ag IAS 37 Darpariaethau, Rhwymedigaethau Wrth Gefn ac Asedau Wrth Gefn. Mae'r darpariaethau'n seiliedig ar amcangyfrifon o werth a bennir gan briswyr cymwysedig priodol.

Mae rhagor o fanylion ar gael yn y polisi cyfrifyddu ar y darpariaethau isod (nodyn 1.13) ac yn nodyn 18 i'r cyfrifon.

1.4 Busnes Gweithredol

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol wedi adolygu incwm ffioedd rhagamcanol, a'r rhagolygon gweithrediadau a llif arian ar gyfer y 12 mis nesaf. Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn credu ei bod hi'n briodol paratoi'r Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol ar sail busnes gweithredol.

1.5 Eiddo, Offer, Cyfarpar ac Asedau Anghyfyrrdadwy

Mae Asedau Diriaethol Sefydlog Anghyfredol yn cael eu nodi fel Eiddo, Offer a Chyfarpar o dan IAS 16. Lle bo hynny'n briodol, mae asedau meddalwedd a datblygu Technoleg Gwybodaeth wedi'u dosbarthu fel Asedau Anghyfyrrdadwy o dan IAS 38.

Cedwir asedau sy'n cael eu hadeiladu ar sail cost ar y dyddiad cyfrifyddu nes eu bod yn gallu bod yn weithredol, pan gânt eu trosglwyddo i'r dosbarth asedau anghyfredol y maent yn perthyn iddo.

Nodir eiddo, offer, cyfarpar ac asedau anghyfyrrdadwy ar sail cost, ar ôl ystyried gwerth dibrisiant ac unrhyw ddarpariaeth ar gyfer lleihad.

Dim ond pan fo cost yr ased neu'r grŵp o asedau a gafaalwyd yn fwy na £1,000 y caiff gwariant ei gyfalafu.

1.6 Dibrisiant ac Amorteiddiad

Diben dibrisio ac amorteiddio yw dileu cost yr asedau anghyfredol yn gyfartal dros eu hoes ddefnyddiol amcangyfrifedig. Mae cost dibrisio ac amorteiddio wedi'i chynnwys yn llinell gwariant gweinyddiaeth y cyfrif incwm a gwariant o dan incwm a gwariant cynhwysfawr. Mae'r oesau defnyddiol fel a ganlyn:

- (a) Dibrisir gwaith ailwampio cyfalaf a holl waith gwella'r lesddaliad yn 37/38 Wimpole Street, Llundain W1G 8DQ ac 13/15 Wimpole Mews dros weddill y brydles neu, os yw'n llai na hynny, dros eu hoes ddefnyddiol amcangyfrifedig – rhwng 20 mlynedd a 10 mlynedd.
- (b) Dangosir oes ddefnyddiol asedau eraill isod.

- **Dodrefn a ffitiadau - hyd at 10 mlynedd**
- **Offer a chyfarpar – hyd at ac yn cynnwys 25 mlynedd**
- **Cyfarpar TG – hyd at 4 blynedd**
- **Meddalwedd TG, trwyddedau a sicrwydd meddalwedd – hyd at 5 mlynedd**

Adolygir cyfraddau dibrisio yn rheolaidd i gymharu oes wirioneddol asedau â chyfraddau'r polisi cyfrifyddu.

1.7 Lleihad

Ar ddyddiad pob datganiad o sefyllfa ariannol, mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn adolygu symiau cario ei asedau i bennu a oes unrhyw arwydd bod yr asedau wedi lleihau mewn gwerth. Os ceir arwydd o'r fath, amcangyfrifir swm adferadwy'r ased er mwyn pennu graddfa'r colledion lleihad. Caiff colledion lleihad eu cyfrif yn y datganiad incwm a gwariant ar unwaith.

Pan fo cynnydd dilynol yn swm adferadwy ased, yn sgil newid yn yr amcangyfrifon a ddefnyddiwyd i bennu'r swm adferadwy, mae'n cael ei ystyried fel gwrthdroad o'r colledion lleihad blaenorol ac yn cael ei gydnabod i'r un graddau â swm cario'r asedau a fyddai wedi'i bennu (gan ystyried amorteiddiad a dibrisiant) pe na bai colledion lleihad wedi'u cydnabod. Cydnabyddir y gwrthdroad yn y datganiad incwm a gwariant ar unwaith.

1.8 Gwariant

Cyfrifir gwariant ar sail croniadau ar ôl i'r nwyddau neu'r gwasanaeth gael eu derbyn neu eu cyflawni. Caiff TAW anadferadwy ei chynnwys gyda'r eitem o wariant y mae'n berthnasol iddi.

1.9 Incwm

Cyfrifir pob incwm pan fo sicrwydd digonol ynghylch hawl, swm a derbyn.

Mae'r holl ffioedd ar gyfer y cyfnod cofrestru gan ddeintyddion yn cael eu gohirio tan ddechrau'r cyfnod cofrestru y mae'r ffioedd yn ymwneud ag ef. 1 Ionawr i 31 Rhagfyr yw'r cyfnod cofrestru ar gyfer deintyddion.

Cydnabyddir yr holl ffioedd ar gyfer y cyfnod cofrestru gan Weithwyr Gofal Deintyddol Proffesiynol yn llawn yn y flwyddyn ariannol pan dderbynnir yr incwm. 1 Awst i 31 Gorffennaf yw'r cyfnod cofrestru ar gyfer Gweithwyr Gofal Deintyddol Proffesiynol.

Cydnabyddir ffioedd a dderbynnir mewn perthynas ag Arholiadau Cofrestru Tramor pan fo'r arholiadau'n cael eu sefyll.

Cydnabyddir ffioedd amrywiol, gwerthiannau eraill ac incwm arall pan ddarperir y nwyddau neu'r gwasanaethau cysylltiedig.

Cydnabyddir incwm o fuddsoddiadau pan fo difidendau neu log yn ddyledus ac fe'i cofnodir fel swm sy'n cynnwys y dreth adferadwy.

1.10 Prydlesi ariannol

Adolygir telerau holl brydlesi'r Cyngor a lle mae manteision a pheryglon perchnogaeth yn nwylo'r Cyngor, ystyrir prydlesi yn brydlesi ariannol. Mae gwerthoedd cyfalaf prydlesi ariannol, ynghyd â gwerth cyfredol ad-daliadau cyfalaf yn y dyfodol yn cael eu nodi fel asedau a rhwymedigaethau yn y Datganiad o Sefyllfa Ariannol. Caiff prydlesi ar wahân i brydlesi ariannol eu nodi fel prydlesi gweithredol. Caiff prydlesi gweithredol eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant ar sail linol dros dymor y brydles, gan ystyried unrhyw gymhellion prydles yn unol â thelerau IAS 17.

Mae'r Cyngor yn adolygu pob contract gwasanaeth hefyd i bennu a yw'r contractau'n cynnwys prydles ariannol o dan delerau IAS 17 fel y'u dehonglir gan IFRIC 4.

1.11 Treth

Caiff y Cyngor ei drethu fel sefydliad cydfuddiannol ac felly caiff ei drethu ar ffynonellau allanol o incwm yn unig.

Yn hanesyddol, incwm o fuddsoddiadau oedd hyn.

Cydnabyddir treth ohiriedig ar bob gwahaniaeth trethadwy dros dro. Fodd bynnag, ni ddarperir treth ohiriedig pan gydnabyddir ased neu rwymedigaeth yn y lle cyntaf oni bai bod y trafodyn cysylltiedig yn effeithio ar dreth neu elw cyfrifo. Hefyd, cydnabyddir ased treth ohiriedig ar gyfer pob gwahaniaeth dros dro i'w ddiwynnu i'r graddau ei bod yn debygol y bydd yr elw trethadwy ar gael ac y gellir defnyddio'r gwahaniaeth dros dro i'w ddiwynnu yn ei erbyn. Mesurir asedau a rhwymedigaethau treth ohiriedig ar y cyfraddau treth y disgwylir iddynt fod yn gymwys yng nghyfnod gwireddu'r ased neu pan gaiff y rhwymedigaeth ei setlo. Mae'r mesuriad yn seiliedig hefyd ar y canlyniadau treth o adennill neu setlo swm cario asedau a rhwymedigaethau. Cydnabyddir newidiadau mewn asedau neu rwymedigaethau treth ohiriedig fel elfen o gostau treth yn y cyfrif incwm a gwariant.

1.12 Cynlluniau Pensiwn

Mae'r Cyngor yn gweithredu tri chynllun pensiwn yn yr un ymddiriedolaeth – Cynllun Pensiwn ac Yswiriant Bywyd 1970 y Cyngor Deintyddol Cyffredinol. Mae asedau'r cynlluniau yn cael eu cadw ar wahân i asedau'r Cyngor ac maent yn cael eu buddsoddi yn unol â'r disgrifiad yn nodyn 18.

Adran Cyfraniadau Diffiniedig 2014: Sefydlwyd yr adran hon i'w gweithredu o 1 Chwefror 2014 ymlaen, gan ystyried diwygiadau i bensiynau yn sgil y system gofrestru awtomatig. Erbyn hyn, y cynllun hwn yw'r prif gynllun pensiwn ar gyfer gweithwyr cyflogedig. Pennwyd cyfraniadau fel canran o gyflogau pensiynadwy, gyda chyfraniad y cyflogwr wedi'i bennu fel uchafswm o 4% o gyflog pensiynadwy yr aelod ac yn codi i uchafswm o 10% o gyflog pensiynadwy o 1 Ebrill 2015 ymlaen. Caiff y cyfraniadau eu cynnwys o dan y cyfrif incwm a gwariant wrth iddynt ddod yn ddyledus.

Adran Buddion Diffiniedig: Cafodd yr adran hon ei chau i weithwyr newydd a gafodd gynnig swydd ar ôl 31 Rhagfyr 2014, a bydd ar gau i'r rhai newydd sy'n ymuno ar ôl 1 Gorffennaf

2016. Caiff costau gwasanaeth cyfredol y cynllun pensiwn buddion diffiniedig a net costau llog y cynllun a'r elw disgwylidig ar asedau'r cynllun ar gyfer y flwyddyn eu cynnwys o dan 'gostau pensiwn' y cyfrif incwm a gwariant. Cydnabyddir enillion a cholledion actiwaraidd yn syth o fewn 'incwm cynhwysfawr arall'.

Mesurir asedau'r cynllun buddion diffiniedig yn ôl gwerth teg ar ddyddiad y datganiad o sefyllfa ariannol. Mesurir rhwymedigaethau'r cynllun ar sail actiwaraidd ar ddyddiad y datganiad o sefyllfa ariannol gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau a'u disgowntio ar gyfradd sy'n gyfwerth â chyfradd adennill gyfredol bond corfforaethol o safon uchel sydd â chyfnod tebyg i rwymedigaethau'r cynllun. Nodir ased neu rwymedigaeth y buddion diffiniedig terfynol ar wahân yn y datganiad o sefyllfa ariannol.

Adran cyfraniadau diffiniedig 'atodol': Cafodd yr adran hon ei chau i'r rhai newydd a oedd yn ymuno ar ôl 1 Ebrill 2014. Mae cyfraniadau'n wirfoddol a bydd y Cyngor yn gwneud cyfraniadau cyfatebol o hyd at 5% o'r cyflog pensiynadwy. Caiff y cyfraniadau eu cynnwys o dan y cyfrif incwm a gwariant wrth iddynt ddod yn ddyledus.

1.13 Asedau Ariannol

Mae'r Cyngor yn dosbarthu ei holl asedau ariannol naill ai fel 'asedau ariannol am werth teg drwy elw neu golled' neu fel 'asedau ariannol sydd ar gael i'w gwerthu', gan ddibynnu ar ddiben yr ased adeg ei gaffael. Ar hyn o bryd, dim ond yr asedau canlynol am werth teg sydd gan y Cyngor, gyda symudiad drwy incwm cynhwysfawr arall:

Buddsoddiadau ar gael i'w gwerthu: mae'r rhain yn cynnwys buddsoddiadau o warantau rhestredig, gwarantau llog sefydlog, ecwitiau ac ymddiriedolaeth unedol sy'n gronfa a reolir ac yn cynnwys portffolio cymysg o warantau rhestredig ac adneuron arian parod. Caiff y rhain eu trin fel buddsoddiadau anghyfredol sydd ar gael i'w gwerthu a'u cynnwys ar sail gwerth y farchnad ar ddiwedd y flwyddyn. Mae gwerth teg y buddsoddiadau'n seiliedig ar y pris cynnig terfynol a ddyfynnwyd ar y dyddiadau cyfrifyddu.

Mae enillion a cholledion heb eu gwireddu sy'n deillio o newidiadau yng ngwerth y farchnad yn cael eu cynnwys o fewn incwm cynhwysfawr arall, ac yn cael eu rhoi yn y gronfa ailbriso buddsoddiadau. Wrth eu gwaredu, mae'r cynnydd neu'r golled gronnu a gydnabuwyd yn flaenorol yn y cronfeydd wrth gefn yn cael ei ailddosbarthu i'r cyfrif incwm a gwariant.

Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod: mae'r rhain yn cynnwys arian mewn llaw, adneuron a gaiff eu dal ar gais gyda banciau.

Rhwymedigaethau ariannol: Mae'r Cyngor yn dosbarthu ei holl rhwymedigaethau ariannol yn rhwymedigaethau ariannol ar sail gwerth teg drwy elw neu golled. Isod, nodir y mathau o rhwymedigaethau o fewn y categori, gan ddibynnu ar y diben y cafwyd y rhwymedigaeth ar ei gyfer.

Masnach a symiau taladwy eraill: mae'r rhain yn cael eu cydnabod i ddechrau ar sail gwerth teg ac yna'u cario am werth a anfonebwyd neu'r gost amorteiddio. Mae'r rhain yn deillio'n bennaf o dderbyn nwyddau a gwasanaethau. Datgelir gwerth y rhwymedigaethau hyn yn nodyn 17.

Darpariaethau: cydnabyddir darpariaeth yn y Datganiad o Sefyllfa Ariannol pan fo gan y Cyngor rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol gyfredol yn sgil digwyddiad yn y gorffennol, a'i bod yn debygol y bydd angen all-lif o fanteision economaidd i setlo'r rhwymedigaeth ac y gellir sicrhau amcangyfrif dibynadwy o'r all-lif o fanteision economaidd.

1.14 Cronfeydd wrth gefn

Mae cronfeydd wrth gefn yn cynnwys y canlynol:

Cronfeydd cyffredinol wrth gefn

Yn cynrychioli'r canlyniadau argadwedig ar ôl trosglwyddo enillion a cholledion actiwaraid ar asedau a/neu rhwymedigaethau cynllun pensiwn ac enillion/colledion heb eu gwireddu ar fuddsoddiadau.

Cronfa bensiwn wrth gefn

Yn cynrychioli enillion a cholledion actiwaraidd ar asedau'r cynllun pensiwn sy'n deillio o ailbriso darpariaeth y Cyngor Deintyddol Cyffredinol ar gyfer ased/rhwymedigaeth cynllun pensiwn buddion diffiniedig.

Enillion heb eu gwireddu ar y gronfa fuddsoddiadau wrth gefn

Yn cynrychioli enillion a cholledion heb eu gwireddu sy'n deillio o ailbriso buddsoddiadau dros eu cost hanesyddol.

1.15 Offerynnau Ariannol

Amlinellir manylion y categorïau amrywiol o asedau ariannol yn nodyn 14 i nodyn 16. Amlinellir y categorïau amrywiol o rwymedigaethau ariannol yn nodiadau 17 ac 18.

Risg Credyd

Bod yn agored i risg credyd yw'r risg y bydd un parti i offeryn ariannol yn methu cyflawni rhwymedigaeth ac yn achosi colled ariannol i'r parti arall. Ni ystyrir bod hyn yn arwyddocaol. Nid yw'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn defnyddio offerynnau ariannol sy'n cynyddu ei broffil risg credyd ei hun ac nid yw'n agored i ddyled allanol. Mae'n defnyddio mesurau lliniaru risg amrywiol, gan gynnwys asesiadau statws credyd i asesu risg credyd gwrthbartion, gan gynnwys cyflenwyr a sefydliadau ariannol.

Perygl hylifedd

Nid oes gan y Cyngor unrhyw fenthyciadau ar hyn o bryd ac mae'n dibynnu'n bennaf ar ffioedd ar gyfer ei ofynion arian parod. Mae'r balansau arian yn gylchol ac yn cyrraedd uchafbwynt ym mis Rhagfyr/Ionawr a Gorffennaf/Awst.

Mae lefelau cyllid arian parod yn lleihau rhwng y cyfnodau hyn gan fod derbyniadau'r Cyngor ar eu huchaf ym mis Rhagfyr, pan fo deintyddion yn talu eu ffi gadw flynyddol ac ym mis Gorffennaf, pan fo gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol yn talu eu ffioedd cadw blynyddol. Mae gwariant y Cyngor wedi'i rannu'n gyfartal gydol y flwyddyn. Felly, nid yw'r Cyngor yn credu ei fod yn agored iawn i berygl hylifedd.

Risg arian cyfred

Mae'r holl asedau a rhwymedigaethau sylweddol yn cael eu trafod mewn sterling, felly nid ydynt yn agored i risg arian cyfred drwy ddaliadau uniongyrchol mewn ecwitiau tramor. Fodd bynnag, caiff rhai o'r cronfeydd cyfunol a ddelir eu buddsoddi dramor, a gall rhai cwmnïau ddatgan dididendau mewn arian cyfred heblaw sterling ond yn talu mewn sterling, ac felly hwyrach y gallai amrywiadau mewn arian cyfred effeithio arnynt.

Mae gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol bolisi cronfeydd wrth gefn. Yn sgil cylchoedd adnewyddu cofrestriadau a dulliau talu ffioedd cofrestru, mae gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol swm sylweddol o arian mewn cyfrifon cadw tymor byr i dalu'r gwariant a ddisgwyllir dros y cyfnod talu.

Nodiadau i'r Cyfrifon – parhad

Risg cyfraddau llog

Mae gweithwyr proffesiynol deintyddol yn talu ffioedd ymlaen llaw. Mae cronfeydd gwarged yn cael eu cadw fel a ganlyn:

- **Adnau tymor sefydlog** – mae mwyafrif y cronfeydd gwarged yn cael eu cadw yn y farchnad arian tymor byr. Mae'r Cyngor yn chwilio am gyfraddau cystadleuol ar fuddsoddiadau marchnad arian.
- **Buddsoddiadau** - buddsoddir gweddill y cronfeydd mewn portffolio o ecwitiau ac ymddiriedolaethau unedol lle mae yna risg bob amser o leihad mewn gwerth.

Mae'r Cyngor yn parhau i fonitro'r marchnadoedd ariannol gan ddefnyddio strategaeth fuddsoddi sy'n osgoi risg a cholled ormodol i gyfrifoldebau rheoleiddio'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol.

Cymeradwyodd y Cyngor ddatganiad diwygiedig o egwyddorion buddsoddi ym mis Rhagfyr 2011, a'i gadarnhau ym mis Rhagfyr 2016, lle bydd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn ceisio cael portffolio o fuddsoddiadau risg a fydd yn sicrhau enillion o fuddsoddiadau sy'n cyd-fynd yn fras â chwyddiant.

Ni ystyrir bod y risg cyfraddau llog yn sylweddol o ran bod y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn dibynnu ar incwm llog i raddau helaeth i ariannu ei weithrediadau.

2. Incwm

		2016	2015
	Nifer	£000	£000
Ffioedd			
Cyfanswm cofrestru newydd	1897	898	900
Cofrestru dros dro	33	29	32
Cadw	39432	35,094	34853
Adfer ar ôl dileu	192	162	1
Cyfanswm	41554	36,183	35,786
Gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol			
Cyfanswm cofrestru newydd	4572	307	303
Cadw	65138	7,556	7,601
Adfer ar ôl dileu	1064	124	6
Cyfanswm	70774	7,987	7,910
Arbenigwyr			
Cofrestru arbenigwyr	181	63	68
Ffi gadw flynyddol arbenigwyr	4209	303	301

Ffi adfer arbenigwyr		26	-
Cyfanswm	4416	366	369
Cyfanswm ffioedd		44,536	44,065

Mae'r ffigurau uchod yn dangos faint o weithwyr cofrestredig sy'n talu ffioedd yn ystod y flwyddyn ac nid nifer y gweithwyr cofrestredig sydd ar y gofrestr ar 31 Rhagfyr 2016.

Nodiadau i'r Cyfrifon – parhad

3. Incwm amrywiol

Ffioedd arholiadau	1,877	1,828
Incwm gweithredu arall	27	52
	1,904	1,880

4. Incwm buddsoddi

Llog adneuron banc	94	55
Difidendau – gwarantau rhestredig	71	312
	165	367

5. Niferoedd staff a chostau cysylltiedig

Staff a gyflogir yn barhaol	2016		2015
	Eraill	Cyfanswm	Cyfanswm
	£000	£000	£000

(a) Costau staff yn cynnwys:

Cyflogau	13,318	-	13,318	12,329
Costau nawdd cymdeithasol	1,357	-	1,357	1,286
Costau pensiwn	1,680	-	1,680	1,765
Taliadau terfynu	221	-	221	434
Costau staff eraill	1,056	-	1,056	1,332
Is-gyfanswm	17,632	-	17,632	17,146
Staff dros dro	-	1,279	1,279	1,391
Cyfanswm	17,632	1,279	18,911	18,537

(b) Gweithwyr - Niferoedd

Staff a gyflogir yn barhaol	2016		2015
	Eraill	Cyfanswm	Cyfanswm

Addasrwydd i ymarfer a gwrandawiaidau	161	14	175	158
Cofrestru	72	2	74	65
Rheoli rhanddeiliaid a pholisi	13	-	13	14
Llywodraethu	8	-	8	14
Adnoddau Dynol	10	1	11	11

Sicrhau Ansawdd	11	-	11	11
Gwasanaethau Cwynion Deintyddol	9	-	9	9
Gwasanaethau Corfforaethol	37	1	38	38
Cyfanswm	321	18	339	320

Nodiadau i'r Cyfrifon - parhad

(c) Gweithwyr - Tâl

	2016	2015
	Cyfanswm nifer	Cyfanswm nifer
£60,000 ond o dan £70,000	10	15
£70,000 ond o dan £80,000	6	2
£80,000 ond o dan £90,000	2	1
£90,000 ond o dan £100,000	1	-
£100,000 ond o dan £110,000	3	2
£110,000 ond o dan £120,000	2	2
£150,000 ond o dan £160,000	1	-
£170,000 ond o dan £180,000	-	1

Roedd 13 aelod o'r staff uchod yn rhan o gynllun pensiwn 'buddion diffiniedig' (2015: 18 aelod staff) a 10 aelod yn perthyn i'r cynllun pensiwn 'cyfraniadau diffiniedig' (2015: 11 aelod staff). Y pensiwn a gasglwyd gan y gweithiwr â'r cyflog uchaf o dan y cynllun buddion diffiniedig oedd £7,894 (2015: y pensiwn a gasglwyd gan y gweithiwr â'r cyflog uchaf o dan y cynllun buddion diffiniedig oedd £28,956, a £7,600 o dan y cynllun cyfraniadau diffiniedig).

Prif Weithredwr a Chofrestrydd - Tâl

Enillion	Pensiwn Enillion	Pensiwn Cronnus	Cronnus
2016	2015	2016	2015
£000	£000	£000	£000
140	172	8	37

6. Costau gweinyddol eraill

	2016	2015
	£000	£000
Gwasanaethau cyfreithiol a phroffesiynol		
Tâl a threuliau'r Archwilydd:		
Archwiliad Allanol – yn cynnwys TAW	21	21
Archwiliad allanol – Y Swyddfa Archwilio Genedlaethol	4	4
Archwiliad mewnol	85	20
Ffioedd yr Awdurdod Safonau Proffesiynol	277	120
Gwrandawiadau ymddygiad	4,305	4754
Ffioedd cwnsler	1,461	1,368
Ffioedd arbenigwyr	1,645	1,271
Costau arholiadau	1,672	1,650
Ffioedd a chostau eraill	2,949	3,956
Treuliau eraill	272	535
Cyfanswm	12,691	13,699

Yn ystod y flwyddyn, derbyniodd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol y gwasanaethau canlynol nad oeddent yn rhan o'r archwiliad gan yr archwilydd allanol haysmacintyre:

	2016	2015
	£000	£000
Cyngor ar dreth gorfforaeth	2	5
	2	5

Nodiadau i'r Cyfrifon – parhad

	2016	2015
	£000	£000
7. Cyfarfodydd Cyngor a Phwyllgorau		
(a) Ffioedd a threuliau'r Cyngor		
Ffioedd a dalwyd i Aelodau'r Cyngor	233	224
Treuliau a dalwyd i Aelodau'r Cyngor	139	150
Treuliau cyfarfodydd y Cyngor	131	100
	503	474
(b) Ffioedd a threuliau pwyllgorau a phaneli		
Ffioedd a dalwyd i aelodau pwyllgorau a phaneli	2,749	3,043
Treuliau a dalwyd i aelodau pwyllgorau a phaneli	975	1,127
Ffioedd a threuliau proffesiynol ar gyfer pwyllgorau a phaneli	1,641	1,707
Cost llogi lleoliadau a threuliau eraill cyfarfodydd	3,335	3,602
	8,700	9,479
Cyfanswm cyfarfodydd Cyngor a Phwyllgorau	9,203	9,953

8. Costau gweinyddol

Dibrisiant	783	598
Amorteiddiad	358	409
Colledion yn sgil gwaredu eiddo, offer a chyfarpar	(2)	160
Darpariaethau:		-
Symudiad mewn darpariaeth dadfeiliad	-	(51)
Rhentu dan brydlesi gweithredol:		-
Llogi peiriannau swyddfa	28	36
Prydlesi adeiladau	963	880
Taliadau llog	-	-
Cymorth a chynnal a chadw technoleg gwybodaeth	779	748
Costau personél	24	32
Costau gweithredu eraill	535	558
	3,468	3,370

9. Llety

Costau llety eraill	741	727
	741	727

10. Cyfathrebu a Chyhoeddiadau

Cyfanswm Cyfathrebu a Chyhoeddiadau	244	399
	244	399

11. Treth

(a) Dadansoddiad o'r dreth a godir

	2016 £000	2015 £000
Treth gyfredol		
Treth gorfforaeth y DU ar elw'r flwyddyn	122	66
Addasiad treth y flwyddyn flaenorol	-	(24)
Trethi tramor	-	-
Cyfanswm trethi cyfredol a godir	122	42

Treth ohiriedig

Tarddiad a gwrthdroi gwahaniaethau o ran amseru (29)		(47)
Effaith y newid i'r gyfradd dreth ar y balans agoriadol (8)		(22)
Cyfanswm treth ohiriedig	(37)	(69)

Treth ar elw ar weithgareddau cyffredin	85	(27)
---	----	------

(b) Ffactorau sy'n effeithio ar y trethi a godir am y cyfnod

Caiff y Cyngor ei drethu fel sefydliad cydfuddiannol ac felly caiff ei drethu ar ffynonellau allanol o incwm yn unig. Yn hanesyddol, incwm o fuddsoddiadau oedd hyn.

	2016	2015
Ffactorau sy'n effeithio ar y trethi a godir am y cyfnod		
Elw am y flwyddyn	1,946	1,225
Cost ddisgwyliedig ar sail 20.25% (2015: 20%)	389	248
Effeithiau:		-

Gwahaniaeth rhwng cyfradd treth wirioneddol a chyfradd y brif dreth gorfforaethol	-	(57)
Incwm di-dreth	(369)	(201)
Symudiad ym malans y dreth ohiriedig oherwydd newid i gyfraddau treth	(3)	(16)
Treth ar gydraddoli a chynnydd yng ngwerth buddsoddiadau llog penodol	68	23
Addasiad treth y flwyddyn flaenorol	-	(24)
Treth a godir y flwyddyn hon	85	(27)

12. Eiddo, offer a chyfarpar

Eiddo ar Brydles	Offer a Chyfarpar	Dodrefn a Gosodiadau	Technoleg Gwybodaeth	Asedau sy'n cael eu hadeiladu	Cyfanswm
£000	£000	£000	£000	£000	£000

Cost

Ar 1 Ionawr 2016	12,761	1,003	572	657	-	
14,993						
Ychwanegiadau	26	68	22	250	-	366
Trosglwyddiadau	-	-	-	-	-	-
Lleihad	-	-	-	-	-	-
Gwarediadau (10)	-	-	-	(10)	-	
Ar 31 Rhagfyr 2016	12,787	1,071	594	897	-	15,349

Dibrisiant

Ar 1 Ionawr 2016	3,422	154	74	332	-	3,982
Codwyd yn ystod y flwyddyn	390	118	119	156	-	783
Gwarediadau	-	-	-	(10)	-	(10)
Ar 31 Rhagfyr 2016	3,812	272	193	478	-	4,755

Gwerth llyfr net:

Ar 31 Rhagfyr 2016	8,975	799	401	419	-	10,594
Ar 31 Rhagfyr 2015	9,339	849	498	325	-	11,011

13. Asedau anghyfyrrdadwy

Meddalwedd	Trwyddedau	Asedau sy'n cael eu hadeiladu	Cyfanswm
£000	£000	£000	£000

Cost

Ar 1 Ionawr 2016	1,740	349	147	2,236
Ychwanegiadau	-	12	146	158
Trosglwyddiadau	97	-	(97)	-
Ar 31 Rhagfyr 2016	1,837	361	196	2,394

Amorteiddiad

Ar 1 Ionawr 2016	1,198	237	-	1,435
Codwyd yn ystod y flwyddyn	309	49	-	358
Ar 31 Rhagfyr 2016	1,507	286	-	1,793

Gwerth llyfr net:

Ar 31 Rhagfyr 2016	330	75	196	601
Ar 31 Rhagfyr 2015	542	112	147	801

14. Asedau ariannol – asedau ar gael i'w gwerthu

	2016			2015
	Ecwitïau £000	Gwarantau Llog Penodol £000	Cyfanswm £000	£000
Balans ar 31 Rhagfyr 2015	3,477	-	3,477	8,829
Ychwanegiadau	204	-	204	5,648
Gwarediadau	(3,301)	-	(3,301)	(10,728)
	380	-	380	3,749
Enillion wedi'u gwireddu ar fuddsoddiadau	597	-	597	258
Enillion heb eu gwireddu ar fuddsoddiadau	(221)	-	(221)	(530)
Balans ar 31 Rhagfyr 2016	756	-	756	3,477

Incwm a gynhyrchwyd o'r asedau ariannol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Rhagfyr 2016: Ecwitïau £71,250 (2015: £85,468) a Gwarantau Llog Sefydlog £0 (2015: £215,536). Mae'r asedau ariannol uchod wedi'u dyfynnu mewn marchnad weithredol ac wedi'u cynnwys ar sail eu gwerth ar y farchnad. Mae'r holl asedau ariannol uchod yn cael eu trin fel rhai lefel un at ddibenion datgelu o dan IFRS7, gan fod yr holl symiau wedi'u pennu trwy gyfeirio at y prisiau a ddyfynnwyd mewn marchnad weithredol.

15. Derbyniadau masnach ac asedau cyfredol eraill

	31 Rhag 2016	31 Rhag 2015
	£000	£000
Cyfansymiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn		
Derbyniadau masnach	-	-
Derbyniadau eraill	182	397
Rhagdaliadau ac incwm cronnus	2,335	2,543
Cyfanswm	2,517	2,940

Dyledion cyfredol yw'r rhain, ac nid oes unrhyw symiau dyledus o'r gorffennol ond nid oes lleihad mewn gwerth. Nid oes darpariaeth ar gyfer drwgddyledion. Nid oes asedau ariannol sydd wedi lleihau mewn gwerth.

16. Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod

	2016	2015
	£000	£000
Balans ar 1 Ionawr	33,766	31,863
Newid net mewn balansau arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod	5,133	1,903
Balans ar 31 Rhagfyr	38,899	33,766

	2016	2015
	£000	£000
Roedd y balansau canlynol wedi'u cadw mewn:		
Banciau masnachol ac arian mewn llaw	18,681	33,715
Adneuon banc tymor byr	20,218	51
Cyfanswm	38,899	33,766

17. Taliadau masnach a rhwymedigaethau cyfredol eraill

	31 Rhag 2016	31 Rhag 2015
	£000	£000
Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn:		
Treth gorfforaeth	123	55
Trethi eraill a nawdd cymdeithasol	484	444
Taliadau masnach	1,450	2,126
Taliadau eraill	104	13
Croniadau	2,195	2,597
Incwm gohiriedig	36,026	35,548
Cymhelliant gweithredol gohiriedig	58	54
Cyfanswm	40,440	40,837

Symiau sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn:

Treth ohiriedig	111	148
	111	148
Cyfanswm	40,551	40,985

18. Offerynnau Ariannol a rheoli risgiau ariannol

Asedau Ariannol	31 Rhag 2016	31 Rhag 2015
	£000	£000
Costau wedi'u hamorteiddio		
Balansau arian parod a'r banc	38,899	33,766
Masnach a symiau derbyniadwy eraill	2,478	2,940
Cyfanswm	41,377	36,706
 Gwerth teg drwy elw a cholled		
Ecwitïau	756	3,477
Cyfanswm	756	3,477

Nodiadau i'r Cyfrifon - parhad

Mae'r rhain yn cynnwys buddsoddiadau o warantau rhestredig, gwarantau llog sefydlog, ecwitiau ac ymddiriedolaeth unedol sy'n gronfa a reolir ac yn cynnwys portffolio cymysg o warantau rhestredig ac adneuon arian parod. Caiff y rhain eu trin fel buddsoddiadau anghyfredol sydd ar gael i'w gwerthu a'u cynnwys ar sail gwerth y farchnad ar ddiwedd y flwyddyn. Mae gwerth teg y buddsoddiadau'n seiliedig ar y pris cynnig terfynol a ddyfynnwyd ar y dyddiadau cyfrifyddu. Caiff y buddsoddiadau eu categorio fel lefel un at ddibenion datgelu o dan IFRS 7.

Rhwymedigaethau Ariannol	31 Rhag 2016	31 Rhag 2015
	£000	£000
Masnach a symiau taladwy eraill	4,291	5,289
Cyfanswm	4,291	5,289

Mae'r rhain yn cael eu cydnabod i ddechrau ar sail gwerth teg ac yna'u cario am werth a anfonebwyd neu'r gost amorteiddio. Mae'r rhain yn deillio'n bennaf o dderbyn nwyddau a gwasanaethau Ni chaiff unrhyw rwymedigaethau eraill eu dal ar sail eu gwerth teg.

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol o'r farn bod gwerth cario symiau derbyniadwy masnach a symiau taladwy masnach yn agos i'w gwerth teg gan fod yr offerynnau hyn yn aeddfedu dros gyfnod byr.

Risg Credyd

Bod yn agored i risg credyd yw'r risg y bydd un parti i offeryn ariannol yn methu cyflawni rhwymedigaeth ac yn achosi colled ariannol i'r parti arall. Ni ystyrir bod hyn yn arwyddocaol. Nid yw'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn defnyddio offerynnau ariannol sy'n cynyddu ei broffil risg credyd ei hun ac nid yw'n agored i ddyled allanol. Mae'n defnyddio mesurau lliniaru risg amrywiol, gan gynnwys asesiadau statws credyd i asesu risg credyd gwrthbartïon, gan gynnwys cyflenwyr a sefydliadau ariannol.

Risg Hylifedd

Nid oes gan y Cyngor unrhyw fenthyciadau ar hyn o bryd ac mae'n dibynnu'n bennaf ar ffioedd ar gyfer ei ofynion arian parod. Mae'r balansau arian yn gylchol ac yn cyrraedd uchafbwynt ym mis Rhagfyr/Ionawr a Gorffennaf/Awst.

Mae lefelau cyllid arian parod yn lleihau rhwng y cyfnodau hyn gan fod derbyniadau'r Cyngor ar eu huchaf ym mis Rhagfyr, pan fo deintyddion yn talu eu ffi gadw flynyddol ac ym mis Gorffennaf, pan fo gweithwyr gofal deintyddol proffesiynol yn talu eu ffioedd cadw blynyddol.

Mae gwariant y Cyngor wedi'i rannu'n gyfartal gydol y flwyddyn. Felly, nid yw'r Cyngor yn credu ei fod yn agored iawn i berygl hylifedd.

Risg arian cyfred

Mae'r holl asedau a rhwymedigaethau sylweddol yn cael eu trafod mewn sterling, felly nid ydynt yn agored i risg arian cyfred drwy ddaliadau uniongyrchol mewn ecwitiau tramor. Fodd bynnag, caiff rhai o'r cronfeydd cyfunol a ddelir eu buddsoddi dramor, a gall rhai cwmnïau ddatgan didendau mewn arian cyfred heblaw sterling ond yn talu mewn sterling, ac felly hwyrach y gallai amrywiadau mewn arian cyfred effeithio arnynt.

Mae gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol bolisi cronfeydd wrth gefn. Yn sgil cylchoedd adnewyddu cofrestriadau a dulliau talu ffioedd cofrestru, mae gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol swm sylweddol o arian mewn cyfrifon cadw tymor byr i dalu'r gwariant a ddisgwyllir dros y cyfnod talu.

Risg cyfraddau llog

Mae gweithwyr proffesiynol deintyddol yn talu ffioedd ymlaen llaw. Mae cronfeydd gwarged yn cael eu cadw fel a ganlyn:

- **Adnau tymor sefydlog – mae mwyafrif y cronfeydd gwarged yn cael eu cadw yn y farchnad arian tymor byr. Mae'r Cyngor yn chwilio am gyfraddau cystadleuol ar fuddsoddiadau marchnad arian.**
- **Buddsoddiadau - buddsoddir gweddill y cronfeydd mewn portffolio o ecwitiau ac ymddiriedolaethau unedol lle mae yna risg bob amser o leihad mewn gwerth.**

Mae'r Cyngor yn parhau i fonitro'r marchnadoedd ariannol gan ddefnyddio strategaeth fuddsoddi sy'n osgoi risg a cholled ormodol i gyfrifoldebau rheoleiddio'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol.

Cymeradwyodd y Cyngor ddatganiad diwygiedig o egwyddorion buddsoddi ym mis Rhagfyr 2011, a'i gadarnhau ym mis Rhagfyr 2016, lle bydd y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn ceisio cael portffolio o fuddsoddiadau risg a fydd yn sicrhau enillion o fuddsoddiadau sy'n cyd-fynd yn fras â chwyddiant.

Ni ystyrir bod y risg cyfraddau llog yn sylweddol o ran bod y Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn dibynnu ar incwm llog i raddau helaeth i ariannu ei weithrediadau.

19. Cronfa Bensiwn

Mae gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol gynllun buddion diffiniedig sy'n cael ei ariannu'n llawn gan gyfraniadau gan y Cyngor Deintyddol a'r Aelodau. Cynhaliwyd prisiad actiwaraid llawn ar 1 Ebrill 2015 a'i ddiweddarau i 31 Rhagfyr 2016 gan actiwari annibynnol cymwysedig.

Ar 31 Rhagfyr 2016, roedd gan y Cynllun ddiffyg o £0.6 miliwn yn seiliedig ar y tybiaethau IAS 19 a fabwysiadwyd. Profodd adran buddion diffiniedig y cynllun leihad actiwaraid net o £6.3 miliwn yng ngwerth y gronfa ar gyfer 2016, o gymharu â'r ffigur a adroddwyd yng nghyfrifon y llynedd. Y rheswm pennaf am hyn yw'r defnydd o dybiaeth o gyfradd gostyngiad is, sy'n adlewyrchu llai o enillion ar fondiau corfforaethol ansawdd uchel y bernir bod eu tymor a'u harian cyfred yn cyfateb i rwymedigaethau'r cynllun. Yn y cyfamser, roedd taliadau o'r cynllun £0.2 miliwn yn fwy na thaliadau i mewn i'r cynllun a thaliadau llog. O'r herwydd, mae'r cynllun pensiwn wedi gostwng £6.5 miliwn at ei gilydd, ac mae yna ddiffyg pensiwn IAS 19 o £0.6 miliwn (2016) o gymharu â gwarged pensiwn o £5.9 miliwn (2015).

Hyd y Cynllun yw oddeutu 30 mlynedd ac felly disgwylir y bydd llifoedd arian yn y dyfodol yn cael eu talu am fwy na 30 mlynedd.

Dyma'r prif dybiaethau a ddefnyddiodd yr actiwari ar gyfer y diweddariad ar 31 Rhagfyr 2015:

	2016	2015
Cyfradd chwyddiant	4%	3%
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	4%	4%
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau sy'n cael eu talu lle mae'r uchafswm RPI yn 5.0%	3%	3%
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau sy'n cael eu talu lle mae'r isafswm RPI yn 3% a'r uchafswm yn 5%	4%	4%
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau sy'n cael eu talu lle mae'r uchafswm RPI yn 2.5%	2%	2%

Cyfradd gostyngiad	3%	4%
Cyfran y gweithwyr sy'n dewis ymddeol yn gynnar yn 60 oed	50%	50%
Disgwyliadau oes tybiedig wrth ymddeol yn 65 oed:		
Ymddeol heddiw – dynion	24	24
Ymddeol heddiw – menywod	25	25
Ymddeol mewn 20 mlynedd – dynion	25	25
Ymddeol mewn 20 mlynedd – menywod	27	26

Mae'r tybiaethau marwoldeb ar gyfer y diwedd cyfnod cyfredol yn dilyn SINA Light gyda chyfraddau gwelliant yn unol â model CMI 2014 (1% y flwyddyn yn yr hirdymor).

Dyma brif categorïau asedau'r cynllun fel canran o holl asedau'r cynllun:

	2016	2016	2015	2015
Ecwitïau	£20,412	76%	£18,203	79%
Y gronfa gydag elw	£2,994	11%	£3,549	16%
Bondiau	£3,133	12%	£1,162	5%
Arian parod	£134	1%	£29	0%
Cyfanswm	£26,673	100%	£22,943	100%

Ni fuddsoddir unrhyw asedau'r cynllun pensiwn yn y Cyngor Deintyddol Cyfredinol.

	2016	2015
	£000	£000
Yr elw gwirioneddol ar asedau'r cynllun yn y flwyddyn	3,324	1,305

Nodiadau i'r Cyfrifon – parhad

	2016	2015
	£000	£000
Dadansoddiad o'r symiau a ddebydwyd/(credydwyd) i'r cyfrif incwm a gwariant:		
Cost gwasanaeth cyfredol	(1,459)	(1,577)
Cost llog net ar rwymedigaeth pensiwn net	221	87
Cyfanswm y swm a godwyd o fewn adnoddau i mewn/(allan) net	(1,238)	(1,490)
Ailfesur rhwymedigaeth pensiwn	(6,302)	3,582
Cyfanswm a godwyd	(7,540)	2,092
Y symiau sydd wedi'u cydnabod yn y datganiad o'r sefyllfa ariannol		
Gwerth presennol rhwymedigaethau a ariennir	(27,285)	(17,083)
Gwerth teg yr asedau	26,674	22,942
(Diffyg) / gwarged	(611)	5,859
	2016	2015
	£000	£000
Y symiau yn y datganiad o incwm cynhwysfawr arall		
(Colled)/elw actiwaraid ar asedau'r cynllun	2,421	525
(Colled)/elw actiwaraid ar rwymedigaeth buddion diffiniedig	(8,723)	3,057
<i>o ganlyniad i brofiad</i>	76	2,383
<i>o ganlyniad i dybiaethau demograffig</i>	-	(14)
<i>o ganlyniad i dybiaethau ariannol</i>	(8,799)	688
Cyfanswm (colled)/elw yn y datganiad o incwm cynhwysfawr arall	(6,302)	3,582

Nodiadau i'r Cyfrifon - parhad

Mae'r Cyngor yn disgwyl cyfrannu £1,079,000 at ei gynllun pensiwn buddion diffiniedig yn 2017.

2016 **2015**
£000 **£000**

Mae'r dadansoddiad sensitifrwydd o'r rhwymedigaethau buddion diffiniedig fel y ganlyn:

Cyfradd ddisgownt wedi'i lleihau 0.1% y flwyddyn (2015: 0.1% y flwyddyn)	26,485	15,583
Chwyddiant RPI wedi cynyddu 0.1% y flwyddyn (2015: 0.1% y flwyddyn)	26,785	16,783
Cyflogau wedi cynyddu 0.1% y flwyddyn (2015: 0.1% y flwyddyn)	27,585	17,283
Marwoldeb – disgwyliad oes pob aelod yn cynyddu i rywun flwyddyn yn iau	26,585	16,683

Mae'r newidiadau i werth presennol y rhwymedigaethau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

Rhwymedigaeth buddion diffiniedig ar 1 Ionawr	17,083	18,010
Cost llog	682	693
Cost gwasanaeth	1,459	1,577
Cyfraniadau aelodau	371	352
Colled/(elw) actiwaraid	8,723	(3,057)
Buddion a dalwyd o asedau'r cynllun / treuliau gweinyddol a dalwyd	(1,033)	(492)
Rhwymedigaeth buddion diffiniedig ar 21 Rhagfyr	27,285	17,083

Mae'r newidiadau yng ngwerth teg asedau'r cynllun fel a ganlyn:

Gwerth teg ar 1 Ionawr	22,942	20,500
Incwm llog	903	780
Enillion ar asedau'r cynllun sy'n uwch nag incwm llog	2,421	525
Cyfraniadau cyflogwr	1,070	1,277
Cyfraniadau cyfranogwyr y cynllun	371	352

Buddion a dalwyd/treuliau gweinyddol a dalwyd	(1,033)	(492)
---	---------	-------

Gwerth teg ar 31 Rhagfyr	26,674	22,942
--------------------------	--------	--------

Newid mewn gwarged adferadwy ac elfennau o berfformiad y cynllun

	2016	2015
	£000	£000
Balans agoriadol	5,859	2,490
Cost gwasanaeth cyfredol	(1,459)	(1,577)
Llog ar y gwarged	221	87
Cost pensiwn net	(1,238)	(1,490)
Cyfraniadau cyflogwr	1,070	1,277
(Colled)/elw actiwaraidd	(6,302)	3,582
Balans cau	(611)	5,859

Nodiadau i'r Cyfrifon - parhad

	2016	2015	2014	2013
	£000	£000	£000	£000
Symiau mewn cyfnodau cyfredol a blaenorol				
Elw ar asedau cynllun sy'n uwch na'r llog	2,421	525	107	2,290
Enillion/(colledion) profiad ar rhwymedigaethau'r cynllun 76	2,383	(41)	352	
Newidiadau mewn tybiaethau sy'n sail i werth presennol				
rhwymedigaethau'r cynllun	(8,799)	688	(2,949)	(617)
Rhwymedigaethau buddion diffiniedig	(27,285)	(17,083)	(18,010)	12,690
Asedau'r cynllun	26,674	22,942	20,500	17,884
Gwarged	(611)	5,859	2,490	5,194
Asedau a enillwyd				
Swm	£2,421	£525	£107	2,290
% o asedau'r cynllun	9.1%	2.3%	0.5%	12.8%
Profiad rhwymedigaethau a enillwyd				
Swm	£76	£2,383	£41	£352
% o rhwymedigaethau'r cynllun	0.3%	14.0%	-0.2%	2.8%

Tybir bod rhwymedigaethau'r cynllun pensiwn yn cael eu heithrio o asedau os oes blwydd-daliadau cyfatebol.

Mae pob pensiyner yn derbyn cynnydd gwarantiedig o 3% y flwyddyn o dan delerau'r Cynllun am wasanaeth hyd at 6 Ebrill 1997. Caiff gwasanaeth ar ôl 6 Ebrill 1997 ei drin yn unol â Deddf Pensiynau 1995, ac mae'n seiliedig ar RPI neu CPI fel sy'n briodol. Caiff unrhyw iawndal pellach am y cynnydd mewn costau byw ei ystyried yn flynyddol.

Yn 2016 roedd y cyfraniad premiwm blynyddol yn £1,511,566 (2014: £1,547,193). Yn gynwysedig yn y premiwm blynyddol roedd cyfraniad o £442,043 (2015: £268,055) ar gyfer y cynllun pensiwn cyfrannol diffiniedig. Roedd diffyg gan y cynllun ar ddiwedd y flwyddyn.

Mae'r Cynllun wedi'i gyfansoddi fel ymddiriedolaeth ac mae wedi'i wahanu oddi wrth y cyflogwr yn gyfreithiol ac yn ariannol. Mae gan yr ymddiriedolwyr gyfrifoldebau mewn perthynas â'r ymddiriedolaeth sydd wedi'u nodi yng ngweithred a rheolau'r ymddiriedolaeth. Yn gryno, mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am:

- **Weinyddu a rheoli'r cynllun at ddibenion Deddf Cyllid 2004**
- **Penodi neu ddiswyddo actiwari at ddibenion y cynllun, fel sy'n addas a phriodol ym marn yr ymddiriedolwyr**
- **Penodi neu ddiswyddo archwilydd at ddibenion Deddf Pensiynau 1995, ac yn unol â'r ddeddf honno**
- **Sicrhau bod datganiadau ariannol sydd wedi'u harchwilio ar gael i aelodau'r cynllun, buddiolwyr a phartion penodol eraill ar gyfer pob blwyddyn o'r cynllun**
- **Darparu gwybodaeth benodol arall am y cynllun ar ffurf Adroddiad Blynyddol**
- **Paratoi a chynnal datganiad ysgrifenedig o egwyddorion buddsoddi**

- **Cytuno â'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol ar swm ac amseru cyfraniadau sydd i'w gwneud gan aelodau a gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol, a sicrhau eu bod yn cael eu talu**

Nodiadau i'r Cyfrifon – parhad

Mae'r Cynllun yn wynebu llawer o risgiau, fel sy'n wir am y rhan fwyaf o gynlluniau pensiwn buddion diffiniedig eraill, gan gynnwys:

- **y risg na fydd enillion buddsoddi ar asedau yn y dyfodol yn ddigon i fodloni'r amcan cyllido,**
- **y risg y bydd chwyddiant yn wahanol i'r hyn a dybiwyd,**
- **y risg na fydd gwerth rhwymedigaethau yn lleihau yn unol â lleihad yng ngwerth asedau, gan leihau lefel gyllido'r cynllun,**
- **y risg y bydd newidiadau annisgwyl mewn marwoldeb yn y dyfodol, neu ffactorau eraill, yn cynyddu cost buddion,**
- **y risg na fydd y Cyngor yn gallu talu cyfraniadau neu wneud iawn am ddiffygion yn y dyfodol**
- **y risg sy'n gysylltiedig â'r posibilrwydd y gallai aelodau neu bobl eraill arfer opsiynau yn erbyn y Cynllun**
- **y risg o newidiadau deddfwriaethol niweidiol.**

Nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr.

Oherwydd y risgiau uchod, gall unrhyw brofiad niweidiol sy'n deillio ohonynt olygu bod angen gwneud cyfraniadau ychwanegol yn y dyfodol.

Bydd union lefel y cyfraniadau a'r cyfnod y byddai ei angen i'w talu yn dibynnu ar drafodaethau rhwng y Cyngor ac Ymddiriedolwyr y Cynllun, fel arfer yn dilyn prisiad tair blynedd.

Mae'r cyfrifiadau'n seiliedig ar asesiad o rwymedigaethau'r Cynllun ar 31 Rhagfyr 2015. Mae'r un fethodoleg wedi'i defnyddio i gyfrifo'r materion sensitif.

Mae'r rhain wedi'u seilio ar ganlyniadau rhagarweiniol y prisiad actiwaraid tair blynedd ffurfiol ar 1 Ebrill 2015, sydd hefyd yn ystyried buddiannau cronus, enillion disgwylidig ar fuddsoddiadau, cyfraniadau gwirioneddol a llif arian, gan addasu'r canlyniadau i ystyried y tybiaethau IAS19 a nodir isod.

Felly, mae'r canlyniadau a'r materion sensitif yn cael eu cyfrifo yn fras.

Pe bai data gwirioneddol yr aelodau ar y pryd wedi'i ddefnyddio i gyfrifo rhwymedigaethau a materion sensitif ar 31 Rhagfyr 2016, mae'n bosibl y byddai'r canlyniadau'n wahanol. Fodd bynnag, mae'n debyg na fyddai unrhyw wahaniaeth yn arwyddocaol.

Mae'r Cyngor Deintyddol Cyffredinol yn darparu cynllun cyfraniadau gohiriedig hefyd.

20. Ymrwymadau dan brydlesi

Mae'r tabl isod yn dangos cyfanswm isafswm taliadau prydlesi yn y dyfodol o dan brydlesi gweithredol ar gyfer pob un o'r cyfnodau canlynol:

Rhaid cofnodi cyfanswm gwerthoedd prydlesi yn erbyn pob categori terfynu, h.y. lle bo prydles yn cynnwys taliad blynyddol o £1,000 dros dymor o 10 mlynedd, rhaid cofnodi

£1,000 dan derfyn <1 blwyddyn, £4,000 dan derfyn 2-5 mlynedd a £5,000 dan derfyn > 5 mlynedd

31 Rhag 2016
£000

31 Rhag 2015
£000

Mae rhwymedigaeth o dan brydlesi gweithredol yn cynnwys:

Tir ac adeiladau

Hyd at flwyddyn 806 867

Rhwng blwyddyn a 5 mlynedd 37 783

5 mlynedd a mwy 177 182

1,020 1,832

Arall:

Hyd at flwyddyn - 3

Rhwng blwyddyn a 5 mlynedd - -

- **3**

21. Ymrwymïadau Cyfalaf

Nid oes gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol unrhyw ymrwymïadau cyfalaf dan gontract sydd heb eu cynnwys yn y datganiadau ariannol hyn ar 31 Rhagfyr 2016. (2015: Nid oes gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol unrhyw ymrwymïadau cyfalaf dan gontract sydd heb eu cynnwys yn y datganiadau ariannol hyn ar 31 Rhagfyr 2015.)

22. Trafodion partïon cysylltiedig

Ni chafwyd unrhyw drafodion gyda phartïon cysylltiedig yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Rhagfyr 2016, ar wahân i'r ffioedd a'r treuliau a dalwyd i aelodau'r Cyngor fel y datgelir yn nodyn 7 i'r cyfrifon. Mae manylion y symiau a dalwyd i aelodau unigol y Cyngor i'w gweld ar dudalen 51.

(2015: Ni chafwyd unrhyw drafodion gyda phartïon cysylltiedig yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Rhagfyr 2015, ar wahân i'r ffioedd a'r treuliau a dalwyd i aelodau'r Cyngor fel y datgelir yn nodyn 7 i'r cyfrifon.)

23 Rhwymedigaethau wrth gefn

Nid oes gan y Cyngor Deintyddol Cyffredinol rwymedigaethau wrth gefn ar 31 Rhagfyr 2016. (2015: Nid oedd unrhyw rwymedigaethau wrth gefn ar 31 Rhagfyr 2015.)

24.

Cafwyd caniatâd y Swyddog Cyfrifyddu (y Prif Weithredwr a'r Cofrestrydd) i gyhoeddi'r datganiadau ariannol hyn ar 22 Mehefin 2017.

21. Cynghorwyr

Bancwyr

Lloyds Banking Group, Corporate Markets, 33 Old Broad Street, Llundain

Cynghorwyr cyfreithiol

Capsticks Solicitors LLP, 1 St George's House East, St George's Road, Wimbledon, Llundain, SW19 4DR

Blake Morgan LLP, Watchmaker Court, 33 St John's Lane, Llundain, EC1M 4DB

Archwilwyr allanol

haysmacintyre, 26 Red Lion Square, Llundain WC1R 4AG

The Comptroller and Auditor General, National Audit Office

157-197 Buckingham Palace Road, Victoria, Llundain SW1W 9SP

Archwilwyr mewnol

Mazars LLP, Tower Bridge House, St Katharine's Way, Llundain E1W 1DD

Gwiriwch fod eich gweithiwr deintyddol proffesiynol wedi'i gofrestru: **www.gdc-uk.org**

Rydym ni eisiau sicrhau bod pawb yn gallu manteisio ar ein gwasanaethau.

Os hoffech gopi o'r adroddiad hwn mewn iaith neu fformat arall (er enghraifft, mewn print bras neu ar ffurf sain), cysylltwch â ni.

Gallwch lawrlwytho copïau o'r adroddiad hwn o'n gwefan.

Y CYNGOR DEINTYDDOL CYFFREDINOL

37 Wimpole Street, London W1G 8DQ

Ffôn: 020 7167 6000

E-bost: information@gdc-uk.org

Gwefan: www.gdc-uk.org

